INDEX TO DARŚANA MANUSCRIPTS.

The figures against the names of the MSS. indicate the serial numbers of the catalogue.

Y.

दर्शनग्रन्थानां सूचिः।

PHILOSOPHY.

No. 1. तत्त्वसमासवृत्तिः। Tattwasamásavrittiḥ. Substance, country-made white paper, 10 × 4 inches. Folia, 16. Lines, 7 in a page. Extent, 300 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Appearance, not old, but slightly worm-eaten in parts. Prose. Generally correct. Complete.

A commentary on the Tattwasamása, the earliest work on the Sánkhya Philosophy, complete in 25 aphorisms, by Kapila, the father of Sánkhya Philosophy. Anonymous.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः श्रीकपिलमुनये नमः पञ्चविंशतितत्त्वेषु जन्मना ज्ञानमासवान्। आदि दध्यौ (?) नमस्तस्मै कपिलाय महर्षये। अथातस्तत्त्वसमासाख्यसांख्यसूत्राणि व्याख्यास्यामः। इह कश्चिद्ब्राह्मणस्त्रिविधेन दुःखेनाभिभूतः सांख्याचार्यं कपिलमहर्षिं शरणमुपागतः स्वकुलनामगोत्रं स्वाध्यायार्थं निवेद्याह भगवन् किमिह परं किं याथातथ्यं किं कृत्वा कृतकृत्यः स्यामिति कपिल उवाच कथयिष्यामि। अष्टौ प्रकृतयः १ षोडश विकाराः २ पुरुषः ३ त्रैगुण्यं ४ सञ्चरः ५ प्रतिसञ्चरः ६ अध्यात्मं ७ अधिभूतं ८ अधिदैवतं ९ पञ्चाभिबुद्धयः १० पञ्च कर्मयोनयः ११ पञ्च वायवः १२ पञ्च कर्मात्मानः १३ पञ्चपर्वाविद्याः १४ अष्टाविंशतिधा अशक्तिः १५ नवधा तुष्टिः १६ अष्टधा सिद्धिः १७ दशधा मूलिकार्थाः १८ अनुग्रहसर्गः १९ चतुर्दशविधो भूतसर्गः २० त्रिविधो धातुसर्गः २१ त्रिविधो बन्धः २२ त्रिविधो मोक्षः २३ त्रिविधं प्रमाणं २४ त्रिविधं दुःखं २५

End. अनेन त्रिविधेन दुःखेनाभिभूतस्य ब्राह्मणस्य जिज्ञासोत्पन्ना ज्ञातुमिच्छा जिज्ञासा यथा तृषितस्य पानीयं पातुमिच्छा पिपासा एतत्समासतो निर्दिष्टं। एतज्ज्ञात्वा पुनर्जन्म न स्यादिति। एवं महर्षेर्विज्ञानं कपिलस्य महात्मनः। अनुष्टुप्छन्दसा चात्र ऊर्ध्वं श्रीकमलनयनं।

Colophon. इति श्रीतत्त्व (?) सांख्यसूत्रवृत्तिः समाप्ता। शुभमस्तु। अथ तत्पूर्व्वकं त्रिविधमनुमानं पूर्व्ववच्छेषवत् सामान्यतो दृष्टञ्च ॥ ५ ॥ पूर्व्वं कारणं। तद्वत् तल्लिङ्गकं। यथा मेघोन्नतिविशेषेण वृष्ट्यनुमानं। शेषं कार्य्यं तल्लिङ्गकं शेषवत्। यथा नदीवृद्ध्या वृष्ट्यनुमानं। सामान्यतो दृष्टं कार्य्यकारण-भिन्नलिङ्गकं। यथा पृथिवीत्वेन द्रव्यत्वानुमानं। त्रिविधमनुमानमाख्यातं। तल्लिङ्गलिङ्गिपूर्व्वकं सामान्यतस्तु दृष्टादतीन्द्रियाणां प्रतीतिरनुमानात् त्रिविध-मनुमानमाख्यातं शेषवत् पूर्व्ववत् सामान्यतो दृष्टञ्चेति पूर्व्वमस्यास्तीति पूर्व्व-वद्यथा मेघोन्नत्या वृष्टिं साधयति पूर्व्वदृष्टत्वात् शेषवद् यथा सामुद्रिकं जलं लवणमासाद्य शेषस्याप्यस्ति लवणभाव इति सामान्यतो दृष्टं देशान्तरा-द्देशान्तरं प्राप्तं दृष्टं गतिमच्चन्द्रतारकं चैत्रवत्। यथा चैत्रनामानं देशा-न्तराद्देशान्तरं प्राप्तमवलोक्य गतिमानयमिति तद्वच्चन्द्रतारकमिति तथा पुष्पिताम्रदर्शनादन्यत्र पुष्पिताम्रा इति सामान्यतो दृष्टेन साधयति। एतत् सामान्यदृष्टं किञ्च तल्लिङ्गलिङ्गिपूर्व्वकमिति। तदनुमानं लिङ्गपूर्व्वकं यत्र लिङ्गेन लिङ्गी अनुमीयते। यथा दण्डेन यतिलिङ्गपूर्व्वकं च यत्र लिङ्गिना लिङ्गमनुमीयते यथा दृष्टदण्डमस्येदं त्रिदण्डमिति ॥ ७ ॥

विवरणम्—तत्त्वसमासाख्यसांख्यसूत्रवृत्तिरूपोऽयं निबन्धः।

No. 2. तत्त्वसमासव्याख्या। *Tattwasamásavyákhyá.* Substance, country-made white paper, 12 × 5 inches. Folia, 21. Lines, 8 in a page. Character, Nágara. Date, ? Appearance, very old, and thoroughly worm-eaten throughout. Prose. Generally correct. Incomplete.

Another commentary on the *Tattwasamása* by Vibhánanda, son of Raghunandana, a Kányakubja Bráhman who lived at Mishṭikápura.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः॥ रघुनन्दनसुतेनेदं मिष्टिकापुरवासिना। कान्यकुब्ज-द्विजातीय विभानन्देन तन्यते। सांख्योपदेष्टा (?) नमस्तुभ्यं कापिलाय महात्मने। पञ्चविंशतितत्त्वानां तत्त्व (?) ज्ञानप्रवर्त्तकः। दुःखत्रयाभि-भूतस्य शान्तिर्मे स्यात् कुतस्त्विह। तदोपदिश मन्नादि यथा न स्यात् कृपानिधे।

End. (नास्ति)

Colophon. (नास्ति)

विवरणम्—विभागव्दक्षततममासम्बाष्यात्पीदर्य निवन्ध.

No. 3. सांख्यकारिका (चन्द्रिकासहिता)। Sáṅkhyakáriká (Chandriká-sahitá) Substance, country-made white paper, 16 × 5 inches Folia, 86. Lines, 9–12 in a page. Character, Nágara. Date, Samvat 1926. Appearance, old Generally correct. Complete.

The codex contains I's'wara Kṛishṇa's Sáṅkhyakáriká, and a commentary on the same, entitled Chandriká, by Náráyaṇa Tírtha, pupil of Govinda Tírtha. The text is written in the middle of a page, while the commentary is written on the margin.

Beginning *of the text.* दुःखत्रयाभिघाताज्जिज्ञासा तदपघा (घा ?) तके हेतौ ।

End *of the text.* शिष्यपरंपरयागतमीश्वरकृष्णेन चैतदार्याभिः संक्षिप्तमार्यमतिना सम्यक् विज्ञाय राद्धान्तम् । ७१ । सप्तत्यां किल येऽर्थाः कृत्स्नाः षष्टितन्त्रस्य आख्यायिकाविरहिताः परवादवर्जिताश्च ७२ श्री जिनाय नमः

Colophon *of the text.* इति सांख्यकारिकाग्रंथः समाप्त. शुभम् ।

Beginning *of the commentary.* श्रीरामगोविंदतीर्थपादकृपाविशेषादुपलब्धबोधं श्रीवासुदेवादधिगम्य सर्वमाकांक्षि वस्तु किमपि स्वहृदि । प्रकृतिपुरुषयोर्विवेकमात्रार्थान् गुरुभ्यो नारायणः सांख्यमूले तनुते सांख्यचन्द्रिकाम् ॥ २ ॥ तदिदं शास्त्रं चतुर्व्यूहं हेयं हेयसाधनं हानं हानसाधनञ्चेति मुमुक्षुजिज्ञासितत्वात् ।

End *of the commentary.* तथाचाष्टषष्टिपदार्थविवेचनाद्भेदं प्रकरणं किंतु तंत्रमेवेति सिद्धम् १२

Colophon *of the commentary.* इति श्रीरामगोविंदतीर्थशिष्य नारायणतीर्थकृता सांख्यचन्द्रिका संपूर्णतामगमत् शुभमस्तु संवत् १९२६ कार्तिक शुक्लाष्टमीयां लिखिता अयोध्याप्रसादेन * * *

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् श्रीयुतेश्वरकृष्णकृत सांख्यकारिका नारायणतीर्थकृतटीका च वर्तते ।

No. 4. सांख्यचन्द्रिका । Sáñkhyachandriká. Substance, country-made yellow paper, 18×3½ inches. Folia, 30 Lines, 6 in a page. Character, Bengali. Date, ? Appearance, fresh. Generally correct. Complete.

Another copy of the Sáñkhya Chandriká noticed in No. 3.

विवरणमूलपूर्व्वम्

No. 5. तत्त्वसमासवृत्तिः । Tattwasamásavrittih. Substance, country-made yellow and white paper, 12×3 inches. Folia, 24. Lines, 4–6 in a page. Character, Bengali. Date, ? Appearance, not old. Prose. Generally correct. Complete.

Another copy of the work noticed in No. 1.

विवरणमूलपूर्व्वम्

No. 6. सांख्यतत्त्वकौमुदी । Sáñkhyatattwa-kaumudí. Substance, country-made yellow paper, 18×5 inches. Folia, 29. Lines, 8–10 in a page. Character, Bengali. Date, Śaka 1759. Appearance, not old Prose. Generally correct Complete

A commentary on the *Sáñkhyakáriká*, by *Váchaspati Mis'ra*, under the name of Sáñkhyatattwa kaumudí. It has been printed and published in different parts of the country.

Beginning. श्रीरामः ॥ अजामेकां लोहितशुक्लकृष्णां बह्वीः प्रजाः सृजमानां नमामः ॥ अजा ये तां जुषमाणां भजन्ते जहत्येनां भुक्तभोगां नुमस्तान् ॥ कपिलाय महा-मुनये तस्य शिष्याय चासुरये पञ्चशिखाय तथेश्वरकृष्णाय ॥

End. सकलशास्त्रार्थकथनात् नेदं प्रकरणं अपि तु शास्त्रमेवेति सिद्धं एकत्वमर्थवत्त्वं पारार्थ्यञ्च प्रधानमधिकृत्य अन्यत्वमकर्तृत्वं बहुत्वञ्च पुरुषमधिकृत्य अस्तित्वं योगोवियोगश्चेत्युभयमधिकृत्य स्थितिस्थूलसूक्ष्ममधिकृत्य समासि कुमुदानीव बोधयन्ती सतां सदा श्रीवाचस्पतिमिश्राणां कृतिः सा तत्त्व-कौमुदी ॥ ० ॥

Colophon. समाप्तार्थ (चेय ?) सांख्यतत्त्वकौमुदी ॥ जयनारायणो र लिखीतङ्-सावासी श्रिया युतः । सांख्यशास्त्रमिदं शाके ग्रुपिवाणगिरीन्दुभि ॥ ० ॥

विवरणम्—सांख्यतत्त्वकौमुदीनाम वाचस्पतिमिश्रविरचिता सांख्यकारिकाटीका ।

No. 7. सांख्यतत्त्वकौमुदी । Sáñkhyatattwakaumudí. Substance, country-made white paper, 16 × 5 inches. Folia, 57. Lines, 9 in a page Character, Nágara. Date, Samvat 1810 Appearance, old. Generally correct. Complete

Another copy of the same work.

Colophon. इति सांख्यतत्त्वकौमुदी समाप्ता ॥ ० ॥ पञ्चविंशतितत्त्वेषु तत्त्वज्ञानप्रदान-दाम् ॥ आदिषष्ठी नमस्तस्मै कपिलाय महर्षये ॥ १ ॥ सम्वत् १८४० मासोत्तममासे आश्विनमासे ॥

विवरणमुक्तपूर्व्वम्

No. 8. सांख्यतत्त्वकौमुदी । Sáñkhyatattwakaumudí. Substance, country-made white paper, 12 × 5 inches. Folia, 66. Lines, 7-9 in a page. Character, Nágara. Date, Samvat 1830 Appearance, old. Prose. Generally correct. Complete.

Another copy of the same.

विवरणमुक्तपूर्व्वम्

No. 9. सांख्यतत्त्वकौमुदी । Sáñkhyatattwakaumudí Substance, country-made yellow paper, 18 × 6 inches Folia, 36, (without marks) Lines, 3-13 in a page. Character, Bengali. Date, ? Appearance, old, worn out, and torn. Prose and verse. Generally correct. Complete.

This codex contains both the text, Sáñkhyakáriká, as well as the commentary, Sáñkhyatattwakaumudi, in the margin. But the text in fol. 1 has been taken wrongly from the Tattwasamása, and not from the káriká.

विवरणमुक्तपूर्व्वम्

No. 10. सांख्यतत्त्वकौमुदी । *Sáñkhyatattwakaumudí.* Substance, country-made white paper, 12 × 5 inches. *Folia,* 43. *Lines,* 3-1[illegible] in a page. *Character, Nágara. Date, Samvat 1852. Appearance,* old *Prose. Generllay correct. Complete*

Another copy of the same.

विवरणन्नूतपूर्व्वम्

No. 11. सांख्यकारिकाभाष्यम् । *Sáñkhyakárikábháshyam.* Substance, country made yellow paper, 18 × 4 inches. *Folia,* 33. *Lines,* 5-6 in a page Character, Bengali. Date, ? Appearance, not fresh. Prose. Generally correct. Complete.

A commentary on the Sáṅkhyakáriká of I's'vara Krishna by Gaudapáda, entitled Sáñkhyakáriká Bháshya. The codex contains both the text and the commentary.

Beginning. नमो गणेशाय ॥ दुःखत्रयाभिघाताज्जिज्ञासा तदभिघातके हेतौ । दृष्टे सापार्था चेन्नैकान्तात्यन्ततोऽभावात् ॥ १ ॥ सांख्यकारिकाभाष्यं ॥ * ॥ कपिलाय नमस्तस्मै येनाविद्योदधौ जगत् निमग्नं कारुण्यात् सांख्यमयी नौरिव विहिता प्रतरणाय ॥ अल्पग्रन्थं स्पष्टं प्रमाणसिद्धान्तहेतुभिर्युक्तं शास्त्रं समासतोऽहं प्रवक्ष्यामि ॥ दुःखत्रयेति । अस्या आर्य्याया उपोद्घातः क्रियते । इह भगवान् ब्रह्मसुतः कपिलो नाम तद्यथा । सनकश्च सनन्दश्च तृतीयश्च सनातनः । आसुरिः कपिलश्चैव वोढुः पञ्चशिखस्तथा । इत्येते ब्रह्मणः पुत्राः सप्त प्रोक्ता महर्षयः ॥ कपिलस्य सहोत्पन्ना धर्म्मोज्ञानं वैराग्यमैश्वर्य्यञ्चेति । एवं स उत्पन्न. अन्धतमसि मज्जज्जगदालोक्य संसारपारम्पर्य्येण सत्कारुण्यो जिज्ञासमानायासुरिसगोत्राय ब्राह्मणायेदं पञ्चविंशतितत्त्वानां ज्ञानमुक्तवान् यस्य ज्ञानाद्दुःखक्षयो भवति । पञ्चविंशतितत्त्वज्ञो यत्र कुत्राश्रमे वसेत् । जटी मुण्डी शिखी वापि मुच्यते नात्र संशयः ।

End. *पुरुषार्थो मोक्षस्तदर्थं ज्ञानमिदं गुह्यं रहस्यं परमर्षिणा श्रीकपिलर्षिणा समाख्यातं सम्यगुक्तं यत्र ज्ञाने भूतानां वैकारिकी स्थित्युत्पत्तिप्रलयात्मकस्यान्तर्भावितिरोभावाश्च चिन्त्यन्ते । विचार्य्यन्ते येषां विचारात् सम्यक् पञ्चविंशतितत्त्वविवेचनात्मिका सम्पद्यते संवित्तिरिति । सांख्यं कपिलमुनिना प्रोक्तं संसारविमुक्तिकारणं यथैता. सप्तविंशतिरार्य्याभाष्यं नाम गौडपादकृतम् ।

एतत् पवित्रमग्र्यं मुनिरासुरये प्रददौ। आसुरिरपि पञ्चशिखाय तेन च बहुधा कृतं तन्त्रम् ॥ ७० ॥ शिष्यपरम्परया तदीश्वरकृष्णेन चैतदार्य्याभिः संक्षिप्तमार्य्यमतिमान् सम्यग्विज्ञाय सिद्धान्तम् ॥ ७१ ॥ सप्तत्यां किल येऽर्थास्तेऽर्थाः किल कृत्स्नस्य षष्टितन्त्रस्य आख्यायिकाविरहिता. परवादविवर्ज्जिता-श्चापि ॥ ० ॥ ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥

Colophon. (नास्ति)

विवरणम्—गौडपादविरचितसांख्यकारिकाभाष्यरूपोऽयं निबन्धः ।

No. 12. सांख्यतत्त्वविचारः। Sáñkhyatattwavichárah Substance, country-made yellow paper, 12×6 inches Folia, 52. Lines, 7 in a page. Character, Nágara. Date, ? Appearance, old, and torn in parts. Prose Generally correct Complete.

A short commentary on the Sáñkhyakáriká of I's'vara Krishna, entitled Sáñkhyatattwavichára, by Raghunátha Tarkavágís'a Bhattácharya, son of Śivaráma Chakravartin, a descendant of Sadánanda Mis'ra.

Beginning. ॥ नमः कपिलाय ॥ ओँ नमः श्रीमते तस्मै गुरुदेवाय योगिने। अशेषासारसंसारसाराय शिवरूपिणे ॥ सगुरोश्चरणसरोज (सरोजं ?) शिरसि सरसिजे सरन् मुहुः श्रीमान् संक्षिप्य सांख्यटीकां रचयति रघुनाथतर्कवागीशः। श्रीकृष्णेश्वरभाषितास्वप्रशुभ्रा ससप्ततौ कारिकास्वन्तश्छन्दनिगूढ-भावविषमास्वेतां सुटीकामहं ॥ सांख्यासांख्यविचारणे (णै ?) क विदुषी वाचस्पतेर्वंशेना गच्छन्नपि + + दि सुविदधे सांख्यार्थसाख्यायिका ॥

End. मौचैकसाध्येऽत्र दुरूहशास्त्रे गुरूपदेशाप्तिजबुद्धितोऽपि मया समाकृष्य यदत्र चई तस्मिन् सुधीरा मुदमावहन्तु। अस्मिन्नस्मिन्निर्म्मितयंथस्वे यत्ने नाग्र्यं नैपुण्यं संप्रणीय। सांख्यग्रन्थभ्रान्तिसन्तानमालेरन्त. सन्त संतु संतोषवन्त ॥ सर्व्वानन्दाख्यमिश्रात् समजनि बलभद्राभिधानस्ततोभूत् काशीनाथस्तदीय-स्तनुजगुरुभवसन्द्रवन्धो (?) एतस्मात् धीरः सत्कार्य्यकर्त्ता समजनि शिव-रामाभिद (धः ?) चक्रवर्त्ती। तज्ज: श्रीतर्कवागीश इति समस्तनीसांख्य-तत्त्वप्रकाशं ॥ ० ॥ ० ॥

Colophon. इति श्रीरघुनाथतर्कवागीशभट्टाचार्य्यविरचितः सांख्यतत्त्वविचारः समाप्तः ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥

विवरणम्—श्रीरघुनाथतर्कवागीशभट्टाचार्यविरचितसांख्यतत्त्वविचारो नाम सांख्यकारिका टीकारूपोऽयं निबन्धः।

No. 13. सांख्यकारिका। Sáñkhyakáriká Substance, country-made yellow paper, 18×4 inches. Folia, 4. Lines, 2-6 in a page. Character, Bengali. Date, ? Appearance, fresh. Verse. Generally correct. Complete.

Seventy-two verses on the Sáñkhya Philosophy by I's'vara Krishna with some quotations from other works at the beginning and also at the end.

विवरणम्—श्रीईश्वरकृष्णविरचितसांख्यकारिकारूपोऽयं निबन्धः।

No. 14. सांख्यसारः। Sáñkhyasárah. Substance, country-made yellow paper, 18×3½ inches. Folia, 22. Lines, 2-6 in a page. Character, Bengali. Date, Śaka 1773. Appearance, fresh. Prose and verse. *Generally correct. Complete.*

A treatise on the Sáñkhya Philosophy, under the name of Sáñkhyasára, by Vijñána Bhikshu, the famous commentator of the Sáñkhyasútra, &c. &c.

Beginning. अथ गणेशः महदाद्याः स्वयं भाथा (?) जगदङ्कुर ईश्वर.। सर्व्वात्मने नमस्तस्मै विषये सर्व्वजिष्णवे ॥ १ । सांख्यकारिकया नैशादाभतत्त्वं विवेचितं सांख्यसारविवेकोऽसौ विज्ञानेन प्रपद्यते ॥ २ ॥

End. न शून्यं नापि चाकारं न दृश्यं न च दर्शनं। अनाख्यमनभिव्यक्तं तत् किञ्चिदवशिष्यते ॥ २० ॥ २१

Colophon. इति श्रीविज्ञानभिक्षुविरचिते सांख्यसारे जीवन्मुक्तिपरस्थेः परिच्छेदः ॥ ०॥ *॥ इति सांख्यसारस्योत्तरभागः ॥ समाप्तश्चायं ग्रन्थ.॥ शकाब्दाः १७७३ ॥

विवरणम्—विज्ञानभिक्षुविरचितः सांख्यसारनामा प्रबन्धः सुप्रसिद्धएव।

सर्व्वंग्रामप्रभृति (?) भुजगपरिकरः प्रीतये यस्य नित्यं देवीदीरः स
वोऽव्यान्मितविमलतनुर्योगदो योगयुक्तः

Beginning *of Patañjalisútra* अथ योगानुशासनम्

End *of Patañjalisútra.* कैवल्यं स्वरूपप्रतिष्ठा वा चितिशक्तिरिति ॥ *

End *of Vyásabháshya.* कृतभोगापवर्गाणां पुरुषार्थशून्यानां यः प्रतिप्रसवः कार्यकार-
णात्मनां गुणानां तत् कैवल्यं स्वरूपप्रतिष्ठा पुनर्बुद्धिसत्त्वानभि (?)
सम्बन्धात् पुरुषस्य चितिशक्तिरेव केवला तस्याः सदा तथैवावस्थानं कैवल्य-
मिति ३५१

Colophon *to the Bháshya* इति श्रीपातंजले योगशास्त्रे सांख्यप्रवचने कैवल्यपादश्चतुर्थः ।
मूलग्रन्थसंख्या १५००

End *of Váchaspati Mis'ra's Commentary.* अस्मिन् पादे प्रसंगादपि चान्यदुक्तं
निदानं तापानामुदितमथ तापाश्च कथिताः सहाङ्गैरष्टाभिर्विहितमिह योगं
द्वयमपि कृतीतैरध्वा गुणा (?) पुरुषभिदः स्फुटतरो विविक्तं कैवल्यं परि
गलिततापा चितिरसौ ।

Colophon *of the Commentary.* इति श्रीवाचस्पतिमिश्रविरचितायां पातञ्जलभाष्य
व्याख्यायां कैवल्यपादश्चतुर्थः समाप्तः संख्या ७५०० पत्रसंख्या ११२ ॥

विवरणम्—वाचस्पतिमिश्रकृतटीकासंपुटितव्यासभाष्यसहितपातञ्जलयोगसूत्ररूपोऽयं निबन्धः ।

No. 18. **पातञ्जलयोगसूत्रम् ।** Pátañjalayogasútram Substance, country-made yellow paper, 14 × 5 inches. Folia, 6. Lines, 7 in a page. Character, Bengali Date, ? Appearance, old. Verse Generally correct. Complete

The aphorisms of Patañjali on the Yoga Philosophy.

विवरणमुक्तपूर्व्वम्

No. 19. **योगसूत्रवृत्तिः ।** Yógasútravrittiḥ. Substance, country made white paper, 12 × 4 inches. Folia, 69. Lines, 7–10 in a page. Character, Nágara. Date, Samvat 1857. Appearance, old. Verse and prose. Generally correct Complete.

A short commentary on the Yoga aphorisms of Patañjali, entitled Yōgasútravṛitti or Bhojavṛitti by king Bhojadeva of Dhárá.

Beginning. ओँ श्रीगणेशाय नमः नमो भगवते वासुदेवाय ओँ देहार्द्धयोगः शिवयोः स श्रेयांसि तनोतु व दु प्रापमपि यत्स्मृत्या जनः कैवल्यमश्नुते १ विविधान्यपि दुःखानि यदनुस्मरणात्तृणः प्रयांसि (न्ति ?) सद्यो विलयं तं स्तुमः शिवमव्ययं २ पतंजलिमुनेरुक्तिः काप्यपूर्व्वा जयत्यसौ पुंप्रकृत्योर्वियोगोऽपि योग इत्युदितो यथा ३ जयंतु वाचः फणिभर्तुरातरस्फुरन्मल.सोमनिशाकरत्विषः विभाव्यमानाः सतत मनांसि या सतां सदानन्दमया विकुर्व्वते ४ शब्दानामनुशासनं विदधता पातंजले कुर्व्वता वृत्तिं राजमृगांकसंज्ञमपि च व्यातन्वता वैद्यके वाक्चेतो वपुषां मलः फणभृतां भर्त्तेव येनोद्धृतस्तस्य श्रीरणरंगमल्लनृपतेर्व्वाचो जयंत्युज्ज्वलाः ५ दुर्बोधं यदतीव तद्विजह्ति (?) स्पष्टार्थमित्युक्तिभिः स्पष्टार्थेष्वतिविस्तृतिं विदधति व्यर्थैः समासादिभिः अस्थानेऽनुपयोगिभिश्च बहुभिर्जल्पैर्भ्रम (?) तन्वते श्रोतृणामपि वस्तुविप्लवकृत सर्व्वेपि टीकाकृत ६ उत्सृज्य विस्तरमुदस्य विकल्पजालं फल्गुप्रकाशमवधार्य च सम्यगर्थान् संतः पतंजलिमते विवृतिर्मयेयमातन्यते बुधजनप्रतिपत्तिहेतुः ॥

End. एतदेव कैवल्यमित्युपपाद्यं कैवल्यस्वरूप निर्णीतमिति व्याकृतः कैवल्यपादः सर्वं यस्य वशः प्रतापवशतो पादांतमेवाश्रिता विभ्रम्यन्मुकुटेषु मूर्द्धसु दधत्याज्ञां धरित्रीभृत यद्वाक्याज्ञमवाप्य गर्वमय (सु ?) सं वाग्देवतापि स्थिता स श्रीभोजमहीपतिः फणिपतेः सूत्रेषु वृत्तिं व्यधात्

Colophon. इति श्रीभोजदेवविरचितायां राजमार्त्तण्डाभिधायां पातञ्जलयोगशास्त्रवृत्तौ कैवल्यपादश्चतुर्थः ४ लिखितमिदं पुस्तकं श्रावणे मासि कृष्णपक्षे तिथौ अमावास्या (स्यायां ?) भौमवासरे संवत् १८५०

विवरणम्—पातञ्जलयोगसूत्रस्य भोजदेवकृता वृत्तिः

No. 20. **योगभाष्यटीका** । Yōgabháshyatiká Substance, foolscap paper, 16 x 4 inches Folia, 131 Lines, 7 in a page. Character, Nágara. Date, Bengali Era 1272. Appearance, fresh. Prose. Generally correct. Complete.

A commentary on the Yōgabbháshya by Váchaspati Mis'ra.

Colophon. इति श्रीवाचस्पतिमिश्रविरचितायां पातञ्जलभाष्यव्याख्यायां कैवल्यपादश्चतुर्थः समाप्तः ॥ इति तारिख ११ चैत्र सन १२७२ साल ॥ श्री ॥ श्री तत्सत् ॥ ० ॥

॥ ० ॥ ० ॥ ॥ ॥ श्री समस्त् ॥ ० ॥ श्री समस्त् ॥ ० ॥ ॥ ० ॥ ० ॥
यादृशं पुस्तकं दृष्ट्वा तादृशं लिखितं मया। यदि शुद्धमशुद्धं वा मम दोषो न विद्यते। इति संवत् ११५०॥०॥

विवरणमूलपूर्व्वम्

No. 21. **पातञ्जलसूत्रवृत्तिः।** Pátañjala Sútravrittiḥ Substance, country-made yellow paper, 18×5 inches Folia, 35. Lines, 7-9 in a page. Character, Bengali, Date, ? Appearance, old Prose. Generally correct. Complete.

Another copy of the work noticed in No. 19.

विवरणमूलपूर्व्वम्

No. 22. **मोक्षशास्त्रम्।** *Mokshaśástram.* Substance, country-made yellow paper, 12×3 inches, Folia, 19. Lines, 2-6 in a page Character, Nágara. Date, ? Appearance, fresh. Generally correct. Complete.

It is a Jaina work, entitled Tattwádhigama, on salvation, placed among the Yōgas'astras by mistake. Anonymous.

Beginning. ओं नमः सिद्धेभ्य. शाश्वतप्रकाशाय लोकालोकैकभानवे नमः श्रीवर्द्धमानाय वर्द्धमानजिनेन्द्रिणे १

End. शुद्धबोधिततामावगाहनान्तरसंख्याल्पबहुत्वतः साध्याः॥

Colophon. इति तत्त्वार्थाधिगमे मोक्षशास्त्रे दशमोऽध्यायः॥ समाप्तो ग्रन्थः॥०॥

विवरणम्—तत्त्वार्थाधिगमाभिधजैनमोक्षशास्त्रविषयकोऽयं निबन्धः

No. 23. **योगचिन्तामणिः।** Yōgachintámaṇiḥ, Substance, country-made white paper, 10×4½ inches. Folia, 127 (of which foll. 1-12 are wanting). *Lines, 7-11 in a page. Character, Nágara. Date, Samvat* 1831. Appearance, old Prose. Generally correct. Complete (except the first 12 folia).

A treatise on Yōga entitled Yōgachintámaṇi, by Śivánanda Sarasvatí, a pupil of Śrírámachandra Sadánanda Sarasvatí.

Beginning. (नास्ति)

End. ध्यानाराधि महादेवी गौरी ब्रह्माऽथवा हरिः लंबोदरो रविश्चापि स योगात् सिद्धिमाप्नुयात् श्री ० श्री श्री ० श्री १ श्री १ श्री १ श्री १ श्री १ श्री १ श्री १

Colophon. ॥ ० ॥ इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीरामचंद्रमहानन्दसरस्वतीशिष्य-शिवानंदसरस्वतीविरचितयोगचिंतामणौ चतुर्थ परिच्छेदः समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ शुभं भवतु सर्व्वेषां सर्व्वत्र ॥ ० । संवत् १८११ श्रीभाद्रपदे मासे (?) शुक्लपक्षे २ बुधवासरे इदं पुस्तकं लिखीत (?) ब्राह्मणतिवाड़ी बसी रामस्वपरमार्थं ॥ ० ॥ ० । ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० । ० ॥ ० । श्रीराम श्रीराम श्रीराम ॥ ० । श्री ० ॥ श्रीराम श्रीराम श्रीराम श्रीराम श्रीराम क क क क क क क क क क क क क क क

विवरणम्—श्रीशिवानन्दसरस्वतीविरचितयोगचिन्तामणिनामकयोगविषयकोऽयं प्रबन्धः

No. 24. योगमणिप्रभा। Yōgamaniprabhá Substance, country-made white paper, 12 × 5 inches Folia, 48. Lines, 5–12 in a page. Character, Nágara. Date, ? Appearance, old Prose. Generally correct Complete.

A commentary on the Yōgasútra of Patañjali, entitled Yōga-chintámaṇi, by Rámánanda Sarasvatí, a pupil of Govindánanda.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः वंदे क्लेशापसंसष्टं पुराणपुरुषं हरिं प्रकृत्या सीतया जुष्टं योगेशं योगदायिनं १ पतंजलिं सूत्रकर्तं प्रणम्य व्यासं मुनिं भाष्यकर्तं च भक्त्या भाष्यानुगां योगमणिप्रभाख्यां वृत्तिं विधास्यामि यथामतीमां २

End. फणीन्द्रसूत्रसंबद्धा व्यासवाङ्मणिभाषिता महाङ्मौक्तिकमाभासात् (स्यात् ?) सदा श्रीरामपादयोः ३ क्वाहं प्रमादनिरतः क्व वात्सल्यं गुरोरिदं क्व तत्पदा-त्मभा दोषैष्वतथिस कृपान्वितं ॥ ४

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीगोविंदानंदभगवत्पादशिष्यश्रीरामानंदसरस्वतीकृतौ सांख्यप्रवचने योगमणिप्रभायां कैवल्यपादश्चतुर्थः समाप्तः ।

विवरणम्—श्रीरामानन्दसरस्वतीविरचितयोगमणिप्रभायोगसूत्रवृत्तिरूपोऽयं निबन्धः ।

No. 25. योगसूत्रवृत्तिः। Yogasútravṛittiḥ. Substance, country-made white paper, 16×4½ inches. Folia, 88. Lines, 3-7 in a page. Character, Bengali. Appearance, fresh. Prose. Not correct. Complete.

Another copy of the work noticed in No. 19.

विवरणमूलकपुस्तकम्

No. 26. योगसूत्रवृत्तिः। Yogasútravṛittiḥ. Substance, country-made yellow paper, 18×4 inches. Folia, 43. Lines, 7 in a page. Character, Bengali. Date, ? Appearance, very old, and worn out. Prose. Generally correct. Incomplete.

Another incomplete copy of the same.

विवरणमूलकपुस्तकम्

No. 27. **लघुचन्द्रिका (अद्वैतसिद्धिटीका)।** *Laghuchandriká* (Advaita-siddhitiká). Substance, country-made white paper, 12×5 inches. Folia, 436 (of which foll. 70–93 and foll 131–350 appear to have been lately replaced). *Lines, 6–15 in a page. Character, Nágara. Date,* ? Appearance, old, and written by different hands. Prose. Generally correct. Incomplete (upto the end of the 1st chapter *only*)

A commentary on the Advaita-siddhi, a famous work on the Vedánta Philosophy, entitled Laghuchandriká, by Brahmánanda Sarasvatí, a pupil of *Náráyáṇa Tírtha.*

Beginning. ॥ श्रीगणेशाय नमः श्रीराधाकृष्णाय नमः नमो नवघनश्यामकामकामित-देहिने कमलाकामसौदामकण्ठकामुकगेहिने श्रीनारायणतीर्थानां गुरूणां चरणस्मृतिः भूयान्मे साधिकेष्टानामनिष्टानां च बाधिका अद्वैतसिद्धिव्याख्यानं ब्रह्मानन्देन भिक्षुणा। संक्षिप्तं चन्द्रिकार्थेन क्रियते लघुचन्द्रिका ॥

End. अविद्याप्रयुक्तत्व भाविद्यासम्प्रयुक्तान्यतरत्वं पक्षान्तरे मूलाविद्यामनन्त-परिणामान्यत्वे सत्यविद्याविषयतानवच्छेदकत्वं सकलचणशून्यत्वे सति दृश्यत्व व्यवहारिकत्वमिति बोध्य यः पूर्वार्णवदमन्योर्घ्यगुगतमनसो भक्तौना विधेयो यथेन्द्रादेर्नियन्ता विलयदयनभ् (?) मार्ज्जने सावधानः यच श्रीम. सुदाम

पृथुकरुणगणात्यादरासादयुक्तमस्य श्रीपादुकायां भवतु कृतिरियं मालिका) मल्लिकाया. ॥ ॥

Colophon. इति सौ (श्री ?) परमानन्दसरस्वतीश्रीनारायणतीर्थपूज्यपादशिष्यश्रीब्रह्मा-नंद (न्द ?) सरस्वतीविरचिता (यां ?) लघुचंद्रिकाख्याद्वैतसिद्धिटीकायां प्रथमपरिच्छेदः समाप्तः ॥ श्रीकृष्ण क क कृष्ण कृष्ण कृष्ण कृष्ण कृष्ण कृष्ण] कृष्ण कृष्ण कृष्ण

विवरणम्—श्रीब्रह्मानन्दसरस्वतीविरचितलघुचन्द्रिकाख्याद्वैतसिद्धिटीकायाद्पीऽयं निबन्धः। पुस्तकेऽस्मिन् प्रथमपरिच्छेदमात्रं विद्यते।

No. 28. लघुचन्द्रिका (अद्वैतसिद्धिटीका)। Laghuchandrikā (Advaitasiddhiṭīkā). Substance, country-made white paper, 12 × 5 inches. Folia, 117. Lines, 9–10 in a page. Character, Nāgara. Date, Samvat 1785. Appearance, old. Prose. Not correct. Incomplete

The fourth or the last chapter of the same work.

Beginning. ॥ श्रीकृष्णाय नमः ॥ माभैष्टेत्यमतस्य दिमुखचंद्रमनोहरं गोवर्द्धनधरं धाराधरधीरेयमाश्रये ॥ श्रीनारायणतीर्थानां पदपङ्केरुहस्मृतिः श्रुतिमत्यादृता कुर्यात् सदा परपदार्थधीः पदार्थनिष्टं (निष्ठं ?) पदार्थयोर्भेदबुद्धाविरोधित्वे सत्यखंडविषयकं वाक्यार्थमिति मुक्तबुद्धिविरोधित्वे सत्यखंडविषयक पदार्थौ च महावाक्यीयौ याभ्यां तेन सत्यं ज्ञानमित्यादेरपि स्याद्घटकपदार्थयो (तद्घटक पदार्थयो ?) भेदधीविरोधित्वेपि न दोषः।

End. भक्ताङ्ऽनवसरे दूषणमूल्ये मन्यते यामसिंहस्य गुमकस्य दृष्टनैष्कर्म्यचणगानां दृष्टाविपदात्मत्रहितोमराणां सिद्धौनां सिद्धीतिपदानां माममानिनीरभेदोपचारादिष्टसिद्धसदिष्ठ धलाभ. हिरण्यपूर्वं कशिपुं प्रथयत इतिवत् ब्रह्मगाथामिष्यते लक्षणया वा तत्त्वम्। महानुभावधीरेयमिवरामाम्र वर्षिनः एतत्य यस्य कर्तारो लेखकाः केवला वयं श्रीनारायणतीर्थानां पद-ज्ञानपारमीयुषां चरणौ शरणीकृत्य तीर्थः शास्त्रतार्णवं भजे श्रीपरमानंद-सरस्वत्यङ्घ्रिपङ्कजं यत्कृपादृष्टिलेशेन तीर्णः संसारसागरः यद्यत्संभवदुक्तिकं परवच. संभृत्य तद्दूषितं व्याख्यातश्च निगूढभावगह्नो वाणीसुधासागरः स्वं तत् शरदिंदुसुंदरसुखश्रीकृष्णलीलातनौ मालामप्राप्य (?) सज्जनमनोमाला समाकर्षतु एषा यद्यपि चंद्रिका खलमनोराजीवराजीरविर्धातोल्लेदकारी

Beginning. श्रीरामचंद्रो जयति ॥ नमामि सच्चिदानन्दं वाचामविषयं परं येन विध्वंसितं हृत्स्थं तमोजालं चिदात्मना ॥ १ ॥ अपरोक्षानुभूत्या वै वालानां भाति शान्तये ॥ संक्षेपतो गुर्व्वरोक्त्या व्याख्यामात्रमहं मय ॥ २ ॥ श्रीरामं परमानंदमुपदेष्टारमीश्वरं । व्यापकं सर्व्वलोकानां कारणं तं नमाम्यहं ॥ अपरोक्षानुभूतिर्वै प्रोच्यते मोक्षसिद्धये । सद्भिरेव प्रयत्नेन वीक्षणीया मुहुर्मुहु ॥

End. (नास्ति)

Colophon. (नास्ति)

विवरणम्—अपरोक्षानुभूतिनामकः कश्चिद्वेदान्तविषयको निबन्धः गुर्व्वरभाषारचितटीकासहितोऽसंपूर्णः ।

No. 34. अपरोक्षानुभूतिः । Aparôkshânubhûtih Substance, country made yellow paper, 18 × 4 inches Folia, 7 Lines, 5–6 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, fresh Generally correct. Incomplete.

Another (incomplete) copy of the same work.

विवरणम्पूर्ववत्

No. 35. अमृतसारः । Amritasârah Substance, country made white and yellow paper, 11 × 6 inches. Folia, 9 Lines, 9 in a page Character, Nâgara. Date, ? Appearance, fresh Prose Not correct Incomplete.

A work on the Yôga Philosophy, entitled Amritasâra Anonymous.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । य सदा नाग (?) विघ्नसंकरमयं बुद्धाद्यमूर्ख मकलं नाशं छत्रत्रजसमोमयमहाघपापमादेहत (?) चेतयामितया (चेतयामितया ?) यामाभिवदतो तेनैव कुर्व्वन् भगवन् (ध्यान ?) ब्रूहमिदति जीव मधुकान् बध्नाति तस्मै नमः १ पतंजलिस्थामुखाम् गुरुनन्यांश्च भक्तितः । नत्वोऽस्मि यत्नेन कार्य्येण ध्यानभ्रान्तिभास्करम् २ चार्यिकाचलदंडेन मंथित्वा योगसागरं सदुत्थामृतसारो ऽयं धक (?) मे निधीयते ॥

End. (नास्ति)

Colophon. (नास्ति)

विवरणम्—भगवत्साराख्ययोगविषयकः कश्चिन्निबन्धः ।

No. 36. अष्टावक्रसंहिता । Ashtávakra Sańhitáḥ. Substance, country-made colourless paper, 9 × 4 inches. Folia, 15. Lines, 6–7 in a page. Character, Nagara. Date, ? Appearance, old. Verse. Generally correct. Complete.

A dialogue between Ashtávakra and Janaka on salvation and other cognate subjects.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ जनक उवाच ॥ कथं ज्ञानमवाप्नोति मुक्तिः कैन भविष्यति ॥ वैराग्यं च कथं प्राप्यमेतद्ब्रूहि मतं प्रभो । अष्टावक्र उवाच मुक्तिमिच्छसि चेत्तात विषयान् विषवत् त्यज चमार्ज्जवदयातोषं सत्यं पीयूषवद् भज ॥

End. अष्टक चात्मविश्रान्तौ जीवन्मुक्तौ चतुर्दश षट्संख्याक्रमविज्ञाने ग्रन्थैकात्म- (?) मतःपरं ॥ ५ ॥ विंशत्येकमितैः खण्डैः श्लोकैरात्मादिमध्य च वै (?) ॥ अवधूतानुभूतेय श्लोकसंख्या क्रमा अमी ॥ ६ ॥

Colophon. इति अष्टावक्रसंपूर्णं (?) ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ श्री

विवरणम्—जनकाष्टावक्रसंवादरूपमुक्तिविषयकोऽयं निबन्धः ।

No. 37. आत्मतत्त्वविवेकः । Átmatattwavivekaḥ. Substance, country-made yellow paper, 18 × 3½ inches. Folia, 72. Lines, 5–6 in a page Character, Bengali. Date, Śaka 1768; Bengali Era 1253. Appearance, old Generally correct. Complete.

A work treating of the soul under the name of A'tmatattwaviveka by Udayaṇácháryya. It is a wellknown work and has been printed

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ॥ स्वाभ्यं यस्य निजं जगत् सृजति तेयादौ ततः पालनं व्युत्पत्तेः करणं हिताहितविधिव्याभिचारकारणं । भूतोक्ति. महत्या क्षयः निरपवित्रंसदयोन्मकलक्षं पूर्णं गुरुत्वमाय जनतामोलका पिवे नमः ॥

End. मङ्गलपरतल्पमाश्रयाल भीतसिमितपथिकरथासार्थवाहेन यस्मात्। इद मुदयकरेण न्यायलोकान्मानां अभिज्ञमिव भूय म्यक्षितं वर्त्म मन्ये ॥ नास्य ग्राघामकलितगुण पोषयन् प्रीतये न कोऽप्यैशिष्यत्र तिघ्नविधौ शिल्पिन स्यात् प्रकर्षं। निन्दामिव प्रथयतु जन किन्तु दोषानिरूप्य प्रेक्ष्य स्खलितवचनं प्रीणयेदेव भूय ॥ ० ॥

Colophon. इति श्रीमदुदयनाचार्यकृतात्मतत्त्वविवेक समाप्त ॥ * ॥ शकाब्दा १०६८ सन १२५२ साल तारिख ६ फाल्गुनस्य ॥ * ॥ ० ॥ ॥ * ॥ * ॥ ० ॥ श्रीराम पदभरसा ॥ * ॥ * ॥ * ॥ * ॥ श्रीराम पदभरसा ॥ * ॥

विवरणम्—श्रीमदुदयनाचार्यकृतात्मतत्त्वविवेकनामाऽयं निबन्ध सुप्रसिद्ध एव ॥

No. 38 आगमशास्त्रविवरणम्। *Ágamaśástravivaranam* Substance, country made white paper, 8 x 3 inches Folia, 34 Lines, 10–16 in a page Character, *Nágara*. *Date*, ? *Appearance*, *very old* and worn out Prose Generally correct Complete

A work treating of the principles of the Vedánta Philosophy, entitled A'gama s ástra vivaranam complete in three chapters, by Śaṅkaracháryya.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः॥ ओँ श्रीम्॥ प्रज्ञानांशुप्रतानैः स्थिरचरनिकरव्यापिभिर्व्याप्य लोकान् भुक्त्वा भोगान् स्थविष्ठान् पुनरपि धिषणोद्भासितान् कामजन्यान्॥ पीत्वा सर्व्वान् विशेषान् स्वपिति मधुरभुक् मायया भोजयन्नो मायासंख्या तुरीयं परममृतमजं ब्रह्म यत्तन्नतोऽस्मि॥ १ ॥

End अत स्वभावतोऽमृतस्यार्थं कस्याचन संभव कारण न विद्यते नास्ति यस्मात् विद्यतेऽस्य कारणं तस्मात् कथ्यमायते वोते द्वन्द्वपूर्व्वोपशान्तवृन्दोक्तानां सत्यानामीतदुत्तमं सत्य यस्मिन् सत्यस्वरूपे ब्रह्मण्यणुमात्रमपि किञ्चिन्न जायत इति ॥ ॥

Colophon. इति श्रीगोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य परमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य शङ्करभगवत कृतावागमशास्त्रविवरणे अद्वैताख्यं तृतीयं प्रकरणं समाप्तं ॥ ॥ छ ॥ ॥ ओँ श्रीम् ॥ शुभम् ॥

विवरणम्—श्रीशङ्कराचार्यविरचितागमशास्त्रविवरणरूपोऽयं निबन्धः।

No. 39. आत्मबोधः । Átmabodhaḥ. Substance, country-made white paper, 7×3½ inches Folia, 8. Lines, 2–8 in a page Character, Nágara. Date, ? Appearance, very old, and worn out. Verse Generally correct. Complete.

A work on the Vedánta Philosophy treating of the soul, entitled Atmavodha, by Sañkarácháryya. This has been already printed.

Beginning. श्रीगुरवे नमः ॥ तपोभिः क्षीणपापानां शान्तानां वीतरागिणां मुमुक्षूणामपेक्ष्योऽयमात्मबोधो विधीयते ॥ १ ॥

End. यः स्वात्मतीर्थं भजते विनिष्क्रियः । स सर्व्ववित् सर्व्वगतोऽमृतो भवेत् ॥६७॥

Colophon. इति श्रीमच्छंकराचार्य्यविरचितं आत्मबोधप्रकरणं सम्पूर्णं ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥

विवरणम्—श्रीमच्छङ्कराचार्य्यविरचितात्मबोधाख्योऽयं निबन्धः ।

No. 40. आत्मबोधः । Átmabodhaḥ. Substance, country-made yellow paper, 12×5 inches. Folia, 6 (of which fol 1 is wanting). Lines, 9–10 in a page. Character, Nágara. Date, ? Appearance, very old, and worn out. Verse. Generally correct. Complete (except fol. 1).

Another copy of the same work.

विवरणमनुक्तपूर्व्वम्

No. 41. आत्मबोधः (सटीकः) । Átmabodhaḥ (Saṭíkaḥ). Substance, country-made white paper, 10×4½ inches Folia, 16. Lines, 8 in a page. Character, Nágara. Date, Samvat 1880. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct. Complete.

Another copy of the same work with explanatory notes in the margin.

Beginning *of the Commentary* श्रीगणेशाय नमः शतमखपूजितपादं शतपथमनसोऽप्यगोचराकारं । विकसितजलरुहनेत्रं उमाकान्तकमाद्यमेवाभिनौमि प्रभुं ॥ १ ॥ इह भगवान् शंकराचार्य्य उत्तमाधिकारिणां वेदान्तप्रस्थानत्रयं निर्म्माय तदवलोकनासमर्थानां मन्दबुद्धीनामनुग्रहार्थं सर्व्ववेदान्तसिद्धान्तसंग्रहमात्मबोधाख्यं प्रकरणमिदं निर्दिदर्शयिषुः प्रतिजानीते ।

End. शीतादिद्वंद्वदुःखानि हरति इति शीतादिद्वन्द्वसुखं मोक्षानन्दस्वरूपत्वादि तरतीर्थेषु तद्विपरीत द्रष्टव्य तस्मादात्मतीर्थस्नातस्य न किंचिदवशिष्यते इति भावः ॥ ६८ ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीगोविंदभगवत्पूज्यपादशिष्यश्रीशंकराचार्यविरचितात्मबोधप्रकरणं सटीकं सम्पूर्णम् ॥ स १८८० का० र १०६९.

विवरणम्—सटीकात्मबोधप्रकरणम्

No 42 आत्मयाग। Átmayágah Substance, country made colourless paper, 10×5 inches Folia, 37 Lines, 8–11 in a page. Character, Nágara. Date, ? Appearance, very old, worn out, torn, and writing destroyed in parts Prose Generally correct. Complete.

Though the work is styled A tmayága or the sacrifice of the soul, the worship of Dattatreya the renowned divine ascetic of southern India, is chiefly treated of in it, a few pages only at the end being devoted to the consideration of A'tmayága, or the sacrifice of the soul as well as of the body In fact, the work has no connection with the Vedánta Philosophy, and should have been placed among the Smritis.

Beginning. श्रीश्रीमद्दत्तात्रेयाय नम ॥ गुरवे ज्ञानरूपाय मुख्य दत्ताय शंभवे ॥ नम स्त्यात्मदीपाय सिद्धये सर्व्वकर्मणां ॥ १ ॥ नमस्कृत्याथ गोविंदं गुरुं विज्ञान सागरं ॥ देवदेवेश्वरं दिव्यं दत्त दीनदयार्णवं ॥ २ ॥ वदामि परमं पुण्यं पवित्रं धर्मलक्षणं गोप्यं सर्व्वधर्माणां मंत्राणामिव संग्रहं ॥ ३ ॥ यथाधिकारे दीपवदतिशालस्य कर्मेव पुनरेव पूर्व्वापरपरायणस्य संध्यादिप्रकारमंत्र्यादी नित्यस्नानं यथाध्ययनं वैदिकं कर्म कृत्वा शुचौ देशे पुण्यस्थाने संमार्ज्य तत्वारंभमासिकाकिने स्थाप्य प्रतिष्ठाप्योपविश्यासन प्राणायामं कृत्वा ॥ श्रीश्रीदत्तदत्तदत्तात्रेयपूजनं कर्तव्यं तत्र पूजाविधानं।

End. अनेन प्रकारेण विगताउत्कृतत्वा यथाविधिकारमंत्रि यथाद्रव्यमंत्रि यथाश्रीरमंत्रि कृत्वा योगी स + + + प्राप्नोति न तु मनुष्याकृतथा कर्म + + + ति ॥

Colophon इत्यात्मयागः समाप्तः ॥ ॥ ४२ ॥

विवरणम्—आमयागमाथा प्रसिद्धेऽप्यस्मिन् निबन्धे श्रीमद्भाष्यपुष्पाविधिमलवनादीनेव विल वत: समुद्धिखितानि, आत्मविषयकर्हामरिधामन् ग्रंथभागे वर्तते । अन्यत: कृतिनिबन्धेष्वेवाम्य गणना समुचिता न तु वेदान्तनिबन्धेषु ।

No. 43. द्वैतचिन्ताकौस्तुभम् । Dvaitachintákaustubham Substance, country made white paper, 12×5 inches Folia, 42 Lines, 10 in a page Character, Nágara. Date, Samvat 1756. Appearance, very old. Prose. Generally correct. Complete.

A commentary on the Tattwánusandhána, a treatise on the *Dvaita system of the Vedánta Philosophy, by Mahádevánanda* Sarasvatí, a pupil of Svayañ Prakás'ánanda Sarasvatí.

Beginning. चराचराणामनिशं सुखाय यस्यावतारो भवतीति संत: । वदंति योगि जगता- मनंतं तं कृष्णमाद्यं शरणं प्रपद्ये ॥ १ ॥ इतिद्विविधा प्रमाऽप्रमाभेदादित्यत्र प्रमा निरूपिता तथाप्रतिबंधाया. प्रमाया अज्ञाननिवर्तकत्वेन प्रतिबंधतन्निवृ- त्त्युपायौ निरूपणीयौ ।

End. उपासकानां हार्दस्य तमसोविनिवर्तकं । श्रीकृष्णस्य गले द्वैतचिंताकौस्तुभ- मर्पितं ॥ अध्यारोपापवादोन्मुदितशकलगुर्वं तर्कं तु. परात्मा साक्षाद्यातैक- गम्य: श्रुतिमतिसहितध्याननिष्ठेन येन धीमे साक्षात्कृतोऽसौ मुनिवरनिकर: ग्रुडसर्वेदारैर्मुक्तौ गम्योमुकुंदी यदुकुलतिलक: येशमे भूपं (भयमे ?)ऽस्तु ॥ जिज्ञासितव्यो विमलान्तरंगैरानंदविज्ञानसदैकदेव: (? वेदांतवेद्यो यतिवर्य- गम्यो गोपीजनेश: प्रदिशत्वभीष्टं (ष्टम् ?) ॥ २ ॥ यायीति वेदवचनानि वदंति देवीं यामात्मयोनिप्रमुखिर्यो हृदये अरंति ॥ यद्विलया सकलशास्त्रकृती भवति सामानतोऽस्मि सततं प्रणतेष्टदायीं ॥ ३ ॥ दुरंतससारमहाम्बुराशे समुद्धृतो येन दयालुनाऽहं । महत्त्ववंतं पुरुषोत्तम श्रीस्वयंप्रकाशं गुरुमानतो ऽस्मि ॥ ४ ॥ नामानि रूपाणि निरस्य वेदो यदीयधीस्मिन्निरस्तमोह । साक्षिस्वरूपं परिपूर्णरूपमहं सदैवास्मि विमुक्तगम्यं ॥ ५ ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमत्स्वयंप्रकाशानंदसरस्वतीपूज्य पादशिष्यभगवन्महादेवानंदसरस्वतीमुनिवर्यप्रणीतमविविरचिते तत्त्वानुसंधान- व्याख्याने द्वैतचिंताकौस्तुभे चतुर्थ: परिच्छेद: समाप्तोऽयं ग्रंथ. ॥ संवत् १७५६ यादृशं पुस्तकं दृष्ट्वा (?) लिखितं तादृशं मया ॥ यदि वा शुद्ध मशुद्धं वा मम दोषो न दीयते ॥ १ ॥ राम राम तव पादपकजं चिन्त्यामि

भवबधमुक्त्य । वदितं सुरमरंदमोमिभि ध्यायते (?) मनसि योगिभि सदा ॥ १ ॥

विवरणम्—श्रीमन्महादवानंदसरस्वतीविरचितदं तत्त्वमार्कीन्नभाष्यातत्त्वानुसन्धानव्याख्यानव पौरयं निबन्ध ।

No. 44. आत्मतत्त्वविवेकटिप्पणम् । Átmatattwavivekatippanam Substance, country made white paper, 11 × 5 inches. Folia, 94 Lines, 4–8 in a page Character, Nagara Date, Samvat 1942 Appearance, fresh Prose Not correct Complete

A commentary on the A'tmatattwaviveka or Bauddhádhikára by Raghunátha Śiromani, the founder of the modern school of Nyaya in Bengal and the famous author of the commentary entitled Chintamani Didhiti

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥ ओं नम सर्वभूतानि विष्टभ्य परितिष्ठते । अखंडानन्द बोधाय पूर्णाय परमात्मने ॥ निर्णीय सारं शास्त्राणां तार्किकाणां शिरो मणि । आत्मतत्त्वविवेकस्य भावमुद्भावयत्ययम् ॥

End. भवितव्यं इत्यादि ॥ अस्य साध्यत्वमापादानत्वयोरसंभवादित्यर्थ ॥ अतरा विज्ञानवादी प्रत्यवतिष्ठते नीलादीति । तथा चाहमाकारमन्नानस्वरूप भवति नातिरि सकलमनस (?)

Colophon. इति बौद्धधिकार (?) टिप्पणं संपूर्णम् सं १९४२

विवरणम्—श्रीरघुनाथशिरोमणिकृतात्मतत्त्वविवेकटीकारूपोऽयं निबन्ध

No. 45. आत्मविद्योपदेश । Átmavidyopadeśah. Substance, country made colourless paper, 12 × 5 inches. Folia, 17 Lines, 9–10 in a page Character, Nagara Date, ? Appearance, old Prose Not correct Complete

A work treating of the soul in the form of a dialogue between a preceptor and his pupil entitled A'tmavidyopades'a, by Śaṅkara.

Beginning. श्रीमते रामानुजाय नमः । श्रीमद्धयाचार्याय नमः चिन्मदानन्दरूपाय सर्वधा हतिसाक्षिणे (सच्चिदानंदरूपाय सर्वधीवृत्तिसाक्षिणे ?) ॥ नमो वेदान्त

वैद्याय गुरवेऽनंतरूपिणे ॥ १ ॥ यदज्ञानादिदं भाति यज्ज्ञानाद्विनिवर्तते नमस्तस्मै चिदानंदवपुषे परमात्मने ॥ २ ॥ अध्यात्मविद्योपदेशविधीं (?) व्याख्यास्यामः ।

End. अन्यथ (?) शठानां धूर्तां (?) अश्रद्दधानां नास्तिकानां उत्पथगामिनां एतद्विद्यां न प्रकाशयेत् यथा देवे पराभक्तिर्यथा देवे तथा गुरौ तस्यैते कथिता ह्यर्थां (: ?) प्रकाशंते महात्मन इति श्रुतिः *

Colophon. इति संचितवेदान्तशास्त्र (?) भक्तिरियं श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमच्छंकरकृत अध्यात्मज्ञानबोधन आत्मविद्योपदेशविधि समाप्त (?) कल्याणमस्तु संवत् वर्षे ज्येष्टमासे (?) सूर्यवारेः (?) भिरामो श्रीमते रामानुजाय नमः श्रीरामकृष्णाय नमो राम राम ॥ अथः एव चीदः इंद्रिय चीदः इंद्रिय चीदः देवता श्रीं क्लीं ॥ स्थूलशरीरं जाग्रतवस्था विश्व अभिमानी अकार अक्षर नयनस्थानं स्थूलभोग ॥ प्रथमपाद ॥ सूक्ष्मशरीरं स्वप्नावस्था तैजसः अभिमानी उकार अक्षयकंठस्थानं सूक्ष्मभोग ॥ द्वितीयपादः कारणशरीरं सुषुप्तावस्था प्राज्ञ अभिमानी अक्षय अक्षरः हृदयस्थानं आनंदभोग ॥ तृतीय अध्याय ॥ चतुर्थतनुः तुरीयावस्था प्रत्यगात्मा अभिमानी मूर्द्धनीस्थानं सत्यमानंदभोग ॥ विश्वद्धसत्वार्द्धमात्रचतुर्थपादः । इति पिंडनिर्णयो (?) संपूर्णः ॥ ० ० ०

विवरणम् —आत्मविद्योपदेशनामकः प्रबन्धः

No. 46. आत्मविद्योपदेशः । Átmavidyopadeśaḥ. Substance, country-made yellow paper, 12 × 6 inches. Folia, 21. Lines, 4–7 in a page. Character, Nágara. Date, ? Appearance, fresh. Generally correct. Complete.

Another copy of the same work.

विवरणमुक्तपूर्व्वम् ।

---

* नैतत् शठाय धूर्ताय अश्रद्दधानाय नास्तिकाय उत्पथगामिने अजितेन्द्रियायोपदिशेत् इति पुस्तकान्तरपाठः ।

No. 47. आत्मविद्योपदेश। Átmavidyopadeśah Substance, country made white paper, 16 × 4 inches. Folia, 16 Lines, 5-7 in a page Character, Nágara. Date, ? Appearance, not old, but slightly worm-eaten throughout Prose Correct. Complete

A third copy of the same work

विवरणमुक्तपूर्व्वम्।

No. 48. आत्मानात्मविवेक। Átmánátmavivekah Substance, country made yellow paper, 16 × 4 inches. Folia, 10 Lines, 4-6 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, old, torn and writing destroyed in parts. Prose Not correct Complete

A work treating of the soul and matter, entitled A'tmánátma viveka by Śaṅkaráchárya.

Beginning. श्रीं नमो गणेशाय॥ अथात्मानात्मविवेक॥ दृश्य सर्व्वमनात्मा स्या दृश्यत्वाद्विकारित्व आत्मानात्मविवेकोऽयं कथ्यते ग्रन्थकोटिभिः॥

End. एवं नित्यशुद्धबुद्धमुक्तस्वभावब्रह्माहमस्मि संशय + + + सम्भावनारहि तेन (?) यस्तु जानाति स जीवन्मुक्तो भवति॥ *॥

Colophon इति श्रीशङ्कराचार्य्यविरचितं आत्मानात्मविव + + +

विवरणम्—श्रीशङ्कराचार्य्यविरचितात्मानात्मविवेकरूपोऽयं निबन्धः।

No. 49. आत्मानात्मविवेक। Atmánatmavivekah Substance, country made yellow paper, 14 × 3½ inches. Folia, 9 Lines, 5-6 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, very old, worn out, torn, and almost useless Prose Generally correct Complete

Another copy of the same work

Colophon. इति शङ्कराचार्य्यविरचित आत्मानात्मविवेक समाप्त॥

विवरणमुक्तपूर्व्वम्।

No 50. आत्मषट्कदीपिका। Átmashatkadipiká Substance country made colourless paper, 10 × 5 inches. Folia, 92 Lines 15-16 in a page Character, Nágara Date, ? Appearance, very old, and worn out Prose Generally correct. Complete

This codex contains the text of the A'tmashatkadípiká, a famous work on the Vedanta Philosophy, and a translation of it in the Bengali language. Anonymous.

Beginning. श्रीं श्रीं श्रीं श्रीगणेशाय नमः ॥ शुभमस्तु ॥ गुरुभ्यो नमः ॥ ओं ॥ आत्मा वा इदमेक एवाग्र आसीत् ॥ — — — — इह परम आत्मर्थे वक्तवे (?)। दाव कारण नापि।

End. असंभावना विपरीतभावनोत्पादकदुरितमल। परिक्षीयते (?) परिहमलु पश्लिद्धातु। अथतु वक्षान (?) ' इति। अभ्यास' अध्यायसमाप्तर्थः॥

Colophon. इति श्रीआत्मषट्कदीपिकाव्याख्यायां प्राकृतपरिभाषायां सप्तमोध्यायः। समाप्त एष ग्रंथः ॥ क क क शुभ भवतु क क क

विवरणम्—आत्मषट्कदीपिका काडयिभाषाव्याख्यानसहिता।

No. 51. कर्मनिर्णयः। Karmanirnayah Substance, foolscap paper, 17×4½ inches. Folio, 11. Lines, 5-7 in a page Character, Nágara. Date, ? Appearance, fresh Generally correct Complete

A work treating of qualities and actions as essential to Brahma, the Supreme Being, entitled Karmanirnaya, and *consequently* belonging to the Dvaita system of the Vedanta Philosophy, by A'nandatírtha.

Beginning. ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ० ॥ श्रीवेदव्यासाय नमः ॥ ० ॥ य इज्यते विधीशान शक्रपूर्वैः सदामरैः ॥ रमाप्रणयिने तस्मै सर्व्वयज्ञभुजे नमः ॥ १ ॥ महानामीनामथो उपसर्गाः ये उपसक्तेनभूतानानुपसजति ॥ सर्वोजति ॥ महानाम थाश्वृषु विद्यते ता महानामा ॥ परस्य ब्रह्मणो यन्नामेन्द्रादिक तन्महार्थत्वात् महत् ॥ महद्धि तत्पर ब्रह्म अशेषगुणपूर्त्तेः ॥ तवैक आहुरगुणं ब्रह्मेति ॥ न तद् युक्त ॥ श्रुतियुक्तिविरोधात् तथाहि श्रुतिः ॥ सत्य विरोधात् ॥ तथाहि श्रुति ॥ सत्य ज्ञानमनन्त ब्रह्म। विज्ञानमानन्द ब्रह्म। यः सर्व्वज्ञः सर्व्वविद् यस्य ज्ञानमयं तपः ॥ तस्मादेतद्ब्रह्मनामरूपमन्न च जायते ॥

End. मामे चैष्यसि सत्य ते प्रतिजाने प्रियोऽसि मे ॥ विज्ञानमानन्दमराति दातुः परायणं (?) तिष्ठमानस्य तद्विद इत्यादि श्रुतिस्मृतिभ्यः ॥ ० ॥ नमो

मारायणायाभगवत्कीर्त्यस्तुपे । (?) । यदा संहिताद्वारा क्रियाद प्रवर्गी
पिच (?) । ० ॥

Colophon. इति श्रीमदानंदतीर्थभगवत्पादाचार्यविरचित कर्मनिर्णय समाप्त ॥ ० ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु शक १ ० १ पुस्तकमधुनातनम्)

विषयाः—याज्ञिकनिर्णयविषयकादिप्रतिपादकविषयकमानिर्णयात्मकोऽयं निबन्धः श्रीमदानन्द तीर्थविरचित ॥

No. 52. कर्मनिर्णयः । Karmanirnayah Substance country made white paper, 12×4 inches Folia, 9 Lines 2-12 in a page Character, Nagara. Date, Samvat 1801 Appearance, old Generally correct. Complete

Another copy of the same work

विषयपूर्वमुक्तम्

No. 53. कल्पतरुपरिमलः । Kalpataru parimalah Substance, country made white paper, 16×6 inches. Folia, 44 * Lines, 4-11 in a page. *Character*, *Nágara*. Date, Samvat 1805 † Appearance, not very old, partly worm-eaten, and written by different hands Prose Not correct Incomplete (containing the 4th chapter only)

A commentary on the *Vedanta Kalpataru* entitled *Parimala* by Apya Dikshita. Complete work published in Bombay

Beginning. श्रीरामचन्द्राभ्यां (?) नम चातुर्विरसकदुपदेशात् अध्यायविषयीति मुख्य ममिव धागमो तदर्थंदिति (तदर्थलादिति ?) भाषात् प्रधानकमायो वाक श्रीधित्यादिति भाव ।

End. कमठीपरिचितहिरण्यगर्भब्रह्मोपास्ति इत्यर्थो दर्शित षयमर्थो भाष्यकारा चामिमा श्रुतिं भोगमात्रसाम्य (?) + + इतो श्रीमपसो (?) न भवतीति स्वयमन्यथा व्याचष्टे तं ब्रह्मलोकमभिसंपद्येत्यादिना ॥ ॥

---

* The fourth chapter has four sections each having separate folio marks.

† The date is evidently inaccurate, judging from the appearance of the last five folia, which are older than the rest the date may be 1805, but the other folia must have been written at a subsequent date.

Colophon. इति श्रीमद्भरद्वाजकुल + + + शुभ श्रीमदद्वैतविद्याचार्यविश्वजिदाजि श्रीरंगराजाध्वरिवरसूनोरप्पयदीक्षितस्य कृतौ वेदान्तकल्पत + + मणं चतुर्थाध्यायस्य चतुर्थः (?) समाप्त. श्रीसंवत् १८८५ पौष।

विवरणम्—श्रीअप्पयदीक्षितविरचिता वेदान्तकल्पतरुटीका परिमलाख्या। अत्र चतुर्थाध्यायमात्रं वर्तते।

No. 54. कल्पतरुपरिमलः। Kalpataru-parimalaḥ Substance, country-made white paper, 14×5 inches. Folia, 364.* Lines 2–9 in a page. Character, Nágara. Date, Samvat 1885 † Appearance, fresh, but slightly worm eaten in parts, and written by different hands. Prose. Not correct. Incomplete (containing only the first chapter and the first two sections of the second).

The first part of the work noticed last from the beginning upto the first two sections of the 2nd chapter.

Beginning. श्रीं नमः। श्रीगणेशाय नः (?) श्री सरस्वत्यै नम गुरुभिरुपदिष्टमर्थं विस्मृतमपि तत्र बोधितं प्राज्ञैः। अवलम्ब्य शिवमधीयम् यथामति व्याकरोमि कल्पतरुं। कल्पतरुमुपकुर्यां (?) कमधिकमाचितार्थं (माचिन्मार्थं ?) सुपहृत्य। तदते (तद्दत्ते ?) रेवार्थंमममतिमीहे परिष्कर्तुं ॥ १ ॥ यावंती निविशते (निविशंते ?) विदुषां व्याख्यानचातुरीभेदाः। सर्वेषामपि तेषामयमवकाशं ददाति पुष्पकवत् ॥ २

End. एवं च सिद्धवदवैदिकत्वकीर्त्तनमेव रामस्य एकायनशाखामूलत्वकल्पनमपि तुच्छीकरोतीत्यलं प्रपंचेन ॥ ॥

Colophon. इति श्रीपादरराजकुलधि (?) कौस्तुभश्रीमदद्वैतविद्याचार्यश्रीविश्वजिद्याजिरंगराजाध्वरिवरसूनोरप्पयदीक्षितस्य कृतौ वेदान्तकल्पतरुपरिमले द्वितीयस्याध्यायस्य द्विः (?) पाद. ॥ ॥ श्रीगणेशाय नमः

विवरणम्—पूर्वोल्लिखितनिबन्धस्यारम्भतो द्वितीयाध्यायद्वितीयपादावधिकोऽयं निबन्धः।

---

* Each section of a chapter having separate folio marks like the codex noticed last.

† The date is written at the end only of the first section of the first chapter.

No. 55. कल्पतरुपरिमलः। Kalpataru-parimalaḥ. Substance, country-made white paper 12×4 inches. Folia, 100. Lines, 6-11 in a page. Character Nágara. Date, Samvat 1757. Appearance, old, and worn out in parts. Prose. Generally correct. Incomplete

Only the last section of the first chapter of the work noticed last.

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् कल्पतरुपरिमलाख्यनिबन्धीयप्रथमपादस्य चतुर्थपरिच्छेदमात्रं वर्त्तते।

No. 56. कल्पतरुपरिमलः। Kalpátaru-parimalaḥ. Substance, country-made white paper, 15×5 inches. Folia, 30.* Lines, 2-9 in a page. Character, Nágara. Date, ? Appearance, fresh Prose. Not correct. Incomplete

Only the last two sections of the second chapter of the same work.

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् कल्पतरुपरिमलाख्यनिबन्धीयद्वितीयाध्यायस्य केवलं तृतीयचतुर्थपरिच्छेदौ वर्त्तेते।

No. 57. कल्पतरुपरिमलः। Kalpataru-parimalaḥ. Substance, country-made white paper, 15×5 inches. Folia, 122. Lines, 4-13 in a page. Character, Nágara. Date, Samvat 1885 Appearance, old, and slightly worm eaten in parts. Prose. Generally correct. Incomplete.

Only the last two sections of the third chapter.

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन्निबन्धीयतृतीयाध्यायतृतीयचतुर्थपरिच्छेदमात्रम्।

No. 58. कैवल्यकल्पद्रुमसहितात्मसाम्राज्यसिद्धिः। Kaivalyakalpa-druma-sahitátma-sámrájya-siddhiḥ. Substance, country-made yellow paper, 12×9 inches. Folia, 74. Lines, 16-20 in a page. Character, Nágara. Date, ? Appearance, very old, worn out, torn, and writing slightly effaced in parts. Generally correct. Incomplete.

---

* Each section having separate folio marks.

This codex contains only the first half of the text entitled A'tmasámrájya-siddhi, a work on the Vedanta Philosophy, treating of the universal kingdom of the soul, with its commentary under the name of Kalpadruma, by Gangádhara Sarasvatí, a pupil of Rámachandra Sarasvatí

Beginning *of the Commentary* श्रीगणेशाय नम ॥ श्रीसरस्वत्यै नम ॥ सकल निगमवर्ग कर्मकांडाद + + ममरनिवहमुकुटाचलांबुजद्वये चमरचर किरीटोद्घृष्टपादाब्जमन्य मृगय कलितांश्रि येति (इति) वज्र मर्हीश ॥ १ ॥ कृपांकुलितवीक्षण क्षितमनोदरस्तायुज समादमनर्कोऽस्मन् दलितमोहमार्ग मर्य । करोतु किमपि स्फुरत्परमभोग्यमुदितपुत्रंगायगुणानुस्मोश्मयित मर्होमहत्मम् ॥ २ ॥ जयति सकलाज्ञानतमकारण (कारण ?) दारण ॥ वेदान्तदुर्गमारण्यकेसरी (?) ॥ ३ ॥ सूमर्कोर्णमनिमालय (?) गुरुपदा वाक्यानि सुधापुधाधामसुखमदीयमोदमक्षिपदासा महावेधना । आनंदा मतवादिनी प्रवर्तिनी सा ब्रह्मविद्यामयी वेदान्तमतिबोधिता विजयते विश्वा- धमाधीश्वरी ॥ ४ । सरसिजदलनेत्रा सुषमाया दमयसमुद्रा पुष्पक कलकं- ठी: (?) । विमलकमलमुखानिंदुकुन्दप्रभाभा विकसितहृदयाब्जे भारतीं भावयामि ॥

Beginning *of the Text.* गगापुरमफलितमटाजलभीतोज्झीतामाजिंदीमसमलतयो सन्धिते श्रीचमाप्य लीलापाये. मदलसमनो मंदयंदस्मोः श्रिमंदिभाति रूपम् परमानंदमूर्तिः शिवो न ॥ १ ॥ ध्यायं ध्यायं अनिमतिमय ज्ञाननिर्वृतमि ध्यायं ध्यायं पदपतिसुमा + + समलनिवर्ष ॥ पायं पायं मयदि परमानंद- पीयूषधारां मयोभूयो निजगुरुपदाम्भोज + + + नमामि ॥ २ ॥ यस्माद् विश्वमुदेति यत्र रमते यस्मिन् पुनर्लीयते भासा यस्य जगद्विभाति सहजानन्दोज्ज्वलं तद्धा- मोज्झितं ॥ शान्तं शाश्वतमक्रियं यदपुनर्भावाय भूतेश्वरं द्वैतध्वान्तमपास्य यान्ति कृतिनः प्रस्तौमि तं पूरुषम् ॥ ३ ॥ यस्मादन्यदपदमसाधनविषयं विभाव्य विमोक्षं परं ध्यानाद् सद्विलसम् कृपया स ईशितुं भजे ॥ ४ ॥ यच्चीयन्ते समुदाननन्दमयमात्मानं भिदामी- विद्वन्मानामा अमदिदमसारं विश्वतो व्यासंहृताम्मयपरितामो हित- मिदं मुमुक्षा (मुमुक्षा ?) तद्य किमपि निर्दामं मुमधुरं ॥ ५ ॥

End *of the first half of the Text* इत्थं यः कर्मबद्धो भवति परवश: पापपुण्या- भवैर्दुःखम्प्राप्त व वैति चरति न च जनिमरणमहारण्यमोहात् । तं मर्मा- भवंमूलयमनविधिना व्याकराब्धिःभिर्वेतु तात्पर्यविद महता. श्रुतिशिखर- गिरः सुखमाचादयद ॥ ४१ ॥ ५४ ॥ ५४ ॥ ०॥

End *of the Commentary.* विद्यातदयामीकरयार्थेनामनी प्रामर्भ साधी नाखादम

इति भ्रष्टतरं दर्शयतीति आत्मनामपवाद्यसामाज्यप्राप्य इति सिद्ध ॥ ५४ ॥
श्री । विधूय विमतध्वांतमांतरं परिशीलिन मनीषि जगदध्यासादध्यारो
पोऽत्र दर्शित । श्री ॥

Colophon *of the Commentary* इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्यश्रीमद्रामचन्द्र सरस्वतीपूज्यपादशिष्येण गंगाधरसरस्वत्याख्यभिक्षुणा विरचितायामात्म साम्राज्यसिद्धिव्याख्यायां कैवल्यकल्पद्रुमाख्यायामध्यारोपप्रकरणाख्य पूर्व्वार्द्ध सम्पूर्ण ॥ ० ॥

विवरणम् —आत्मसाम्राज्यसिद्धिनामकस्य वेदान्तनिबन्धविशेषस्य कैवल्यकल्पद्रुमाभिधटीका श्रीगंगाधरसरस्वतीविरचिता ।

No 59. सटीकगौडपादीयभाष्यम् । Satíka gauda-pádíya-bháshyam Substance, country made white and yellow paper, 16 × 8 inches Folia, 31 Lines, 8–17 in a page Character, Nágara. Date, ? Appearance, fresh. Verse and prose Generally correct. Complete (except only the second and third chapters)

This codex contains the text of Gauda pádíya-káriká, or verses on the Advaita system of the Vedanta Philosophy, with the gloss of Śaṅkarácháryya and its commentary by Bhagavadánanda, a pupil of Śuddhananda.

Beignning *of the Commentary* श्री श्रीगणेशाय नमः आगममात्रेणाद्वैतं प्रतिपाद्य यता तत्प्रत्यनीकस्य द्वैतस्य मिथ्यात्वमर्थादुक्तमिदानीं तन्मिथ्यात्वमुपपत्ति मात्रेणापि प्रतिपत्तुं शक्यमिति दर्शयितुं प्रकरणांतरमवतारयन्नादौ द्दष्टांतसिद्ध (द्ध ?) थं तच्चिन् हइवंमतिमाह

Beginning *of Saṅkarabháshya* श्री ज्ञाते द्वैतं न विद्यते इत्युक्तमेक मेवाद्वितीयमित्यादिश्रुतिभ्य आगममात्रं तत्रोपपत्त्यापि द्वैतस्य वैतथ्य शक्यतेऽवधारयितु (ऽवधारयितु ?) मिति द्वितीयं प्रकरणमारभ्यते वितथस्य (थस्य ?) भावो वैतथ्यमसत्यत्वमित्यर्थं कस्य सर्व्वेषां बाह्याध्यात्मिकानां भावानां पदार्थानां स्वप्नवदुपलभ्यमानानामाहु कथति (कथयन्ति ?) मनीषिण प्रमाण-कुशला वैतथ्ये हेतुमाह अंतस्थानामिति अत्र शरीरमध्ये स्थानं येषां तत्र हि भावा उपलभ्यंते पर्व्वतहस्त्यादयो न बहि शरीरात् तस्मात् ते वितथा भवितुमर्हंति ॥ ० ॥

Beginning *of the Text.* ओं • वैतथ्यं सर्वभावानां स्वप्न आहुर्मनीषिणः अन्तस्थानात् (?) भावानां संवृतत्वेन हेतुना । १

End *of the Text.* न कश्चिज्जायते जीवः संभवोऽस्य न विद्यते । एतत्तदुत्तमं सत्यं यत्र किञ्चित् प्रजायते ४८

End *of S'aṅkarabhâshya.* तस्मान्न कश्चिज्जायते जीव इत्येतत् पूर्वमुपायत्वेनोक्तानां सत्यानामेतदुत्तमं सत्यं यस्मिन् सत्यस्वरूपे ब्रह्मण्यणुमात्रमपि किंचिन्न जायत इति ४८

Colophon *of S'aṅkarabhâshya* इति श्रीगोविंदभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य परमहंस-परिव्राजकाचार्यस्य शंकरभगवतः कृतावागमशास्त्रविवरणेऽद्वैताख्यं तृतीयं प्रकरणं समाप्तम् ३

End *of the Commentary.* स्वभावतोऽजत्वं हेतूक्तमजं तत्रैव हेतुमन्तरमाह यत इति हेत्वंतरमेव स्पष्टयति यस्मादिति उत्तरार्द्धं व्याचष्टे पूर्वेषु यदीरितमिति ग्रंथः इतिशब्दोऽद्वैतप्रकरणपरिसमाप्तिं द्योतयति ४८

Colophon *of the Commentary.* इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमच्छुद्धानंद-पूज्यपादशिष्यभगवदानंदेन विरचितायां गौडपादीयभाष्यटीकायामद्वैतप्रक-रणं तृतीयं समाप्तमगमत् ३ ॥

विवरणम्—श्रीभगवदानन्दकृतटीकासम्वलितशङ्करभाष्योपेतगौडपादीयकारिकारूपोऽयं निबन्धः। पुस्तकेऽस्मिन् केवलं द्वितीयतृतीयप्रकरणे विद्येते। तत्र द्वितीयं प्रकरणं वैतथ्याख्यं, तृतीयमद्वैताख्यमिति।

No. 60. सभाष्योत्तरगीता। Sabhâshyōttaragitâ. Substance, country-made colourless paper, 14 × 5 inches. Folia, 22. Lines, 11–12 in a page Character, Nâgara. Date, ? Appearance, very old, and worn out. Verse and prose. Generally correct. Incomplete (upto the end of the 2nd chapter only.)

This codex contains the text of the Uttaragitá with the gloss of Gauḍapádácháryya.

Beginning *of the Gloss.* श्रीभवान्यै नमः। अखंडं सच्चिदानन्दमवाङ्मनसगोचरं। आत्मानमखिलाधारमाश्रयेऽभीष्टसिद्धये। इह खलु भगवानर्जुनो धर्मक्षेत्रे भगवदुपदिष्टमात्मतत्त्वोपदेशं विषयभोगप्राबल्येन विस्मृत्य पुनरद्वैतात्मतत्त्वं ज्ञातुं भगवन्तं पृच्छति।

इति स्वप्नवत् दृष्टमिति शास्त्रमात्मप्रत्ययमात्मनाम इति सिद्धं ॥ ४४ ॥ श्रीः। विभुः विमलमनिशमान्तरे परिशीलितं प्रतीचि जगद्व्यापकपरो-धीरैव दर्शितः ॥ श्री ॥

Colophon *of the Commentary.* इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमद्रामचन्द्र-सरस्वतीपूज्यपादशिष्येण गंगाधरसरस्वत्याभिधेन विरचितायामात्म-मायामार्गसिद्धिदायायां कैवल्यकल्पद्रुमाख्यायामारोपप्रकरणव्याख्यायां पूर्वार्द्धं समाप्तं ॥ ० ॥

विषयम् —आत्मसाक्षात्कारविधिनामकस्य वेदान्तसिद्धान्तविषयस्य कैवल्यकल्पद्रुमाभिधटीका श्रीगंगाधरसरस्वतीविरचिता।

No. 59. सटीकगौड़पादीयभाष्यम्। *Saṭíka-gauḍa-pádíya-bháshyam.* Substance, country-made white and yellow paper, 16 × 8 inches. Folia, 31. Lines, 8–17 in a page. Character, Nágara. Date, ? Appearance, fresh. Verse and prose Generally correct. Complete (except only the second and third chapters).

This codex contains the text of *Gauḍa-pádíya-káriká*, or verses on the Advaita system of the Vedanta Philosophy, with the gloss of Śaṅkarácháryya and its commentary by Bhagavadánanda, a pupil of Śuddhánanda.

Beiginning *of the Commentary.* श्री श्रीगणेशाय नमः आगमप्राधान्येनाद्वैतं प्रतिपाद्यता तत्प्रत्यनीकस्य द्वैतस्य मिथ्यात्वमप्युक्तमिदानीं तन्मिथ्यात्वमुपपत्तिप्राधान्येनापि प्रतिपत्तुं शक्यमिति दर्शयितुं प्रकरणान्तरमवतारयन्नादौ दृष्टान्तसिद्ध (द्ध ?) यै तस्मिन् हेतुसमर्थमाह

Beginning *of S'aṅkarabhâshya.* श्री नमः ज्ञाते द्वैतं न विद्यते इत्युक्तमेकमेवाद्वितीयमित्यादिश्रुतिभ्यः आगममात्रं तत्रोपपत्त्यापि द्वैतस्य वैतथ्यं प्रकाशेऽ-धारयितुं (ऽवधारयितुं ?) मिति द्वितीयं प्रकरणमारभ्यते वितथस्य (तस्य ?) भावो वैतथ्यमसत्यत्वमित्यर्थः कस्य सर्वेषां बाह्याध्यात्मिकानां भावानां पदार्थानां स्वप्ने उपलभ्यमानानामाहुः कथति (कथयन्ति ?) मनीषिणः प्रमाणकुशलाः वैतथ्ये हेतुमाह अन्तःस्थानादिति अन्तः शरीरमध्ये स्थानं येषां तत्र हि भावा उपलभ्यन्ते पर्वतहस्त्यादयो न बहिः शरीरात् तस्मात् ते वितथा भवितुमर्हति ॥ ० ॥

Beginning *of the Text.* ओं ॰ वैतथ्यं सर्वभावानां स्वप्न आहुर्मनीषिणः अन्तःस्थानात्तु (?) भावानां संवृतत्वेन हेतुना १

End *of the Text.* न कश्चिज्जायते जीवः संभवोऽस्य न विद्यते। एतत्तदुत्तमं सत्यं यत्र किञ्चित् प्रजायते ४८

End *of S'aṅkarabháshya.* तस्मात् न कश्चिज्जायते जीव इत्येतत् पूर्व्वेषूपायत्वेनोक्तानां सत्यानामेतदुत्तमं सत्यं यस्मिन् सत्यस्वरूपे ब्रह्मण्यणुमात्रमपि किंचिन्न जायत इति ४८

Colophon *of S'aṅkarabháshya.* इति श्रीगोविंदभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य परमहंस-परिव्राजकाचार्य्यस्य शंकरभगवतः कृतावागमशास्त्रविवरणेऽद्वैताख्य तृतीयं प्रकरणं समाप्तम् ३

End *of the Commentary.* स्वभावतोऽमृतं हेतुकार्य्यं तथैव द्वैतान्तरमाह अत इति द्वैतांतरमेव स्पष्टयति यस्मादिति उत्तरार्द्धं व्याचष्टे पूर्व्वेषु यथोक्तेति शेषः इतिशब्दोऽद्वैतप्रकरणपरिसमाप्तिं द्योतयति ४८

Colophon *of the Commentary.* इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्यश्रीमच्छुद्धानंद-पूज्यपादशिष्यभगवदानंदेन विरचितायां गौडपादीयभाष्यटीकायामद्वैतप्रक-रणं तृतीयं समाप्तमगमत् ३॥

विवरणम्—श्रीभगवदानन्दकृतटीकासम्वलितशङ्करभाष्योपेतगौड़पादीयकारिकारूपोऽयं निबन्धः। पुस्तकेऽस्मिन् केवलं द्वितीयतृतीयप्रकरणे विद्येते। तत्र द्वितीयं प्रकरणं वैतथ्याख्यं, तृतीयमा-द्वैताख्यमिति।

No. 60. सभाष्योत्तरगीता। Sabháshyōttaragitá. Substance, country-made colourless paper, 14 × 5 inches. Folia, 22. Lines, 11–12 in a page Character, Nágara. Date, ? Appearance, very old, and worn out. Verse and prose. Generally correct. Incomplete (upto the end of the 2nd chapter only)

This codex contains the text of the Uttaragitá with the gloss of Gauḍapádácháryya.

Beginning *of the Gloss* श्रीभवान्यै नमः। अखंडं सच्चिदानन्दमवाङ्मनसगोचरं॥ आत्मानमखिलाधारमाश्रयेऽभीष्टसिद्धये॥ इह खलु भगवानर्ज्जुनो धर्म्मक्षेत्रे भगवदुपदिष्टमात्मतत्त्वोपदेशं विषयभोगप्रावण्येन विस्मृत्य पुनस्तदेवात्मतत्त्वं ज्ञातुं भगवन्तं पृच्छति।

Beginning *of the Text.* अर्जुन उवाच ॥ यदेकं निष्कलं ब्रह्म व्योमातीतं निरञ्जनं । अप्रतर्क्यमविज्ञेयं विनाशोत्पत्तिवर्जितं ॥ १ ॥ कारणं योगनिर्मुक्तं हेतुसाधनवर्जितं ॥ हृदयाम्बुजमध्यस्थं ज्ञानं ज्ञेयस्वरूपकं ॥ २ ॥ तत्क्षणादेव मुच्येत यज्ज्ञानाद्ब्रूहि केशव ॥

End. (नास्ति)

Colophon. इति श्रीगौड़पादाचार्य्यविरचितायां उत्तरगीताव्याख्यायां द्वितीयोऽध्यायः ॥ श्रीभवान्यै नमः ॥

विवरणम्—श्रीगौड़पादाचार्य्यविरचितभाष्यसहितोत्तरगीताख्योऽयं निबन्धः।

No. 61. तत्त्वबोधः। Tattwabodhah. Substance, country-made white paper, 12×4 inches. Folia, 189. Lines, 6–10 in a page. Character, Bengali. Date, S'aka 1652. Appearance, very old. Verse and prose. Generally correct. Complete.

A work on the *Vedánta philosophy*, entitled *Tattwabodha*, complete in six lectures, *viz.*, (1) I's'varaváda or a discussion on the existence of God, (2) Jívaváda or a discussion on the nature of the soul, (3) Máyáváda or a discussion on Máyá or illusion, (4) Utpattiváda or a discussion on creation, (5) Sádhanaváda or a discussion on religious service, and (6) Muktiváda or a discussion on salvation. Compiled by *Lakshminárâyaṇa Dása.*

Beginning. श्रीं नमो गणेशाय ॥ सद्बीजस्फुटतामुपेत्य प्रकृतिर्यस्येच्छया सर्व्वदा सृष्ट्यादित्रयकारिणी भवति यत्तद्रूपयावत्तया ॥ तच्छक्तेरविशेषपर्य्यभिविशेषत्वात्स्वमिति स्वयं यत भामदस्यास्थितैव प्रकृतिर्ब्रह्मापराख्ये स्थितिः ॥ जीवो यत्प्रतिबिम्बकोऽशुभशुभे भुङ्क्ते च कार्य्ये फलेऽविद्याया निजया परापरतया ज्ञानादियांश्चो विना भवत्य भिन्नकृयोय कारणमयो नेदमशाम्नु स्वयं यत्नतया निरपेक्षया खलु विना मुक्तिन्दशामुत्तमां ॥ अन्तर्यामितयैव जीववदयो जीवेषु कालत्रयेऽविद्याया विलसत्य यस्य सकलाज्ञि(?) स्वरूपश्रुतिः ॥ कार्य्यं कारणमस्ति तत् प्रतिनिधि मायात्मिका विद्यया रूपं व्यापकरूपतामधिगतस्यास्ते न तैरीरितं ॥ सत्तामात्रमतेऽपि जीवजडयोर्यस्यास्ति सत्तामरं केवलं जगतः स्वरूपकल्पया विद्यामि यत् सत्तया । भक्तिः भक्तिमतो विभेदकारणे भ्राम्यति सर्व्वं जगद्यदा यस्य यदेव जीवजडयोर्मनसः कार्य्यं । भक्तौ यस्य परात्परे च जडचिद्रूपे विचारात्मके निर्वाच्ये खलु यादृशे स्वय-

मदि ब्रह्मैव सदन् पुनः। मायया जगती यदैव ममसी द्वा मतो तन्मते। नानाशास्त्रविचारचारुचरितं तत्त्वोति (?) कविन् सुधी.। लक्ष्मी: नारायण: कविन् तत्त्वबोधोदयः सतां। वितनीति रहस्यं यत् इदि दामपरं (?) पदः। चाद्यावीश्वरवादश्च जीववादस्तत पदं। मायावादीतत्त्ववादस्ततः साधन-वादकः मुक्तिवादस्तथाप्येव ग्रंथाः षड्मी क्रमात्॥

End. तदन्तरात्मानं प्रथमं प्राप्य ततः परमात्मानं प्रतिपद्यन्ते तेनैकीभूतात्मत्विम् ब्रह्मवि चादन्ते (?) इति समबोधी (सत्त्वबोधो ?) मोक्ष इति सिद्धं॥०॥०॥ नानाशास्त्रपुराणवेदवचनान्यालोच्य चाम्रान्निशामीटे भेदविरोधिना निज-निजव्याख्यानमुद्याथिना (?)। श्रीधात्रैदमलङ्कृतं निजगुणिनाद्रीयकुर्व-न्वतः शास्त्रज्ञानविवेकनिर्मलधियः सन्तः प्रशंसन्तु च॥०॥०॥०॥०॥०॥

Colophon. इति श्रीलक्ष्मीनारायणदाससंगृहीततत्त्वबोधः समाप्तः॥१०॥ शकाब्दा १६५२॥ श्रीरस्तु शिवमस्तु च॥०॥ ० ० ० ० ० ० ०॥

विवरणम्—श्रीलक्ष्मीनारायणदाससङ्कलिततत्त्वबोधाख्यः कश्चिद्वैदान्तिकनिबन्धविशेष.।

No. 62. तत्त्वमुक्तावली। Tattwa-muktávalí. Substance, country-made yellow paper, 12×6 inches. Folia, 12 Lines, 7 in a page. Character, Nágara. Date, ? Appearance, old. Verse. Generally correct. Complete.

A work in refutation of Májávāda or the separate existence of Máyá (ignorance), entitled Tattwa Muktávalí, by Púrṇánanda Kavichakravartin, a Gauḍa Bráhmaṇa.

Beginning. ॥ श्रीराम:॥ अनुगतजनपाला मूरभूपालकालस्वचततमानशामणी मन्दाल:॥ बहुकिरणविमाल. सन्मिकता विमाल: स जयति धृतमाय: पुञ्जकोशविभान.॥१॥ पौराणिकोऽयं भ्रमतानुसारी मातः पुरार्थं पतति प्रकामं मवीति भक्तः प्रविधानपूर्वं य'चार्थतात्पर्यनिविष्टचित्ताः॥२॥ जीवात्मनोरैक्यमतं विहाय भेदनयोः स्थापयति स युक्त्या। श्रुतिं स्मृतिं तत्वप्रमाणं तत्वानुमानं बहुधा तनोति॥३॥ जीवोयं ब्रह्मणो भिन्नः परिच्छिन्नो यतः सदा। इत्यादि बहवो ग्रंथा अनुमानेषु हेतवः॥४॥ ननु घटपटयोरैक्यं घटेत वक्तुं प्रमेयत्वात् अनयोर्नहि भवेदि तदद्रव्याइस ॰ चमेयमेव स्यात्॥५॥ साधारणमसीति वेदविषय (?) वाक्यं तु अवि-चारे तस्यार्थे कुरुते सत्कौमतविद्दे दैर्घ्यचिता मतिं। तत्त्वतो द्वयमेक

Beginning *of the Text.* अर्जुन उवाच ॥ यदेकं निष्कलं ब्रह्म व्योमातीतं निरञ्जनं । अप्रतर्क्यमविज्ञेयं विनाशोत्पत्तिवर्जितं ॥ १ ॥ कारणं योगनिर्मुक्तं हेतुसाधनवर्जितं । हृदयाम्बुजमध्यस्थं ज्ञानं ज्ञेयस्वरूपकं ॥ २ ॥ तत्क्षणादेव मुच्येत यज्ज्ञानाद्ब्रूहि केशव ॥

End. (नास्ति)

Colophon. इति श्रीगौडपादाचार्यविरचितायां उत्तरगीताव्याख्यायां द्वितीयोऽध्यायः ॥ श्रीभवान्यै नमः ॥

विवरणम्—श्रीगौडपादाचार्यविरचितभाष्यसहितोत्तरगीताख्योऽयं निबन्धः ।

No. 61. तत्त्वबोधः । Tattwabodhah. *Substance, country-made white paper,* 12×4 *inches. Folia,* 189. *Lines,* 6–10 *in a page.* Character, Bengali. Date, S'aka 1652. Appearance, very old. Verse and prose. Generally correct. Complete.

A work on the Vedánta philosophy, entitled Tattwabodha, complete in six lectures, *viz.*, (1) I's'varaváda or a discussion on the existence of God, (2) *Jívaváda or a discussion on the nature of* the soul, (3) Máyáváda or a discussion on Máyá or illusion, (4) Utpattiváda or a discussion on creation, (5) Sádhanaváda or a discussion on religious service, and (6) Muktiváda or a discussion on salvation. Compiled by Lakshminaráyaṇa Dása.

Beginning. ओं नमो गणेशाय ॥ सद्दीपस्फुटतामुपेत्य प्रकृतिर्यस्येच्छया सर्व्वदा सृष्ट्यादित्रयकारिणी भवति यत्कृपयावगत्या ॥ सच्छक्तेरविशेषपर्य्यभिविशेषताख्यमेति स्वयं यत्र मात्वदयास्थितेव प्रकृतिर्ब्रह्मापराख्ये स्थितिः ॥ जीवो यत्प्रतिबिम्बकोऽशुभशुभे भुङ्क्ते च कार्य्ये फलेऽविद्यायां निजया परापरतया ज्ञानोदयाभ्यां विना सत्या चिज्जडयोश्च कारणमयी नैतत्प्रमाणं स्वयं यत्सत्या निरपेक्षया खलु विना मुक्तिन्ददात्युत्तमो ॥ अन्तर्यामितयैव जीववदयो जीवेषु कालत्रयेऽविद्यायां विज्ञतस्य यस्य सत्त्वमस्ति(?) स्वरूपच्युतिः ॥ कार्य्यं कारणमस्ति तत् प्रतिनिधि मायाश्रिता विद्यया रूपं व्यापकरूपमाभिव्यक्तत्वात्ते न तैरीहितं ॥ सत्तामात्रमतोऽपि जीवजडयोर्यद्यस्ति सत्तान्तरं द्वैतत्वं जगतः स्वरूपकतया विद्यास्ति यत् सत्तया । शक्तेः शक्तिमतो विभेदकारणे ब्रह्मेति सर्व्वं जगद्वेदा यस्य यदेव जीवजडयोर्विलक्षणं कारणं । शक्तौ यस्य परापरे च जडचिद्रूपे विचाराश्रये निर्वाच्ये खलु पादभुजे स्वय-

अपि ब्रह्मैव तद्वत् पुनः । आनन्त्यं जगतो यथैव मनसो दृष्टा मता तत्कृते नानाशास्त्रविचारचारुचरितं तत्त्वोति (?) कश्चित् सुधीः ॥ लक्ष्मीः नारायणः कश्चित् तत्त्वबोधोदयः सतां । विजयीति रहस्यं यत् हृदि दामपरं (?) पदः । आदावीश्वरवादश्च जीववादस्ततः परं । मायावादोऽतत्त्ववादस्ततः साधन-वादकः मुक्तिवादस्तथाप्यत्र ज्ञेयाः षडमी क्रमात् ॥

End. तदन्तरात्मानं प्रथमं प्राप्य ततः परमात्मानं प्रतिपद्यन्ते तेनैकीभूतात्तस्मिन् ब्रह्मणि आदन्ते (?) इति सप्तदोषी (मन्दबोधी ?) मोक्ष इति सिद्धं ॥ ० ॥ ० ॥ नानाशास्त्रपुराणवेदवचनान्यालोच्य आत्मान्तिमामीष्टे भेदविरोधिना निज-निजव्याख्यानसुखायिना (?) । बोधार्थेदमलङ्कृतं निजगुणैर्नाड़ीप्रकुर्व-न्वतः शास्त्रज्ञानविवेकनिर्मलधियः सन्तः प्रसीदन्तु च ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥

Colophon. इति श्रीमल्लक्ष्मीनारायणदाससंगृहीततत्त्वबोधः समाप्तः ॥ ० ॥ शकाब्दाः १६५९ ॥ श्रीरस्तु शिवमस्तु च ॥ ० ॥ ० ० ० ० ० ० ॥

विवरणम्—श्रीमल्लक्ष्मीनारायणदाससङ्कलिततत्त्वबोधाख्यः कश्चिद्वैदान्तिकनिबन्धविशेषः ।

No. 62. तत्त्वमुक्तावली । Tattwa-muktávalí. Substance, country-made yellow paper, 12 × 6 inches Folia, 12. Lines, 7 in a page. Character, Nágara. Date, ? Appearance, old. Verse. Generally correct. Complete.

A work in refutation of Máyáváda or the separate existence of Máyá (ignorance), entitled Tattwa Muktávalí, by Púrṇánanda Kavichakravartin, a Gauḍa Bráhmaṇa.

Beginning. ॥ श्रीरामः ॥ अनुगतजनपालो क्रूरभूपालकालज्वलनरतमालश्यामलो नन्दबालः ॥ बहुकिरणविमालः सर्वमङ्गला विशालः स जयति धृतमालः पुण्डरीकासिभालः ॥ १ ॥ पौराणिकोऽयं समतानुसारी प्रातः पुराणं पठति प्रकामं शृणोति भक्तः प्रणिधानपूर्व्वं य वार्थतात्पर्यनिविष्टचेताः ॥ २ ॥ जीवात्मनोरैक्यमतं विहाय भेदद्वयोः स्थापयति स्म युक्त्या । श्रुतिं स्मृतिं संवदत्प्रमाणं कृत्वानुमानं बहुधा तनोति ॥ ३ ॥ जीवोऽयं ब्रह्मणो भिन्नः परिच्छिन्नो यतः सदा । इत्यादि बहवो ज्ञेया अनुमानेषु हेतवः ॥ ४ ॥ ननु घटपटयोरैक्यं घटेन वक्तुं प्रमेयत्वात् अनयोर्नहि नहि तद्वद् यस्मादिद-प्रमेयमेव स्यात् ॥ ५ ॥ तत्त्वमसीति वेदविषय (?) वाक्यं तु यदि-चारि तदर्थे कुरुते स्वकीयमतविरोधे दर्पयित्वा मतिं । तच्छन्दो ह्ययमेक

भेदक इह सं नच भेदो यतः पत्रो भोपमिता त्वमेव न हि तरङ्गार्थ एतादृशः ॥ ९ ॥

End. गुणागुणगुम्फितवाक्ये मनयति दोषं खलो न जातु गुणं। मणिमयमन्दिरमध्ये पश्यति हि पिपीलिका छिद्रम् ॥ ११८ ॥ ये मत्सरा हतधियो नहुते तु दोषं पश्यन्तु नाम गुणवस्तुनगुणे (?) गुणज्ञाः। आलोकयन्ति किल ये च गुणं न दोषं ति साधवः परमभी परितोषयन्ति ॥ ११९ ॥ पूर्णानन्दकवेः कृतिर्भगवती जीवस्य भेदाश्रिता तत्त्वातत्त्वविवेकवाक्यशुभगा श्रीविष्णुभक्तिमंता ॥ साध्वी सुगपदप्रबंधमधुरा सम्यग्यता श्रूयतां भो भो भीमवती सभा (भागवतीसभा ?) मनसि चेद्रतिर्भवेद्वाञ्छिता ॥ १२० ॥ नानालंकारयुक्ता मृदुमधुरपदन्याससम्बर्द्धितश्रीः पीयूषप्रख्यवाक्यप्रकरसुललिता चारु सर्व्वाङ्गलग्नी विज्ञानानन्दैकभसि (; ?) गुणगणसुभगाधीवलिर्मेन दीनो (ना ?) भक्तानां कंठदेशे निवसतु सततं तत्त्वमुक्तावलीयं ॥ १२१ ॥

Colophon. इति श्रीगौड़पूर्णानंदकविचक्रवर्त्तिविरचिता तत्त्वमुक्तावली मायावादद्रूषणी समाप्ता ॥

विवरणम्—श्रीपूर्णानन्दकविचक्रवर्त्तिविरचितमायावादविदूषणतत्त्वमुक्तावलीनामकोऽयं निबन्धः।

No. 63. तत्त्वमुक्तावली। Tattwa-muktávalí. Substance, country-made colourless paper, 10×5 inches. Folia, 11. Lines, 8-9 in a page. Character, Nágara. Date, ? Appearance, very old, worn out, torn, and writing effaced throughout. Verse. Not correct. Complete.

Another copy of the same work.

विवरणन्तूक्तपूर्व्वम्।

No. 64. तत्त्वमुक्तावली। *Tattwa-muktávalí.* Substance, country-made yellow paper, 13×4 inches. Folia, 8. Lines, 6 in a page. Character, Bengali. Date, ? Appearance, old. Verse. Generally correct. Complete.

A third copy of the same work.

विवरणन्तूक्तपूर्व्वम्।

No. 65. तत्त्वयोगविन्दुः। Tattwa-yogavinduḥ. Substance, country-made white paper, 9×3 inches. Folia, 22. Lines, 2-9 in a page. Character, Nágara. Date, Samvat 1847. Appearance, old, and slightly worm-eaten in parts. Prose. Generally correct. Complete.

This codex contains a work treating of several kinds of Rája Yoga, entitled Tattwa-yogavindu, by Paramahaṅsa Rámachandra.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः॥ श्री श्रीनिरंजनाय॥ अथ राजयोगप्रकारो लिख्यते॥ राजयोगस्य इदं फलं येन राजयोगेन अनेकराज्यभोगमय एव॥ अनेकपार्थिवविनोदप्रेक्षणे समय एव बहुतरकालं शरीरस्थितिर्भवति। स एव राजयोग॥ तस्य एते भेद. (दाः १)॥ क्रियायोगः॥ ज्ञानयोगः॥ चर्य्यायोगः॥ हठयोगः। कर्म्मयोगः॥ लययोग॥ ध्यानयोग.॥ मन्त्रयोगः॥ लक्षयोगः॥ वासनायोगः॥ शिवयोगः॥ ब्रह्मयोगः॥ अद्वैतयोगः॥ राजयोगः॥ सिद्धयोगः॥

End. आसनं दृढं कर्त्तव्यं॥ पवनः स्थिर कर्त्तव्यः॥ एतादृशः कश्चिन्नियमः सिद्धस्यनोक्तं (?)॥ न॥ मनःपवनाभ्यां यदा सहजानन्दः स्वरूपेण प्रकाश्यते सहजतो योगः कथ्यते॥ राज + + + चक्रषट्कनाम कथनं॥

Colophon. इति श्रीपरमहंस्या (?) श्रीरामचंद्रविरचितायां तत्त्वयोगविंदुः समाप्तः॥ शुभमस्तु॥ श्रीरस्तु॥ संवत् १८४७॥ ॥ राम॥ राम॥

विवरणम्—श्रीरामचंद्रविरचिततत्त्वयोगविन्दुनामकराजयोगविषयकः कश्चिन्निबन्धः।

No. 66. तत्त्वप्रकाशिकाव्याख्या। Tattwa prakáśikávyákhyá Substance, country-made colourless paper, 12×5 inches. Folia, 44. Lines, 10-11 in a page. Character, Nágara. Date, ? Appearance, very old, worn out, torn, and writing destroyed in parts. Prose Generally correct. Incomplete.

A commentary on Tattwa Prakáśiká. Anonymous.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः॥ श्रीमदानंदतीर्थभगवत्पादाचार्य्येभ्यो नमः॥ श्रीरस्तु॥ शुभं भवतु॥ ओम्॥ लक्ष्मीकरतलाम्भोजलालनीयपदाम्बुजं॥ प्रणमामि हयग्रीवं दैवतापत्रवर्त्तिनं॥ श्रीमदानंदतीर्थाचार्य्यचरणाम्बुजद्वय॥ शिरेंद्रादिशिरोभूषामादरादभिवादये॥ २॥ जयतीर्थमुनीन्नत्वा अस्माकं गुरूनपि तत्त्वप्रकाशिकाव्याख्यां यथामति विदध्महे॥ ३॥

भेदक इह त्वं मम भेदो यतः यतो लोपमिता त्वमेव न हि तदाकार्य एताद्दशः ॥ ६ ॥

End. गुणागुणगुम्फितवाक्ये गणयति दोषं खलो न तातु गुणं। मणिमयमन्दिरमध्ये पश्यति हि पिपीलिका छिद्रम् ॥ ११८ ॥ ये मत्सरा इतधियो ननुते गुदोषं पश्यन्तु नाम गुणवत्तुलगुणं (?) गुणज्ञाः। चाम्रीकयन्ति किल ये च गुणे न दोषं ते तावकः परमभी परितोषयन्ति ॥ ११९ ॥ पूर्णानन्दकवेः कृतिर्भगवती जीवस्य भेदाश्रिता तत्त्वातत्त्वविवेकवाक्यसुभगा श्रीविष्णुभक्तेर्मता ॥ साध्वी सुग्धपदप्रबंधमधुरा सम्पश्यतां सूयतां भो भो श्रीभगवतीसमा (भागवतोत्तमा ?) मनसि चेद्भक्तिर्भवेद्वांछिता ॥ २० ॥ नानालंकारयुक्ता मृदुमधुरपदन्याससत्खण्डितश्रीः पीयूषप्रख्यवाक्प्रकरसुललिता चारुसर्व्वाङ्गवर्णा विश्रामानन्दैकभूमि (: ?) गुणगणसुभगा धोषजीमेन छीनी (ना ?) भक्तानां कंठदेशे निवसतु सततं तत्त्वमुक्तावलीयं ॥ १२१ ॥

Colophon. इति श्रीगौडपूर्णानंदकविचक्रवर्त्तिविरचिता तत्त्वमुक्तावली मायावाददूषणी समाप्ता ॥

विवरणम्—श्रीपूर्णानन्दकविचक्रवर्त्तिविरचितमायावादविदूषणतत्त्वमुक्तावलीनामकोऽयं निबन्धः।

No. 63. तत्त्वमुक्तावली। Tattwa-muktávalí. Substance, country-made colourless paper, 10×5 inches. Folia, 11. Lines, 8-9 in a page. Character, Nágara. Date, ? Appearance, very old, worn out, torn, and writing effaced throughout. Verse. Not correct. Complete.

Another copy of the same work.

विवरणमुक्तपूर्व्वम्।

No. 64. तत्त्वमुक्तावली। Tattwa-muktávalí. Substance, country-made yellow paper, 18×4 inches. Folia, 8. Lines, 6 in a page Character, Bengali. Date, ? Appearance, old. Verse. Generally correct. Complete.

A third copy of the same work.

विवरणमुक्तपूर्व्वम्।

No. 68. पञ्चदशी सटीका। Pañchadaśí Satíká. Substance, country-made white paper, 12×5 inches. Folia, 138. Lines, 8–10 in a page. Character, Nágara. Date, ? Appearance, very old, and written by different hands. Verse and prose. Generally correct. Complete. *

This codex also contains the text of Pañchadaśí and its commentary, Padadípíká.

विवरणमुक्तपूर्व्वम्।

No. 69. पञ्चदशी सटीका। Pañchadaśí Satíká. Substance, country made white paper, 12×5 inches. Folia, about 200. Lines, 3–12 in a page. *Character Nágara. Date,* ? *Appearance, very old, worn* out, torn, and written by different hands. Verse and prose. Generally correct. Complete.

Another copy of the same work. The folia are in such disorder that it is with great difficulty that the complete work can be made out.

विवरणमुक्तपूर्व्वम्।

No. 70. पञ्चदशी सटीका। *Pañchadaśí Satíká. Substance,* country-made *yellow paper, 13×6 inches.* Folia, 46. Lines, 6–12 in a page. Character, Nágara. Date, ? Appearance, fresh Prose and verse. Generally correct. Incomplete (two chapters only).

Another (incomplete) copy of the same work.

विवरणमुक्तपूर्व्वम्।

No. 71. पञ्चीकरणविवरणम्। Pañchíkarana-vivaranam Substance, country-made white paper, 7×3 inches. Folia, 14. Lines, 5–9 in a page. Character, Nágara. Date, ? Appearance, not very old. Prose. Generally correct. Complete

---

* पुस्तकस्यास्य प्रारम्भवाक्यं श्लोकएवोऽधिको दृश्यते श्रीगणेशाय नमः। यद्यपात्मात्मगात्मं यदिमानाद्विमीयते। तं नत्वा सच्चिदानन्दं कुर्व्वेऽध्यात्मदीपिकाम्।

End. (नास्ति)

Colophon. (नास्ति)

विवरणम्—तत्त्वप्रकाशिकाख्यग्रन्थोऽयं नियमः ।

No. 67. पञ्चदशीव्याख्या । Pañchadaśívyákhyá. Substance, country-made white paper, 12 × 5 inches. Folia, 188. Lines, 1–20 in a page. Character, Nágara. Date, Samvat 1634. Appearance, very old, worn out, torn, and writing spoiled in parts. Verse and prose. Generally correct. Incomplete (having only 13 chapters out of 15 ; chapters 13 and 14 are wanting).

This codex contains the text of the Pañchadaśí, a famous work on the Advaita system of the Vedanta Philosophy, and a commentary, entitled Padadípiká, by Rámakrishṇa, a pupil of Vidyáraṇya.

Beginning *of the Commentary.* श्रीगुरवे नमः ॥ श्रीम् ॥ ॥ नत्वा श्रीभारतीतीर्थ-
विद्यारण्यमुनीश्वरौ । प्रत्यक्तत्त्वविवेकस्य क्रियते पददीपिका ॥ १ ॥

Beginning *of the Text.* नमः श्रीशंकरानंदगुरुपादाम्बुजन्मने ॥ सविलासमहामोह-
ग्राहग्रासैककर्मणे ॥ १ ॥ तत्पादाम्बुरुहद्वन्द्वसेवानिर्मलचेतसां सुखबोधाय
तत्त्वस्य विवेकोऽयं विधीयते ॥ २ ॥

End *of the Text.* प्रीयाद्धरिहरोऽनेन ब्रह्मानंदेन सर्वदा । पायाच्च प्राणिनः सर्वान् स्वाश्रि-
तान् शुद्धमानसान् ॥ १४ ॥ १५ ॥

End *of the Commentary.* यं चमुपसंहरति ॥ ब्रह्मानंदेति ।

Colophon *of the Commentary.* इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीभारतीतीर्थ
विद्यारण्यमुनिवर्यकिंकरेण श्रीरामकृष्णाख्यविदुषा विरचिते ब्रह्मानंदे
विषयानंदो नाम पंचमोऽध्यायः ॥ ५ ॥ १५ ॥ ॥ इति पंचदशीतमं प्रकरणोऽर्थं
संपूर्णं ॥ ॥ श्री. ॥ संवत्सर सं १६३४ ॥ श्रावण सुद १२ शनिदिने
लिखितं दशरथोपाध्यायनामाभिधानेन काशीमध्ये शुभमस्तु ॥ कल्याणं
भूयात् ॥ श्रीकृष्णाय नमः ॥

विवरणम्—सटीकपञ्चदशी । तत्र पञ्चदशसु प्रकरणेषु त्रयोदशचतुर्दशप्रकरणे न स्तः ।

संविदनं यज्ज्ञानं प्रयतुचित (?) पितुर्नाम्ना स्वनाम्ना चोपसंहारं दर्शयति ॥
जनस्यायतसिद्धार्थमुदयाकरसूनुना ॥ ईश्वरप्रत्यभिज्ञेयमुत्पलेनोपपादिता ॥
यस्य कस्यचिज्जनतोऽर्थात् आत्माद्यपेक्षा चिदिति सर्वोपकारिकात्वमुक्तम् अथ-
नेन सिद्धिः परापरकृता यथा स्यादिति महाफलं उदयाकरस्य पुत्रः श्रीमा-
नुत्पलदेवोऽयमपरमगुरुरिदं शास्त्रमकार्षीदिति प्रतिज्ञा अतः प्रवर्तेत इति
प्रवर्त्तनाद्वारेण सोऽनुग्रहीतो (?) भवति इत्युभयनामनिर्देशः इयमिति हृदयं
गमनादुपपत्तिसत्तैरानीतेति शिवं १८ ॥

Colophon *of the Commentary* इति श्रीमन्महामाहेश्वरश्रीमदाचार्याभिनवगुप्तविरचितायां प्रत्यभिज्ञासूत्रविमर्शिन्यां तत्त्वार्थसंग्रहाधिकारे प्रथममाह्निकम् ॥ ॥ एषाभिनवगुप्तेन सूत्रार्थप्रविमर्शिनी रचिता प्रत्यभिज्ञायां लघ्वी हरिर्भंगुरा ॥ वाक्यप्रमाणपदतत्त्वसमागमार्थाः स्वामीपयोगमुपयान्त्वमुतः (त्वमुतः ?) स्वभावात् श्रीमान् गुण जलमयांश्च न सम्पुरस्यै सुधार्कमेकमिह योजयितुं समोऽन्यः आत्मानमनभिज्ञाय विवेक्तुं योऽन्यदिति तेन भीतेन किं स्याद्धि प्रश्नेऽस्मिन् कोऽभवानिति ॥ शुभमस्तु ॥ समाप्ता ईश्वरप्रतिभिज्ञा (प्रत्यभिज्ञा ?) ॥

विवरणम्—श्रीमदभिनवगुप्ताचार्यविरचितविमर्शिनीनामटीकासहितोत्पलदेवकृतेश्वरप्रत्यभिज्ञासूत्ररूपोऽयं निबन्धः ।

वैतपदिविरचित पञ्चकिरणाविवरण मूमात ॥ कृत कृ ॥

NO. 74. प्रबोधसुधाकरः । Prabōdha Sudhākaraḥ Substance, country-made yellow paper, 10 × 5 inches Folia, 23. Lines, 9 – 10 in a page. Character, Nágara. Date, Samvat 1903 ; Bengali Era 1253 ; A. D 1946. (1846 ?) Appearance, fresh. Verse. Generally correct. Complete.

A work on the Vedánta Philosophy treating of knowledge, entitled Prabōdha Sudhákara, or the moon of knowledge, by Súrya Daivajña.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥ श्री नित्यानन्दैकरूपं सच्चिन्मात्रं स्वयंज्योतिः पुरुषोत्तममजमीशं वन्दे श्रीयादवाधीशम् १ यं वर्णयितुं साक्षाच्छ्रुतिरपि मूकेव (मूकैव ?) मौनमावहति सोऽस्माकं मनुजानां किं वाचां गोचरो भवति २ यद्यप्येवं विदितं तथापि परिभाषितो भवेदेव अध्यात्मशास्त्रज्ञानं दर्शितम् श्रीमंगल्याय: ३ कर्मविकल्पैर्व्याप्तं अध्यात्मज्ञानकथार्थं ऐश्वी विना विरागं शुद्धेरधिकारिता न स्यात् वैराग्यभाग्यभाक् (क्व ?) बोधो भक्तिर्बोधि गदितम् मुक्तेः साधनमादौ तत्र विरागो विचक्षणा प्राज्ञा (प्रोक्ता ?)।

न्तरं। काण्डं विचारभूयिष्ठमधुना कथ्यते परं। तत्र पूर्व्वं य उक्तोऽर्थः स एवेहापि भण्यते। पुनरुक्तं न च न्याय्यमेकप्रवचनन्तयोः॥ एकार्थत्वेऽपि च सति नैवास्य पुनरुक्तता। याज्ञवल्कीयकाण्डस्य तूपपत्तिप्रधानतः॥

End. (Not ligible).

Colophon. (Do).

विवरणम्—परमहंसपरिव्राजकश्रीसुरेश्वराचार्य्यविरचितवृहदारण्यकवार्त्तिकस्यौऽयं निबन्धः।

No. 79. **बौद्धाधिकारमूलम्।** Bauddhádhikára múlam Substance, country made yellow paper, 18×5 inches Folia, 49 (of which fol 1 is wanting) Lines, 8 in a page. Character, Bengali. Date, ? Appearance, not fresh Prose. Generally correct. Complete, (except fol. 1).

Another copy of the work noticed in No. 37, though under a different name.

विवरणन्तुक्तपूर्व्वम्।

No. 80. **बौद्धाधिकारटीका।** Bauddhádhikára tíká. Substance, country-made white paper, 12×4 inches. Folia, 119, (of which fol. 1 is wanting). Lines, 4-12 in a page. Character, Nágara Date, ? Appearance, old. Prose. Generally correct. Complete, (except the first folio).

Another copy of the work noticed in No. 44.

विवरणन्तुक्तपूर्व्वम्।

No. 81. **ब्रह्मसूत्रवृत्तिः।** Brahma-sútra Vrittih. Substance, country-made yellow paper, 14×3 inches. Folia, 11. Lines, 5-15 in a page. Character, Nágara. Date, ? Appearance, not old Verse and prose. Generally correct. Incomplete.

A short commentary or Vritti by Ranganátha on the aphorisms of Vyása, generally known as Brahmasútra or S'árírakasútra, which has been rendered into verse by Vidyananda Muni. It is based on Sankara's Bháshya.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगदाधराय नमः ॥ ओं ॥ प्रत्यक्ज्योतिःस्वरूपं तम-
साधनसगोचरम्। श्रीवासुदेवं साष्टाङ्गं प्रणम्य सकर्मिष्टदं ॥ "विद्यारण्य-
कृतैः श्लोकैर्नृसिंहाश्रमसूरिभिः। संक्षेपव्याससूत्राणां इति भाष्यानुसारि-
णीम्। आनंदाश्रमपादाब्जपरागाणां कृपाबलात्। लिख्यते रंगनाथेन
विद्वज्जनमनोहराम् ॥ तेषु श्लोकेषु मध्ये—एको विषयसंदेहः पूर्वपक्षोऽव-
भासकः। श्लोकोऽपरोऽपसिद्धान्तवादी सङ्गतयः स्फुटाः ॥ शास्त्राध्याये तथा
पादे न्यायसंगतयस्त्रिधा। शास्त्रादिविषये भाति न तत्संगतिरूच्यताम्।

End. (नास्ति)

Colophon. (नास्ति)

विवरणम्—श्रीरङ्गनाथकृतब्रह्मसूत्रवृत्तिरूपोऽयं निबन्धोऽसंपूर्ण.।

No. 82. **शास्त्रदर्पणः।** *Śástra-darpaṇaḥ* Substance, country-made colourless paper, 15×5 inches. Folia, 45. Lines, 4–11 in a page. Character, Nágara. Date, ? Appearance, very old, and worn out. Prose. Generally correct. Incomplete

A work treating of the knowledge of the Supreme Being (Brahma), as also of the means of acquiring such knowledge, entitled Śástradarpaṇa, by Amalánanda Yati

Beginning. ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ तदेतत्प्रतिपत्तौ रहति (?) संपरिष्कृतः प्रश्ननिरूपणा-
भ्याम् ॥ अविरोधेन वेदान्तवेद्यं ब्रह्म निरूपितं तत्प्राप्तिसाधनं ज्ञानं सोपाय-
मिहोच्यते।

End. (नास्ति)

Colophon. (नास्ति)

विवरणम्—श्रीमदमलानन्दयतिविरचितशास्त्रदर्पणाभिधब्रह्मज्ञानतत्साधनविषयकोऽयं निबन्धोऽ-
सम्पूर्णः।

No. 83. **ब्रह्मसूत्रभाष्यम्।** Brahma-sútra-bháshyam. Substance, country made white paper, 8×3 inches. Folia, 89. Lines, 6–9 in a page. Character, Nágara. Date, ? Appearance, almost fresh. Prose Generally correct. Incomplete, (beginning with the 2nd chapter)

विवरणम्—श्रीवाचस्पतिमिश्रविरचितभामतीनामकब्रह्मसूत्रशङ्करभाष्यटीकायामृतीयचतुर्थाध्यायोः कतिपादा अत्र सन्ति।

No. 85. **वेदांतकल्पतरुः।** Vedánta Kalpataruḥ. Substance, country-made white and yellow paper, 15 × 5 inches Folia, 440, (each section of a chapter having separate folio marks). Lines, 4–14 in a page. Character, Nágara. Date, ? Appearance, not old Generally correct Incomplete

A commentary on S'añkara's Bháshya of the Brahmasútra, entitled Vedánta Kalpataru, by Amalánanda Vyásás'rama.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः॥ श्रीगोपालाय नमः॥ श्रीगुरुचरणेभ्यो नमः॥ श्रीमत्सरस्वत्यै नमः॥ ओं॥ यदज्ञातं जीवैर्बहुविधजगद्विभ्रमधरं वियद् यद्वाले-ख्यसमनिलतयोगिकलितं॥ तदुन्मुद्रज्ञानप्रततसुखसत् ब्रह्म परमं नमस्यामः प्रत्यक्श्रुतिशतशिरोभिः प्रकटितम्॥१॥ बोधाभीष्टशतैरबोधतिमिरं छयोभयं द्रावयन् प्रज्ञावारिधिमुन्नतिं च गमयन् सोम मदीदेति यः॥ तं संसारसहस्ररश्मिजनितक्लेशापहं दक्षिणामूर्त्तिं निर्मलयोगिचिंत्यचरणाभोज भजे शंकरं॥२॥ माद्यन्मोहमहेभकुंभदलनप्रोद्भूतमन्मौक्तिकश्रीतालंकृतसत्सुखादयवपुः श्रीमान् वकंठीरवः॥ प्रज्ञादीकगिरः प्रमाणनविधौ दिव्याकृतिस्तभतो नियांतः प्रकटीभवत् स हृदयांभोजे ममाखंडितं (?)॥३॥ ललितैः पदविन्यासैर्या नृत्यति विबुधवदनरंगेषु॥ सच्छास्त्रवेदवाद्यैः सरस्वतीं तां नमस्यामः॥४॥ भजमानविघ्नभित्तिकुद्दालमिव करेण रदं। दधतं भक्तगणेशं प्रणौमि सकलेष्टसंपद ददतं॥ यन्न्यायसूत्रग्रथिताम्रबोधसौरभ्यगर्भश्रुतिपद्ममाला। प्रसाधयन्त्यद्ययमात्मसत्त्व स व्याससमार्थं गुरुमानतोऽस्मि॥६॥ वेदांतार्थसदाभासपयोरनीरविवेकिन नमामि भगवत्पाद परमहंसधुरंधरम्॥७॥ स्वप्रत्यक्सुखमब्रदयारचितविग्रहं। यथार्थानुभवानंदपदगीत गुरु नुमः॥८॥

End. (नास्ति)

Colophon *of the first section of the fourth chapter.* इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकानुभवानंदपूज्यपादशिष्यपरमहंसपरिव्राजकभगवदमलानंदस्य व्यासाश्रमापरनामकधरस्य कृतौ वेदांतकल्पतरौ चतुर्थाध्यायस्य प्रथमः पादः॥५१॥ ओं नमस्त॥ रु॥ श्री॥ रु॥ ओं॥

विवरणम्—श्रीमदमलानंदव्यासाश्रमविरचितब्रह्मसूत्रीयशङ्करभाष्यटीकाकल्पतरुनामकोऽयं ग्रन्थः।

No. 86. वेदांतकल्पतरुः। Vedánta Kalpataruḥ. Substance, country-made colourless paper 14×6 inches. Folia, 292. Lines, 7–12 in a page. Character, Nágara. Date, ? Appearance, very old, worn out, torn, and writing effaced in parts. Prose. Generally correct. Incomplete.

This codex contains the first and third chapters of the same work, both incomplete, the former wanting the first two folia as well as *foll.* 18–20 and *foll.* 24–100, and the latter wanting the last section.

विवरणनूतनपूर्वम् ।

No. 87. भामती। Bhámatí. Substance, country-made white paper, 12×5 inches. Folia, 266, (of which the first two are wanting). Lines, 1–15 in a page. Character, Nágara. Date, ? Appearance, very old, worn out, and written by different hands. Prose. Generally correct. Incomplete, (upto the end of the third chapter only).

Another (incomplete) copy of the work noticed in No 84.

विवरणनूतनपूर्वम् ।

No. 88. ब्रह्मसूत्रभाष्यरत्नप्रभा। Brahma-sútra-bháshya Ratnaprabhá. Substance, country-made white paper, 16×6 inches. Folia, 81. Lines, 8–12 in a page. Character, Nágara. Date, ? Appearance, very old, and worm-eaten slightly. Prose. Generally correct. Incomplete, (containing the fourth chapter only).

A commentary on the Śárira Bháshya of the Brahmasútra, entitled Ratna Prabhá, by Govindánanda.

Beginning. (नास्ति)

End. नामविषय पञ्चात चीत्य सम्यग् पद्यामनि ॥ शारीरकस्य (सूत्रस्य) कृता व्याख्या संता सुदे ॥ अंतर्यामी जगत्साक्षी सर्व कर्ता रघूद्वहः ॥ यतीन्द्र दीक्षामंत्र: स्याईश्वोपेति मामनात् (?) ॥ यत्सत्स्तोत्र पदं सत्तजडने कौतुकाभा हर्षी च सेतो कौ ॥ रामनरवरगुरुओ गोत्य रामोदरः ॥ सत्सा. ब सा.

द्वितीयं इदि कृतमननाभायत्वप्रमाथो भाष्यार्थैकगुश्चा रघुवरचरणाभीज-
युग्मं प्रपद्ये ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमद्गोपालसरस्वतीपूज्यपादशिष्यश्री-
श्रीविद्यानंदभगवत्कृतौ शारीरकमीमांसाव्याख्यायां रत्नप्रभायां चतुर्थाध्यायस्य
चतुर्थः पादः समाप्तः ॥ श्रीगुरवे नमः ॥ सच्चिदानंदात्मने नमः ॥ सी (लि॰)
खित माघवशेंग भमर्ष ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

No. 89. भेदधिक्कारसत्क्रिया । *Bhedadhikkara-satkriyá.* Substance, country-made colourless paper, 13 × 3 inches. Folia, 118. Lines, 3-9 in a page. Character, Nagara. Date, ?* Appearance, old Prose Generally correct. Complete.

A commentary on Bhedadhikkára, a work refuting the arguments in support of the Dvaitaváda doctrine, entitled Bhedadhikkára Satkriyá, by Náráyanás'rama, a pupil of Nrisiñhás'rama.

Beginning. श्रीनृसिंहाय नमः ॥ यथामायायत्या ततमहिमनि यत्रापि परे जगन्मात्
भातं स्फुरति + + यतावोऽतमरं । विरिंचिप्रेषीशविदग्धनर-
तिर्यक्भृगुभिदा कृतौषो भूमात्म निरवधि सदानन्दघनचित् ॥ १ ॥ कामले
कलितं यस्य परवैदिकमस्तकैः भक्तमुक्तौ समीहितं सं नृसिंह गुरु भजे ॥ २ ॥
गभीरभावभारेण दुर्वहा गीरवाकृतिः ॥ तथापि भेदधिक्कारसत्क्रिया यद्वया-
रभे ॥ ३ ॥ यद्यपि श्रुतिस्मृतीतिहास (स्मृतीतिहास ?) पुराणागमैः क्रिया-
समभिव्याहारेण सगम्बिदात्मे सर्वज्ञे परमात्मनि सजातीयादिसमस्तभेदो
निंदितो निषिद्धश्च यद्यपि चाचमवद्विवोदरायणभगवत्पादादिभिः पूर्वा-
चार्यैरारम्भणाधिकरणादिन्यायैर्भेदसत्ता निराकारि । तथापि केचित्
श्रोत्प्रेत्य परिकल्पितपारिभाषिकयुक्तिकलापाकुलीकृतान्तःकरणाभेदसत्ता
संभावयंतो न श्रुत्यादिसिद्धाद्वितीयचिदात्मनि श्रद्धां बध्नंति । तत-
स्तन्मोहयानये समस्तभेदर्दुर्निरूपत्वप्रकटनाय ग्रंथमारभमाणस्तत्परिसमाप्त्यादि-
फलैकधीश्वरतत्त्वानुस्मरणं मंगलं मनसानुष्ठितं शिष्यशिक्षार्थं प्रकटयन् प्रकर-
णादिविषयञ्च सूचयन् भूतवस्तुस्वरूपं सलक्षणप्रमाणं निर्दिशति ।

---

* We find at the end the words, "ऋतुतुरगभूतैकैः (ऋतुतुरगभूतैकैः ? ?) संयुते शाके । ऋतु = 6, तुरग = 7, भूत = 5, एक = 1, or 1576. But the codex does not appear to be so old; it may be the date of the work.

End. स्वच्छासिंद्रनीलमणिमाला कश्चिदर्थिचार्थं काममणिमालाभाया त्वजमपि नैतावता सा भावं कमेदस्य इत्यर्थः । वेदांतदृ्ंविधिने वितते त्रिपुरसर्ब-मार्गमपवर्गपदाधिरोहं । श्रीमद्गुरुकनयमुखसमस्तग्रंकमारथाय यांतु यद्-गुणसमस्तदोषाः ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यभगवन्नृसिंहाश्र (म ?) श्रीचरणपरिचरण निरतनारायणाश्रमविरचिता भेदाधिकारसत्क्रिया समाप्ता ॥ ॥ श्रीकृष्णः प्रीयताम् ॥ ॥ षडगुणगगहतर्कैः (भूतेङ्कैः ?) संयुते शाके दीयमतवार्षिषेमध्ये चांद्रचूडे पुरे द्रोहनिरमलमतीनां श्रीमाघे चीददण्डा भनिसुखमत्वा (?) भेद-धिकारटीका ॥ ॥ नारायणाश्रमकृतिर्भेदधिकारसत्कृतिः ॥ लिखिता हरिणा कारया सत प्रीयतां सदा ॥

विवरणम्—श्रीनारायणाश्रमविरचितभेदधिकारसत्क्रियाख्यभेदधिकारटीकारूपोऽयं निबन्धः ।

No. 90. **महावाक्य विवरणम् ।** Mahávákya Vivaranam. Substance, country-made white paper, 10 × 4 inches. Folia, 21. Lines, 9–11 in a page. Character, Nágara. Date, ? Appearance, not fresh. Prose. Not correct. Incomplete, (containing the first chapter only).

A work explaining certain Mahávákyas or noted sayings, such as 'तत्त्वमसि', &c., eleven in number, entitled Mahávákyavivarana. Anonymous.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥ यस्य ज्ञान (यस्याज्ञान ?) प्रभावेन दृश्यते सकलं जगत् । यत्प्रानाक्षीयमा (?) प्रीति तस्मै ज्ञानात्मने नमः ॥ अथ मन्दज्ञानाय वेदांतमहावाक्यार्थं विचारईयाम: (?) ।

End. (नास्ति)

Colophon. (नास्ति)

विवरणम्—महावाक्यविवरणाख्यमहावाक्यार्थविचारकोऽयं निबन्धः ।

No. 91. **मतङ्गवृत्तिः ।** Matañgavrittih. Substance, country-made white paper, 13 × 5 inches. Folia, 116. Lines, 13–16 in a page. Extent, 1800 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Appearance, very old. Prose. Not correct. Incomplete.

A commentary on the aphorisms of Matañga. Matañga was an ascetic who worshipped God Śiva in a lonely place in the Himálayas. Pleased with his devotion, the God appeared before him and offered him the boon of salvation, but Matañga asked instead for the power of spreading superior knowledge among mankind. Accordingly, Śiva inspired him with a knowledge of these aphorisms, which are divided into four Pádas, viz., (1) Vidyá Páda, (2) Kriyá Páda, (3) Upáya Páda, (4) Siddhi Páda, treating of the six categories (पदार्थ), (1) Yati, (2) Vidyá, (3) Bhùta, (4) Bhōgya, (5) Dharmádharma, (6) Upáya. Though generally agreeing with the principles of the Vedánta, it has rather the character of a Śaiva A'gama, as God Śiva occupies in the Sútras the place of the Parabrahma of the Vedántists. The author of the commentary is Rámakantha Bhaṭṭa, son of Náráyaṇa Bhaṭṭa. The codex contains the first or Vidyá Páda only.

Beginning. श्रीहरये नमः ॥ श्रवय ऋषु ॥ भगवन् देवदेवेश ब्रह्मविष्णुदिनायकः ॥१॥ श्रापिंगलजटाचूडरोपिताईन्दुशेखर ॥ व्याघ्रचर्मपरिधान सद्दृष्टे व्यालवेष्टन ॥ नित्य प्रमुमगानीकमिव्यमाण दयानिधे ॥ २ ॥ ललाटनेत्रसमार्चिर्दग्धत्रिपुरमन्मथ ॥ श्रभीधिमंदनी (?) द्भूतविषनीलितकंधर ॥३॥ क्रियाचये प्रसादेन तवास्माभिः श्रुते पुरा ॥ अधुना ज्ञानपादं तु श्रोतुमिच्छा गरीयसी ॥ ४ ॥ वर्णतं सानुपाकनु (?) महेस्यस्याकमिश्वर (?) ॥ अधिकारे वयं देव नियुक्ता भवता यतः ॥ ५ ॥ ज्ञानसाध्योधिकारो हि मुक्तिश्च व्यक्तिरीश्वर ॥

End *of the Vidyápáda.* श्राद्यानां प्रधानत्वेन संग्रहीतानां (?) यत्यादिपदार्थानां यः श्राविर्भावः क्रमपरस्तस्य युक्तिरनुमानं तया विद्यात्मकोऽयं पदार्थः कथित इति व्याख्यानार्थोपसंहारः अथ व्याख्येयोपक्रमः क्रमात्मकोऽनुक्रमस्तमाचष्ट प्राक् सूचितौ यौन मुने मत्तश्च श्राङ्गादिति (?) क्रियापादः अधुना व्याख्येय इति ॥ * ॥ * ॥ * ॥ इति नारायणभट्टात्मजभट्टरामकण्ठविरचितायां मतंगवृत्तौ भोग्यपदार्थप्रकरणं इति विद्यापादः समाप्त ॥ * ॥ * ॥ श्रीं शिवार्पितमस्तु ॥ ७ ॥ ग्रन्थसंख्या १८०० ॥ * ॥ ॐ ॥

विवरणम्—मतङ्गवृत्तिर्नाम मतङ्गसूत्रटीकारूपोऽयं निबन्धः श्रीरामकण्ठभट्टविरचितः । मतङ्गसूत्राणि च मतङ्गनाम्ना केनचिन्मुनिना तपसया शिवं सन्तोष्य तत्प्रसादाद्विरचितानि ज्ञानविषयकानि । संक्षेपतः सूत्राणि तानि चतुर्भिः पादैर्विभक्तानि । ते च चत्वारः पादा यथा । प्रथमो विद्यापादः, द्वितीयः क्रियापादः, तृतीयः उपायपादः, चतुर्थः सिद्धिपादः । तेषु च षट् पदार्थाः

विवेचिता; (१) विहितपदार्थः (२) निषिद्धपदार्थः (३) गुणपदार्थः (४) मोक्षपदार्थः (५) धर्माधर्मपदार्थः (६) उपायपदार्थः। पुनरेतस्मिन् निषिद्धपदार्थं वर्णने। वस्तुतः शैवागमभेदस्य परिचयोऽपि वर्तते।

No. 92. मुक्ताफलम्। Muktáphalam. Substance, country-made white paper, 12 × 6 inches. Folia, 110. Lines, 9–14 in a page. Character, Nágara. Date, Samvat 1851. Appearance, not very old, but slightly worm-eaten throughout. Verse and prose. Generally correct. Complete.

This codex contains the text of Muktáphala, a work treating of the Vaishṇava creed on the lines of the Vedánta Philosophy, as also a commentary, entitled Kaivalya Dípiká. The author of the text is Vōpadeva, the famous grammarian; and the writer of the commentary is Hemádri, the well-known author of the Chaturvarga-chintámaṇi.

Beginning *of the Commentary.* श्रीकृष्णाय नम. यन्नीतिरङ्गिरपि चेतसि यन्दे-
मियमातनुवामतिरर्गं परिकर्षमुखैः। तच्छुद्धसत्त्वमुकुरप्रतिबिम्बभावात्
ऋष्याभिधानुपदतम् भुवि भावयेम ॥ १ ॥ ममूलघातं प्रविहत्य धीर्थं मया-
लिनी चेतयते मनीषाम्। यत्पादसंगाच्चगसी कृतार्थ गुरुं विवस्वं तमिहा-
श्रये तं ॥ २ ॥ श्रीवोपदेवस्य निषेव्य धाम्ना जयति ते ते भुवि वाग्विलासाः।
विक्रंठय येषु स्वयमीश्वरोपि सर्वज्ञशब्दे समवैति सर्वं ॥ ३ ॥ यस्मिन् सलक्षि-
मपि वाङ्मयामृतपारपारीणमनीषयीषि.। विद्धलतपिच्छवसुभेदं गुणा-
गर्णया भुवि चास के. कैः ॥ ४ ॥ अमुष्य वैदग्ध्यनिधेर्दिग्ध्यो मुदं ददतेऽस्त
न कस्य मूलयः। मुक्तावयादेविमर्शस्यमात्तं विधीमित्र दीव कलाः कला-
निधे. ॥ ५ ॥ तेन मुक्ताफलं तेने यत्नोकमनुजमता। तत्र टीकां यथा-
बुद्धि कुर्वे कैवल्यदीपिकां ॥ ६ ॥ सत्यां विलोकगुरुणाहमिवेंदुलीला सर्वेष-
संडमकटीमकलंकशेकां। टीकां प्रियां परमहंसजनस्य हृद्या कुर्व्वमिमां
तदिह यांतु बुधाः प्रसादम् ॥ ७ ॥ इह मुमुक्षूपकाराय वर्षिरं प्रकरणं
चिकीर्षुराचार्य्यस्य · परिसमाप्तिप्रचयपरिपंथिविघ्नविघाताय शिष्टाचार-
परिपालनाय च समुचितेष्टदेवतां वंदमानस्तत्प्रतिपाद्यमर्थं श्रोतव्यं गतया
संक्षिप्याह विष्णुमित्यादि।

Beginning *of the Text.* विष्णुं चेतायजं वंदे भक्ताह्लादप्रभेदया। लोकवर्य्यनि-
विष्टत्वा भक्तैर्नवभिराश्रितं ॥ १ ॥ विद्यार्थी चतुर्वर्गचिंतामण्यप्रभोगवात्।

भेदान् व्रतानां दानानां तीर्थानां मोचवर्त्मनाम् ॥ २ ॥ सूक्तिप्रसादपूजानां हेमाद्रिर्गणकाग्रणी: । विष्णुभक्त्यंगभक्तानां गणयत्युक्तसारणी: । ३ ॥ मुक्ताफलेन यं येन सद्भागवतयुक्तिना भक्तिस्वाध्यम्बुना मुग्धमार्कण्डेयशिशुप्रिया ॥ ४ ॥ मुक्ताफलं सुखचितस्फुटभक्तिभेदप्रत्यचराजितलसत्पदपद्मरागम् । हेमाद्रिसंभवसुवर्णनिवेशरम्यं कठेकुरुध्वमथदभ्वमपूलमीम् (?) ॥ ५ ॥

End *of the Text.* चतुरेण चतुर्वर्गचिंतामणिविधित्सया । हेमाद्रिणार्जितं मुक्ताफलं पश्यतु कौतुकात् ॥ निर्मथ्य पयसां राशिं मंदर: कौस्तुभं व्यधात् । हेमाद्रिवंधमां मुक्ताफलं रवं हृदि प्रभो: ॥ ५१ ॥ ॥ ॥ छ ॥ हेमाद्रिराद्रियत एव गुणेन येन तेनैव पूरितसुखेन सुबद्धमेतत् मुक्ताफलं प्रतिफलज्जगदीशदर्प यत् कर्णकठहृदये सुषमा च काचित् ॥ ५२ ॥ ॥ छ ॥ ।

हे एव चिचे रामस्य सिंधुर्बद्ध: पुराऽधुना ॥

हेमाद्रि: समुपानीत: (?) मूर्ध्नावर्त्तप्रदक्षिणा ॥ ५३ ॥

विद्वद्धनेशशिष्येण भिषक्केशवसूनुना ॥

हेमाद्रिर्वोपदेवेन मुक्ताफलमचीकरत् ॥ ५४ ॥

स्वर्गे गीर्व्वाणनार्य्य: सुरपतिमभित: शाब्दिकानां वरेण्यं पाताले नागराजे फणिपतिसुहृशी यस्य गायति कीर्त्तिं ॥ यत्तीर्थे शास्त्रपाथोनिधिमखिलमदो यं धरवं सुतरां चक्रे गिरथी धनेश: कविकुलतिलकं कैशविर्वोपदेव: ॥ ५५ ॥

Colophon *of the Text.* इति वोपदेवकृतं मुक्ताफलं संपूर्णं ॥ ॥

End *of the Commentary.* टीकां मुक्ताफलस्येमां नाम्ना कैवल्यदीपिकां ॥ हेमाद्रि: कटके चक्रे कामराजस्य वेश्मनि ॥ सकलविबुधमान्य: श्रीनिकेत वदान्य: ॥ समदविबुधसिद्ध: श्रीनिवासाभिमेद्ध: ॥ जयति विनयसिंधुर्वामनेश: सुबधु: प्रणतसकलभूप (: ?) कृष्णवर्मैकदीप: ॥

Colophon. इति श्रीवोपदेवकृतौ * मुक्ताफलटीका कैवल्यदीपिका समाप्ता ॥ संवत् १८५१ ॥

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् श्रीवोपदेवविरचितवेदान्तमतमूलकविष्णुभक्तिविषयकमुक्ताफलाभिधनिबन्धविशेष: श्रीहेमाद्रिविरचिता कैवल्यदीपिका नाम तदीयटीका च वर्त्तते ।

---

* This is evidently wrong, for we find in Dr. Mitra's Notices of Sanskrit Manuscripts, Vol. IV, page 67, इति श्रीमत् प्रौढप्रतापचक्रवर्त्ति राजाधिराजरामराजमन्त्रिवर्य्यहेमाद्रिविरचिता मुक्ताफलटीका कैवल्यदीपिका समाप्ता ।

No. 93. मुक्तिवादः । Muktivádaḥ. Substance, country-made white and red paper, 18 x 4 inches. Folia, 8. Lines, 9-10 in a page, with a blank space of about one and a half inch square in the middle. Character, Bengali. Date, Śaka 1684. Appearance, very old. Prose. Generally correct. Complete.

A discourse on salvation based on the doctrines of the modern Naiyáyikas, entitled Muktiváda. In fact this work is more nearly related to the Nyáya than to the Vedánta system. It has been printed in both the *Nágara* and Bengali characters.

Beginning. श्रीं नमः श्रीकृष्णाय ॥ प्रयोजनमुद्दिश्यैव तदुपाये पुमांसः प्रवर्त्तन्ते । अतः शास्त्रस्य प्रयोजनं प्रथमतः प्रदर्शयन्ति शास्त्रकृतः । तत्र तावत् प्रयोजनं सुखं सदीयः दुःखाभावश्च [illegible] न तु प्रयोजनान्तर- [illegible] सति प्रयोजनत्वं [illegible] प्रति [illegible] मुक्तिनिरूपणार्थं ।

End. [illegible] पूर्व्वकल्प[illegible] इव [illegible] पूर्व्वकल्पे बाध इति [illegible] ददादा- [illegible] (म १) अथ विवरः ॥

Colophon. इति [illegible] मुक्तिविवरणं समाप्तं शाके [illegible] १६८४ [illegible] ।
श्रीकृष्णं [illegible] श्रीकृष्णानन्द[illegible] ॥ श्रीकृष्णानन्द[illegible] पुस्तकमिदं
लिखितमपि [illegible] ॥ [illegible] केवल [illegible] ॥ [illegible] ॥
[illegible] लिखितमिदं [illegible] ।
[illegible] ॥ [illegible] ।
[illegible] ॥ [illegible] ॥

विवरणम्—मुक्तिवादीनाम [illegible] विषयः पुस्तिका एव ।

No. 94. मुक्तिवादरहस्यं । Muktivádarahasyam. Substance, country made white and red paper, 18 x 4 inches. Folia, 10. Lines, 7-9 in a page, having a blank space of about an inch square in the middle. Character, Bengali. Date, Śaka 1681 (?). Appearance, very old. Prose. Generally correct. Complete.

A short explanatory note on the Muktiváda, entitled Muktiváda Rahasya, by Haridása.

Beginning. ओं नमः शिवाय ॥ अथ कणादपवर्गः ॥ तत्रात्यन्तिकी दुःखनिवृत्तिर्मुक्ति-रित्याचार्य्याशयः । तत्र निवृत्तिर्ध्वंसः । तस्यात्यन्तिकत्वं च स्वसमानाधिकरण-दुःखप्रागभावासमानकालीनत्वं । स्वसमानाधिकरणदुःखासमानकालीन-त्वम्वा सुखमन्त्यं पुंसो दुःखानुत्पादात् ।

End. साङ्गकर्म्मणो तत्त्वज्ञानप्रतिबन्धकदुरितनिवर्त्तकतया ज्ञानोपयोगित्वेन तथा ध्यानमित्युपपत्तेर्मेधया मुक्तिकारणत्वे मानाभाव इति संक्षेपः ॥ ० ॥

Colophon. इति मुक्तिवादरहस्यं सम्पूर्णम् ॥ श्रीमद्गोपालचरणमस्तु (?) ॥ वेदाष्ट भूपर्क शाके । श्रीसर्व्वानन्दशर्म्मणा । लिख्यते पौर्णिकामिता सवस्थानरी-षसः (?) । श्रीकृष्णानन्दवाचस्पतिभट्टाचार्य्यस्य पुस्तकमदः ॥

विवरणम् — मुक्तिवादरहस्यं नाम मुक्तिवादसम्बन्धव्याख्यानरूपोऽयं निबन्धः ।

No. 95. मुक्तिवादः । Muktivádaḥ. Substance, country-made yellow paper, 17 × 4 inches. Folia, 11 Lines, 3–7 in a page. Character, Bengali Date, ? Appearance, not fresh. Prose. Generally correct. Complete

Another copy of the same work.

विवरणमुक्तपूर्व्वम् ।

No. 96. याज्ञवल्क्यगीता । Yájñavalkyagítá. Substance, foolscap paper, 12 × 4 inches. Folia, 27. Lines, 6–8 in a page. Character, Nágara. Date, Samvat 1942. Appearance, fresh. Verse. Generally correct. Complete.

A work treating of the Yogas in the form of a dialogue between Yájñavalkya and Gárgí complete in twelve chapters.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥ याज्ञवल्क्यमृषिं श्रेष्ठं सर्व्वज्ञं ज्ञाननिर्म्मलम् ॥ सर्व्व-शास्त्रार्थतत्त्वज्ञं सदा ध्यानपरायणं ॥ १ ॥ वेदवेदान्ततत्त्वज्ञं योगेषु परि-निष्ठितं । जितेन्द्रियं जितक्रोधं जिताहारं जिताभयं ॥ २ ॥ तपस्विनं जितासिनं ब्रह्मण्यं ब्राह्मणप्रियं । तपोवनगतं सौम्यं संध्योपासनतत्परं ॥ ३ ॥ ब्रह्मविद्भिर्महाभागैर्ब्राह्मणैश्च समावृतं । सर्व्वभूतसमं शान्तं निरुध्यागतकल्मषं ॥ ४ ॥ गुह्यं सर्व्वभूतेषु परार्थैकप्रयोजनं । ध्यायंतं परमात्मानमपीताम्बर-

तेजसा ॥ ५ ॥ समिधं गुणसंपन्ना नारीणामुत्तमा वधूः । मैत्रेयी च महाभागा गार्गी च ब्रह्मवित्तरा ॥ ६ ॥ सभामध्यगताम्बेव (?) नत्वोवाचमुपेत्य तं ॥ प्रणम्य दण्डवद्भूमौ गार्गी वचनमब्रवीत् ॥ ७ ॥ भगवन् सर्वतत्त्वज्ञ सर्वभूत-हिते रत ॥ योगतत्त्वं मम ब्रूहि सांगोपांगविधानतः ॥ ८ ॥

End. अनेकजन्मजं पापं दिनेनैकेन नश्यति ॥ मणुषादयः महदापि योगाभ्यास-मिदं वरः (नरः ?) ॥ ४५ ॥ अष्टादशनिर्मं पापं सर्वं सद्यः प्रणश्यति । अनुतिष्ठति यो नित्यं धनश्रवणसमन्वितः ॥ ४६ ॥ नित्यं कर्मापि तद् द्रष्टा देवाय प्रयमीति । (प्रयमति ?) हि ॥ तस्माद् ज्ञानेन देहान्ते नित्यं कुर्या यथाविधि ॥ ४७ ॥ कर्माण्यं (णो ?) देहिभिर्नादि योगाय भवभीरुभिः ॥ ४८ ॥

Colophon. इति श्रीयाज्ञवल्क्यगीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीयाज्ञवल्क्य-गार्गीसंवादे द्वादशोऽध्यायः ॥ १२ ॥ समाप्तः ॥ राम ॥ श्रीसंवत् ॥ १८५२ ॥ लिखि पौषवदी ॥ १ ॥ गुरुवासरे ॥ रामः ॥

विवरणम्—याज्ञवल्क्यगीताभिधयोगविषयकोऽयं निबन्धः ॥

No. 97. योगवासिष्ठ रामायणम् । *Yôgavásishṭha Rámáyanam.* Substance, country-made colourless paper, 12 × 6 inches, bound like an ordinary book. Folia, 208. Lines, 16–21 in a page. Character, Nágara. Date, ? Appearance, very old, worn out, worm-eaten, and writing effaced in parts. Not correct. Incomplete.

The codex contains portions of the Utpatti and Sthiti Prakaraṇas of the well known philosophical poem Yogavásishṭha of Válmiki, treating of the origin of this world, the duties of man, knowledge, salvation, &c., in the form of a dialogue between Rám and the great sage Vasishṭha, complete in six chapters or Prakaraṇas, viz. (1) Vairágya Prakarana, (2) Mumukshu Prakaraṇa, (3) Utpatti Prakaraṇa, (4) Sthiti Prakaraṇa, (5) Upas'ama Prakaraṇa, and (6) Nirváṇa Prakaraṇa. The whole work with commentary has been published in Bombay.

Beginning *of the Utpatti Prakaraṇa.* ओं आत्मने नमः । वसिष्ठ उवाच । यथाभिमंत्र्यविवरा भाति स्वप्न इव + + + दं जगत् स्वमध्यैर्थोत्पन्नेति ॥ वेत्ति तत् ॥ १ ॥

End. (नास्ति)

Colophon. (नास्ति)

Beginning *of the Sthiti Prakaraṇa.* श्रीपरमात्मने नमः । वशिष्ठ उवाच ॥ अथोत्पत्तिप्रकरणादनन्तरमिदं शृणु । स्थितिप्रकरणं राम ज्ञातं निर्वाणकारि यत् ॥ १ ॥

End. (नास्ति)

Colophon. (नास्ति)

विवरणम्—सुप्रसिद्धस्य योगवासिष्ठरामायणस्य उत्पत्तिप्रकरणस्थितिप्रकरणयोरसमाप्तं पुस्तकेऽस्मिन् वर्त्तते ॥

No. 98. सटीक योगवासिष्ठ रामायणम् । Satíka Yogavásishtha Rámáyaṇam. Substance, country-made white and yellow paper, 16 × 7 inches. Folia, 720. Lines, 10–13 in a page. Character, Nágara. Date, Samvat 1847. Appearance, not old. Prose and verse. Generally correct. Incomplete.

This codex contains only the latter half or Uttarárdha of the Nirváṇa Prakaraṇa of the Yogavásishṭha Rámáyaṇa, with a commentary, entitled Yogavásishṭha Tátparyártha-prakás'a by A'nandabodhendu Vikshu.

Beginning *of the Commentary on the latter half of the Nirváṇa Prakaraṇa.* श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीरामाय नमः ॥ शिवमभयमनन्तसौख्यसिंधुं हृदिनिहितमशेषमोहनाशं । जगदुदयलयप्रबोधं निरुपमबोधघनात्मदेवमीडे ॥ निर्ममा निरहंकारा निःसंकल्पा विकल्पकाः ॥ यथा जीवंति चेष्टंते मुक्ता मुक्तिरथोच्यते ॥

Beginning *of the latter half of the Nirváṇa Prakaraṇa* श्रीगणेशाय नमः । मैत्र्यर्थात् कल्पना व्यायात् तनुः पतति देहिनः । कथमेतदती ब्रह्म संभवत्यात्र जीवतः ॥ १ ॥

End *of the Text.* यत्सर्वं खल्विदं ब्रह्म तत्त्वमसीति च स्फुटं ॥ गुरुणा सुदीर्घेते साधि (सोऽधिः ?) तस्मै ब्रह्मात्मने नमः ॥ २ ॥ ५ ॥

Colophon *of the Text.* इति श्रीमहारामायणे निर्वाणप्रकरणे वालकाडे मोक्षोपाये देवदूतोक्ते प्रशसहस्री कहितायां वासिष्ठे ब्रह्मदर्शने उत्तरार्द्धे षोडशोत्तर-

द्विशततमः सर्गः ॥ २१६ ॥ निर्वाणप्रकरणं संपूर्णमगमत् ॥ प्रथम सटीक-वैराग्यप्रकरणग्रंथः ॥ ३३०० ॥ द्वितीय मुमुक्षु सटीकग्रंथः ॥ २४०० ॥ तृतीय सटीकोत्पत्तिग्रंथः ॥ १२४५० ॥ चतुर्थ सटीकस्थितिप्रकरणग्रंथः ॥ ६१०० ॥ पंचम सटीकोपशमग्रंथः ॥ १०५५० ॥ षष्ठप्रकरण निर्वाणे पूर्वार्द्धे सटीकग्रंथसंख्या १३६०० ॥ उत्तरार्द्धे सटीक ग्रंथसंख्या ३३८० ॥ षट प्रकरणग्रंथसंख्या ०९५०० ॥ संवत् १८४० ॥ श्रावण कृष्णपक्षचतुर्दश्यां समाप्तिमफाणीत् ॥ शुभमस्तु ॥

End *of the Commentary.* वाक्पुष्पांजलिः सीयं मया भक्त्या समर्पितः ॥ श्रिय. प्रेरकयोः श्रीमच्छिष्यो. श्रीपदाश्रयो ॥

Colophon *of the Commentary* इति श्रीवासिष्ठतात्पर्यप्रकाशे निर्वाणप्रकरणे षोडशोत्तरद्विशततमः सर्गः ॥ २१६ ॥ इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य श्रीसरस्वतीपूज्यपादशिष्य श्रीरामचन्द्रसरस्वतीपूज्यपादशिष्य श्रीगंगाधरेन्द्रसरस्वत्याख्यभिक्षोः शिष्येण आनंदबोधेन्द्रभिक्षुणा विरचितः श्रीवासिष्ठतात्पर्यप्रकाशः संपूर्णः शुभं भूयात् ।

विवरणम्—सुप्रसिद्धस्य योगवासिष्ठरामायणस्य निर्वाणप्रकरणोत्तरार्द्धमात्रं सटीकं पुस्तकेऽस्मिन् वर्तते ।

No. 99. सटीक योगवासिष्ठ रामायणं । Satika Yōgavasishtha Rámáyanam. Substance, country made white paper, 15 × 7 inches Folia, 70 Lines, 11–15 in a page. Character, Nágara. Date, ? Appearance, not old. Prose and verse. Generally correct. Incomplete

This codex contains only a portion of the latter half of the Nirváṇa Prakaraṇa of the Yōgavásishṭha Rámáyaṇa with commentary.

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् योगवासिष्ठरामायणीयनिर्वाणप्रकरणस्य सटीकमेकांशमात्रं वर्तते ।

No. 100. सटीकयोगवासिष्ठरामायणं । Saṭika Yōgavásishṭha Rámáyanam. Substance, country-made white paper, 12 × 5 inches. Folia, 61. Lines, 11–16 in a page. Character, Nágara. *Date, Samvat 1739.* Appearance, very old, worn out, torn, and writing effaced in parts. Prose and verse. Generally correct. Incomplete

Beginning *of the Commentary.* श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीर्जयति ॥ तत्र भावद्भगवान् शंकराचार्य्योविद्याविषयसुचितमुदितो नामतः (?) प्रबोधोपायस्य अततोऽ सुपदाय वाक्यसुधानाम शास्त्रसंदर्भं चकार । दृगमिति ।

Beginning *of the Text.* रूपं दृश्यं लोचनं दृक् तद्दृश्यं दृक् मानसं । दृश्याधीवृत्तयः साक्षी दृगेव न तु दृश्यते ॥ १ ॥

End *of the Text.* प्रातिभाषिकजीवस्य लये स्युर्व्यावहारिके ॥ ॥ तल्लये सच्चिदानंदाः पर्य्यवस्यंति साक्षिणि ॥ ४६ ॥

Colophon *of the Text.* श्रीशंकराचार्य्यविरचितं वाक्यसुधाप्रकरणं समाप्तम् ॥ ॥ वाक्यसुधेयं मिश्रहरिरामगौडस्य पुस्तकम् ॥

End *of the Commentary* प्रातिभाषिक जीवस्यंति यथा प्रातिभाषिक जीवस्य लये सच्चिदानंदा व्यवहारिके पर्य्यवस्यंति । तल्लये व्यावहारिकलये साक्षिणि पर्य्यवस्यंतीति सिद्धम् ॥ ४० यत्तु वाक्यसुधामिमां विरच्य विभुदैः पदैः ॥ पुण्यमुपार्जितं किंचिनद्भाणि समर्पितम् ॥ ४८ ॥ संवत् १८५१ माघि वैशाखे मिश्रगौडेन लिखितं पुस्तकम् ॥ यौ तौ शंखकपालभूषितकरौ मालास्थिमालाधरौ देवौ द्वारवतीश्मशाननिलयौ श्रीमौलजाब्जभौ । दैत्यघ्नौ बलिदक्षयज्ञमथनौ नागारिगोवाहनौ पापं ते हरतामुभौ हरिहरौ श्रीवत्सगंगाधरौ ॥ १ ॥ मनसि वचसि काये पुण्यपीयूषपूर्णस्त्रिभुवनमुपकारश्रेणिभिः प्रीणयन्तः परगुणपरमाणून् पर्वतीकृत्य नित्य निजहृदि विकसन्तः संति सन्तः कियतः ॥ १ ॥

Colophon *of the Commentary.* (नास्ति)

विवरणम्—श्रीशङ्कराचार्य्यविरचितवेदान्तसिद्धान्तप्रदर्शक वाक्यसुधाभिधः प्रबन्धः सटीकः ।

No. 104. वार्त्तिकगोपालः । Vártika Gopálah. Substance, country-made white paper, 14 × 4 inches. Folia, 31. Lines, 11-13 in a page. Character, Nágara. Date, ? Appearance, old. Verse. Generally correct. Incomplete.

A work treating of the principles of the Vedánta Philosophy in verse, entitled Vártika, by Gopálás'rama, a pupil of Sures'varácháryya.

Beginning. श्रीवृसिंहाय नमः ॥ श्रीमत् सुरेश्वराचार्य्यपादाब्जभ्रमरा द्वमी । वार्त्तिकेषु रसं पीत्वा व्यधत्तात्मानुभूतितः ॥ १ ॥ संसारकारणाविद्याध्वंसकृद्यान-

लभ्यते। प्रारभ्यते प्रयत्नेन वेदान्तोपनिषत् परा ॥ २ ॥ अत्र चोपनिषच्छब्दो ब्रह्मविद्यैकगोचरः। तच्छब्दावयवार्थस्य विद्यायामेव संभवात् ॥ ३ ॥ उपोपसर्गः सामीप्ये। तत्प्रतीचि समाप्यते। सामीप्यतारतम्य (?) विश्रान्तः स्वात्मभोधवात् ॥ ४ ॥

End. (नास्ति)

Colophon. (नास्ति)

विवरणम्—श्रीगोपालायमविरचितोवार्त्तिकगोपालाभिधो वेदान्तविषयकोऽयं निबन्धः।

No. 105. वज्रसूचिः। Vajrasúchiḥ. Substance, country-made white paper, 16 × 6 inches. Folia, 20. Lines, 7–10 in a page. Character, Nágara. Date, - ? Appearance, very old, worn out, torn, worm-eaten, and writing destroyed in parts. Prose and verse. Not correct. Complete.

A work treating of the main principles of the Vedánta Philosophy, entitled Vajrasúchi, by Śaṅkaráchâryya.

Beginning. ॥ ओम् स्वस्ति श्रीगणेशाय नमः ॥ ओं नमः परमात्मने ॥ वज्रसूचिं प्रवक्ष्यामि शास्त्रं अज्ञानभेदनं ॥ दूषणं ज्ञानहीनानां भूषणं ज्ञानचक्षुषाम् ॥ १ ॥ ब्राह्मणक्षत्रियवैश्यशूद्राणो चेति (शूद्राश्चेति ?) चत्वारो वर्णास्तेषां वर्णानां ब्राह्मणो प्रधानः (ब्राह्मणः प्रधान. ?) इति वेदवचनात् निरूपितं च (सु ?) तिस्मृतिभिरुक्त तत्र कोऽसौ ब्राह्मणो नाम ? ॥ किं जीवः ॥ किं देहः ॥ किं जातिः ॥ किं धर्मः ॥ किं वर्णः ॥ किं कर्म. (?) ॥ किं पाण्डित्यं ॥ किं धार्मिक (?) ॥ यह भाट विकल्प है ॥ सो जीवको ब्राह्मण कहेंने सो जीवतो नहि ॥ तस्यातीतानागतानामनेकदेहानां जीवस्यैकरूपत्वादेकस्यापि अस्यैककर्मवशादनेकजन्मदेहसम्भवात् सर्वजनस्य जीवत्वाद्ब्राह्मणत्वसंगतत्वाच्च जीवो ब्राह्मणः ॥ सो देहब्राह्मण नहि ॥ चाण्डालपर्यन्तानां मनुष्याणां देहस्य पाञ्चभौतिकत्वात् पक्वशोणितजरामरणादिदेहधर्मसाम्यदर्शनात् ॥ पुनर्देहो ब्राह्मणस्तदा पितृमातृशरीरदहनात् पुत्राणां ब्रह्महत्यादिदोषसंभवात् ॥ तस्मात् न देहो ब्राह्मणः ॥ सो का जाति ब्राह्मणः ॥ तन्न (?) ॥ जातिश्चतरजंतुष्व (?) अन्यजातिसंभूता अनयो बहवः सन्ति ॥ ऋषि श्च गो (?) मृग्यां वशिष्ट (?) उर्वश्यां वाल्मीकिर्वल्मीकात् मत्स्योदर्यां व्यासः कैवर्त्तकन्यायां जंबुको जांबुकात् कौशिक. कुशस्तंबे गौतम. शशपृष्ठे विश्वामित्रः

धन्त्रियायां धगस्त्य. कलशात् जातः इति श्रूयते ॥ एवेषां जाति वेनरात् अपि विज्ञानातिशयात् ब्राह्मण्यं उत्तमं श्रूयते ॥ किं च गुणात् ब्राह्मणः क्षत्रियो वाहुभ्यां च वैश्यः (?) पद्भ्यां शूद्रो जायते (?) इति पुरुष सूक्तं (पुरुषसूक्तं ?) श्रुतिरपि ॥ एकयोनिप्रसूतानां पुंसां एकस्य एव ब्राह्मणः फलानां इव जातिबहुत्वं श्रूयते प्रवर्त्तते (?) हास्यास्पदत्वं भवेत् ॥ तस्मान्न जातिर्ब्राह्मणः ।

End. इति ज्ञात्वा प्रबुद्धः स कृतकृत्यो भवेत् ॥ स्वप्नेव सन् स्वप्नार्थं ति विमुक्तश्च विमुच्यते इत्यादि श्रुतिभिरेव स निश्चयात् ॥ प्रबुद्धः स जीवन्मुक्तः प्रारब्धकर्मजनितफलान्यपि लोकानुग्रह कुर्वन्नेवावतिष्ठति ॥ ज्ञात्वापि सर्पं सर्पोऽयं यथा कंपं न मुंचति ॥ विश्वस्या (?) विश्व मोक्षोपि मोक्षकार्यं तथाविधम् ॥ निर्मुक्तत्वचं सर्पं (?) सत्वचं न मुंचति ॥

Colophon. इति श्रीमत् शंकराचार्यविरचितं वज्रसूची उपनिषदं संपूर्णं समाप्तम् (?) ॥ सर्वं ब्रह्म ॥

विवरणम्—श्रीशङ्कराचार्यविरचितवज्रसूचिभाषको वेदान्तविषयकोऽयं निबन्धः ।

No. 106. वार्त्तिकटीका । Vártika Tiká. Substance, country-made white paper, 16×5 inches. Folia, 772. Lines, 4–10 in a page. Extent, 3800 slokas. Character, Nágara. Date, ? Appearance, not fresh; written by different hands. Prose. Generally correct. Incomplete (containing the fourth chapter only).

A commentary on the Vártika of Sures'vara, entitled Śástra Prakás'iká, by A'nandajñána.

Beginning *of the 4th Chapter* ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ सत्यं सत्यस्य यस्य मूर्त्तामूर्त्तविशेषणे ॥ चिदेकतानमद्वयमपूर्वोऽन परात्मने ॥ तृतीयाध्याये सूचितविद्याविद्ययोर्विद्या प्रपंचिता संप्रति विद्यां प्रपंचयितुं चतुर्थाध्यायस्यारंभ इति कीर्त्तयति ॥

End. तस्मात्सर्वे प्रत्यगे वेदात्मने श्रेयोऽर्थिभिस्त्रिधापि नमो भक्तिश्रद्धाभ्यां सदाकार्यमित्यर्थः ॥ तदनेनाध्यायेन ब्रह्मविद्यामूलं ब्राह्मणपंचकेन सर्वं चित् विद्याविषयस्य मधुकाण्डस्योपरिवित्तत्वमपि पराकृता भवति ॥ ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य श्रीशुद्धानंदशिष्य भगवदानंदज्ञानकृतायां सुरेश्वर (?) वार्त्तिकटीकायां शास्त्रप्रकाशिकायां चतुर्थोऽध्यायः ॥ शुभमस्तु ॥ ॥

विवरणम्—श्रीमानन्दग्रामविरचित म्राकमकामाभिधसुरेश्वरवार्त्तिकटीकाद्यपीयं निबन्धः।

No. 107. वार्त्तिकटीका। Vártikaṭíká. Substance, country-made white paper, 14×4½ inches. Folia, 141 (of which fol. 1 is wanting). Lines, 4-9 in a page. Character, Nágara. Date, ? Appearance, old. Prose. Generally correct. Incomplete (containing the fifth chapter only).

The fifth chapter of the same work.

Beginning. (नास्ति)

End. श्वानंदेति। उच्चिनष परामर्शाभावादिव्यावर्त्तं (?) रार्त्तनुकमाभावादेपि स्वांशे सुखानुभवादनतिशयानंदचिदेकतानं वस्तु सिद्धमित्यर्थः॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीशुद्धानंदपूज्यपादशिष्यभगवदानंदज्ञानविरचितसुरेश्वरवार्त्तिकटीकायां पंचमोऽध्यायः॥ ॥ शुभमस्तु॥ श्री तत्सद्ब्रह्मार्पणमस्तु॥

विवरणम्—पूर्व्वोक्तनिबन्धस्य पञ्चमाध्यायमात्रम् पुस्तकेऽस्मिन् वर्त्तते।

No. 108. वार्त्तिकटीका। Vártikaṭíká. Substance, country-made white paper, 14×4 inches. Folia, 498. Lines, 9-10 in a page. Character, Nágara. Date, ? Appearance, very old, and worn out. Generally correct. Incomplete (containing the third chapter only).

Another copy of the same work, containing the third chapter.

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् श्रीमदानन्दज्ञानकृतसुरेश्वरवार्त्तिकटीकायास्तृतीयाध्यायमात्रं वर्त्तते॥

No. 109. वार्त्तिकसारः। Vártikasárah. Substance, country-made colourless paper, 18×4 inches. Folia, 30. Lines, 7-9 in a page. Character, Bengali. Date, ? Appearance, fresh. Verse. Generally correct. Incomplete.

Another copy of the work noticed in No. 104 under different name.

विवरणमुक्तपूर्व्वम्।

No. 110. वासिष्ठसारविवृतिः। Vásishthasáravivritih. Substance, country-made white paper, 7 × 5 inches. Folia, 71. Lines, 10-14 in a page. Character, Nágara. Date, ? Appearance, very old, worn out, and torn in parts. Verse and prose. Not correct. Complete.

This codex contains the text of Vásishthasára, or an abstract of Yōgavásishtha, with a commentary by Bhatṭakallata.

Beginning. श्री गणेशाय नमः ॥ श्री मद्भोजराजं नमस्कृत्य यथामति विरच्यते वासिष्ठसारविवृतिः दर्पणरूपं मया वसिष्ठेन यतीन्द्रेणोपदिष्टाद्यर्थं प्रति साद्गुरुतत्त्वं (तत् ?) कथिताद्वितीयानन्दार्थाय १ तदादौ वासिष्ठसाराख्यं ग्रंथं वादिस्त्वात्प्रतिपादनार्थं मंगलमाचरति दिक्काल इति दिक्कालाद्यनव-च्छिन्नानन्तचिन्मात्रमूर्त्तये स्वानुभूत्येकमानाय नमः शान्ताय तेजसे १

End. अज्ञायकमर्थनदारिच संवदतत्कार्यं (कार्यार्थ ?) घोषेण समागमया-भासि: (वर्धयति ?) वसुगुणादशाभेदं गुरोस्तत्त्वार्थदर्शिनः रहस्यं श्रीकल्ला-मास सम्यक् श्रीभट्टकल्लट. ॥ अस्यार्थः प्रारंभ यथोक्त इति पुनर्नीयते (नीयते ?) इदं च ब्रह्मविद्यावीथ्या (?) वीज परीक्ष्य स्वाभे वयेत्। तद् (तदुक्तं ?) स्वर्गैर्वात्मन गुणैर्ययैतावित (तु ?) सिध्य (सिद्ध ?) विद्या कर्म्मेव-दत्ता गुणवर्णितात्य संभोगहीना विद्यात्मकीर्ति दात (तु ?)र्यत. तत् सद्गुणाय दद्यात् ॥ ॥ ॥ इति विद्यातमःहरणी दर्पणाय प्रकाशिता सता तु यथार्थो (?) यथा सत्सगुणोऽस्यना स्वार्थं दमादेवनयेपी विदुषन्नयया (?) पितु गुरु-भीभोत्या सर्व्वशात् कृतास्यं दग्धदीपिका तस्मात् भोगाध्यसामार्थनाम्नी (?) विचार्य्य च भार्य्यारार्थभूता या न कार्य्यासिता अनादरः नारायणस्याम-जगत्पनात्वाभिविक्रमाज्ज्य तृतीयजन्मा यके न समृधि (संचिप्य ?) हिताय दृष्टा सर्व्वथा च तमीनहि (तमीतुदि ?) स्यात् पुंसो चामार्थं तास्त्वं यथाशिवि स्याद्दीपकतस्य तथा स न कश्चित् स्यान्न्यमार्गं व करोषि यस्य प्रदीपिकेयं प्रगुण-प्रकाशिका किवा बहुक्तिभिरिस्मिन् सरस्वती ते (?) बोधदृष्टौ यस्य मनस्ता परतीर्थयुक्ता (?) स्वस्था विगाह्य विबुधत्वमुपैतु मर्त्यो व्यस्तकर्देम इव चित्र-मतःपरं किं ॥ ॥ समाप्तं स्वं दसर्व्वस्वं प्रवरं भट्टकल्लटात् स्वप्रकाशैकचित्त-भूपरिरभसोत्सुखात् (सुखात् ?) ॥

Colophon. इत्याचार्य्यभगवतोत्पलविरचिता स्पन्दप्रदीपिका समाप्ता ॥ ॥ रचितेयं भगवतोत्पलेन सगुणोऽस्मत्सा शिवाभिधान केनापि टीका स्पन्दप्रदीपिका + + + + + + + + + + + + + + + श्री इति भर्त्सेदे स्व दृष्यास्तं सटीकं सम्पूर्णं (?) समाप्तं + + + + + शुभमस्तु + + + +

विवरणम्—श्रीदत्तदीपिकापरनामकयौदत्तामिश्रसारविवृतिदर्पीडर्थ मिदम् छन्दर्भविरचितः ।

No. 111. विधिस्वरूपम् । Vidhisvarúpam. Substance, country-made white paper, 18 x 4 inches. Folia, 18 (of which fol. 1 is wanting). Lines, 7–8 in a page. Character, Bengali. Date, ? Appearance, fresh. Not correct. Complete (excepting fol. 1)

A work treating of Vidhis or precepts in the Dharma Śás'tras, entitled Vidhisvarúpa, by Gadádhara Bhaṭṭácháryya, the famous author of the Gádádhari series of commentaries on Navya Nyáya. The work under notice is more nearly connected with the Mímáṅsá branch of the Hindu Philosophy.

Beginning. (नास्ति)

End. यत्तु श्यामिषमभुक्त्वा (?) विरतौ चैतदर्थकं सदचनं न चैवं वाक्यभेदः प्रधाना-क्रियायां (प्रधानक्रियायां ?) युगपद्यामिव (युगपदामिव ?) भोजनप्रसक्तोजना (प्रसक्तीजना ?) गुणत्वरीरस्या (रस्या ?) दिति तदस (तदसत् ?) प्रधान-क्रियायाः प्रधानविधिघातकतया तदनूद्य (तदनूद्या ?) च (न ?) स्पर्शे (र्श ?) च विधेयतया विधिभेदेन वाक्यभेदस्य दुर्वारत्वात् न चोभयाईस्त्वायां निमन्त्र-येत इति क्रियायामिव तदुभयान्वयावबोधकपदघोटित (?) समस्यार्थकत्वे सति समासकर्तृकत्व श्रमाहित्वच लोहितं यत्नमिह तदन्यत्वं ॥ यत्तु श्यामिष-मभुक्त्वा इत्येतदर्थक सदचन न चैव वाक्यभेद प्रधानक्रियायां युगपदामिष-भोजनप्रसक्तोजनानुगतत्वयोरन्वयाद्भिमन्त्रणाङ्गत्वं वा प्राप्ततया विशिष्टद्वय-विशिष्टनिमन्त्रणप्रसङ्गत्वेन विधेयमिति न वाक्यभेदप्रसङ्ग इति वाच्यं तथा सति श्राद्धपक्षीयदर्भवदुपदेशे निमन्त्रणवाक्येन निरामिषभोजनादेरसङ्गापत्तेः यदि च निरामिषमित्यादिना निरामिषप्रसक्तभोजनयोः साक्षादङ्गत्वान्न विधानं परन्तु षष्ठ्यादेः क्रियमाणवैदिककर्मसामान्याङ्गत्वेन विहितयोरनयोर्निम-न्त्रणेन सह पौर्वापर्यमात्रमनेन विधीयते श्रतो निमन्त्रणवाक्येन तदाध प्रयुज्यते तदा तादृशवैदिककर्मसामान्याङ्गतया तद्विधायकवाक्यस्यैव एक-वाक्यतानुरोधादुक्तैकाभावस्याविधायकत्वमुपेयतामिति दिक् ॥

Colophon. इति श्रल (श्री ?) गदाधरभट्टाचार्यविरचितो विधिस्व (?) रूपः सम्पूर्णः ॥ *
श्रीं दुर्गा ॥ श्रीं दुर्गा ॥ श्रीं दुर्गा ॥ * ॥ ० ॥ ॥ स्थानमिदं श्रीरामचन्द्रराम
देवशर्मण पुस्तक श्रीरामचन्द्रदेवशर्मणः पौत्रस्य श्रीरघुदेवस्य ।

श्री रामः ॥ श्री रामः । ० । श्री दुर्गा । ० । ० । श्री रामः । * ॥ श्री दुर्गा ॥ * । श्री नमः शिवाय । * । श्री दुर्गा । ० ॥

विवरणम्—श्रीमदाचार्यभट्टाचार्यविरचितः विधिसदर्थाभिधविविधार्थविचारविषयको निबन्धविशेषः ।

No. 112. विन्दुसन्दीपनम् । Vindusandípanam. Substance, country-made white paper, 12×4 inches. Pages, 28. Lines, 12-15 in a page. Character, Nágara. Date, Samvat 1833. Appearance, not old. Prose. Generally correct. Complete.

A commentary on the Siddhánta Vindu of Madhusúdana Sarasvatí, entitled Vindu Sandípana, by Purushottama Sarasvatí, a pupil of Madhusúdana and Śrídhara.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥ यदबोधादिदं भाति यत्किंकारकतं यथा । यद्बोधाद्यसमायाति तदहं ब्रह्म चिन्मयम् ॥ श्रीरामं सुन्दराभं वन्दे श्रीपुरुषोत्तमः ॥ सिद्धान्तबिन्दौ तत्वार्थसाधकं किमपि स्फुटम् ॥ परमेष्ठिगुरुं रामश्रीपादं परमादरात् ॥ नत्वा हरिहरानंदं नमामि परमं गुरुं । श्रीधरं श्रीगुरुं नत्वा नौमि श्रीपादमादरात् ॥ विद्यागुरुं गुरुमिव सुराणां मधुसूदनम् ॥ विघ्नविघातार्थं मंगलं कुर्वन्नारभ्यमाणस्य प्रयोजनमाह ॥ श्रीशंकराचार्य्येति । विश्वेश्वरनामानं गुरुं प्रणम्येत्यन्वयः ॥ तं किंभूतं विश्वगुरुं विश्वेषां हितोपदेष्टारं ॥ श्रीमच्छंकरपदवाच्यः श्रीशंकराचार्य्योवा भाष्यकर्ता अभिनवावतारं अथवा विश्वेश्वरं सगुणं ब्रह्म प्रणम्य ॥ श्रीविष्णुपक्षार्थं । वाणीभवान्योः शं कल्याणं करोतीति व्युत्पत्त्या ब्रह्मा विष्णुः प्रमुखाचार्य्यौ उपदेष्टारौ व्यासवैयासकिकपिलशंकराचार्य्यप्रभृतयः । एत एव भवोगानुग्रहात्तु आधुनिकानाम् अवतारा यस्य तं शेषं पूर्व्ववत् ॥

End. कैनैषितवाक्यमाह । यस्यामल इति तमथवात्मानमाह यन्मनहेति यं यस्य पर्य्यवसितपरमपुरुषप्रयोजनत्वसुपवर्णाव्याजेनाह तदेवमिति व्याख्यात दशश्लोकीकर्तुः प्रकृतवेदान्तशास्त्रप्रधानीभूतवार्तिककर्तुश्च सुतिहपसत्वसंगत सम्यक्कृतयं यप्रसिद्धये करोति तं श्लोभौमि तं व्यासं स्तौमि योऽशेषमर्थे सूत्रैरपि न सम्यक् बबंध तैः सूत्रैर्विनापि । यं पितामिषार्थे तं प्रसिद्धं शंकरं सुरेश्वरं नौमीति संबंध. अर्थ चार्थो मौक्तिकादिः प्रकृतयं याभिधेयं च सूत्रं सूत्रादिभवं पदसमूहरूपं च बंधनं संयोगविशेषरूपनिबंधनं च तथा

अपि च मैतादृशेनिममज्ञिमधीतेन चर्वैचणसमर्थैः सूत्रैरपि चर्वैचणा-समर्थोन्यासादिव्याख्यानमपी सूत्रं विना ज्ञाताखिलार्थं ग्रंथमपबालमनस्य-विभागमात्रैकारथीयं दमह्नीतीकाव्याख्यानकर्तुराधिकारणमतिरिक्तान्कारत्वं व्यंग्यमिति बोध्यं चच प्रचारंकयामसंपत्ति चिंतामचिमाब्धेन मद्गुरुसंदीप-नार्थं प्रतिपादयति नमोरिति लाघवमपकृष्टगुरुत्वं चाकृष्यभावश्च चये.। सर्वादिमद्भूतग्रंथाभिधेयं च मुनिना ममनयोनिन एतावता मद्गुरुमद्भूत-ग्रंथारब्धर्थप्रतिपत्त्या विनोदरूपं प्रयोजनममचममावेदितं चमत्सहितैन गुरुपरंपरासिद्धमधीतमेन विपरीतसंभावना चढ़ीरचस्तामक्षपि (१) मद्गुरु-मुखप्रवेन साविनयं प्रश्नाचष्टे यद्वैति किंचिदनिवांच्य किंचित् सम्यं गुरौ मद्दीयमेन सम्यगनुपदिष्टमासी ममापि तदसंभावितमेवेति भणितं ससा यदतोपि लघुतरनिर्बंधमूलमीयन्यूनता शिष्यसमीहितसंपादने सुविज्ञोः परमकारुणिकत्वं तस्य प्रतिपादयति भक्तयायमैर्येति (१)। दममद्भद्ग-चार्यः कथन सम्यग्भक्तमित्य.। परमवेदांतमार्गनिष्णात:। तं न स्तौमि विधिं दीपजलधारयत्करदें क्षचिन्मूर्तिंवान् कदाचिदेव विबुधैर्दहनं वा लभ्यते। तं वंदे मधुसूदनं यदुदिते विदो चिदानंदितं ब्रह्मस्वयि (१) सदा हृदैव विबुधैर्नूनं समालभ्यते। मालार्थे विहिता तथापि च गुरोः संदर्भमभो गिरि गुंफिते किल कैश्चिदेव सुचिराद्वैः सम्यङ्गुरपि तत्कादम निगूढमर्थंचत्व (गहन) प्रश्निष्टभावं चिरादभूय: श्रीपुरुषोत्तमप्रचयिता वाचो समुन्नमते। सद्व्याख्यानविरक्तदीपमचिरादुद्ग्रथ्यमानं बुधैर्य: सिद्धांतदुरंतसिंधुमकरी-दाकल्पं विंदूमधं सम्यक्प्राप्तुदर्शनीदिकमठरावी. अवीतसिद्धि किल्योत्र मधुसूदनाय गुरवे तस्मै परस्मै नमः। अक्षमप्यांबुधिधाते मयता विबुधैरिह विदुषन्दीपनाभ्यासे युक्तिमौक्तिकपंक्तय:।

Colophon. इति श्रीमधुसूदनसरस्वतीश्रीश्रीधरसरस्वतीपूज्यपादशिष्यपरमहंसपरिव्राजका-चार्यशिष्यपरमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीपुरुषोत्तमसरस्वतीश्रीपादविरचिते बिन्दु-संदीपनाख्यो ग्रंथ: समाप्त:। संवत् १८२१ द्वितीभाद्रपदे कृष्णपचे अनि-वासरे। शुभं भवतु।।।

विवरणम्—श्रीपुरुषोत्तमसरस्वतीविरचितबिन्दुसन्दीपनाभिधसिद्धान्तबिन्दुनामप्रसिद्धवेदान्तसन्दर्भविशेषटीकारूपोऽयं निबन्धः।

No. 113. विवेकामृतः। Vivekámṛitaḥ Substance, country-made white paper, 12 x 3½ inches. Folia, 47. Lines, 6–11 in a page. Character, Nágara Date, ? Appearance, not fresh. Verse. Generally correct. Incomplete

This work treats of Viveka or the knowledge of Parabrahma (Supreme Being) in the form of a dialogue between a preceptor and his pupil under the name of Vivekámrita. Anonymous.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः॥ श्रीभवान्यै नमः॥ श्रीधरं जगदाधारमविद्यातिमिरापहं॥ अभिवंद्यात्मविज्ञानीयदं श्रविविरच्यते॥ १॥ अथ श्रीचंद्रमौलिं मां कृपादृष्ट्यावलोकय॥ तेन ब्रह्मसुखावाप्तिरचिरात् संभविष्यति॥ २॥ आनंदरसमूर्त्तिस्त्वं विश्वजीवनजीवन॥ सुखसौलभ्यकामस्त्वं पराणां परमेश्वर.॥ ३॥ निर्गुणश्च निराकारो निःसंगो निर्विकल्पकः। तव रूपाब्धिपारं तु न जानाति चतुर्मुख (.?)॥ ४॥ सच्चिदानंदरूपस्त्वं (?) निर्विकारी निरञ्जनः॥ स्वप्रकाशः स्वयंज्योतिः सर्ववेद्यस्वरूपवान्॥ ५॥ यदा तेनुग्रहो भूयात् भूयाज्ज्ञानं सदैव तु॥ येन स्वात्मसुखं नित्यमनुभूयेत सर्वदा॥ ६॥ श्रीमन्नंदकिशोरमंदमुरलीसंवादनासादितस्वानंदामृतवर्षुकावसरदा॥ तत्पंकजे मामके॥ वाणीं बोधय सन्मुखेन मम यच्छीवस्वरूपं निजं सूक्ष्मं तत्त्वदसविचारसहितं वक्तव्यतामानय॥ ७॥ पदादिभेदसहिता वाणी व्याकरणान्विता प्रकाशयसि यस्मात् त्वं तस्मात्त्वां प्रार्थयाम्यहम्॥ ८॥ स्वस्वरूपानुभूत्या हि पूर्णीभावः कृतो न मे॥ परं परोपकारार्थं वाक्प्रयोगस्त्वदिच्छया॥ ९॥ भूरुख्योद्गारसंभूतिर्नैव तिष्ठति वारिता। तथैवात्मसुखोद्गारः संप्रेरयति मामपि॥ १०॥ इत्यादिवचनं श्रुत्वा कृपालुः श्रीहरिः स्वयं॥ प्रेरयामास बोधाय शिष्याणां ग्रंथकर्मणि॥ ११॥ क्व तद्वेदार्थमथनं क्व मे बुद्धिरनिश्चला॥ कथं तत्र प्रवृत्तिः स्यात्प्रमाणापेक्षया विना॥ १२॥ यदि धूलिगतं रत्नमनायासेन लभ्यते॥ परीक्षापूर्विकादायादमिति कुवास्ति सुस्थितिः॥ १३॥ अर्के चेन्मधु भाण्डानि सपूर्णानि च कानिचित्॥ पर्वताटविभूमिषु भ्रमणे किं सुखं भवेत्॥ १४॥ ग्रंथाग्रे वाग्विन्यासाः श्लेषादिपरिवर्ज्जिताः॥ परं लक्ष्यविशेषाख्या मावस्थ्या मनीषिभिः॥ १५॥ इक्षुः व्यालस्वादोपि पीयते रस एव हि वाङ्गुफनादिशेषेपि विवेकः प्रस्फुटो भवेत्॥ १६॥ रसज्ञैर्ये परिरक्षिता वाक् सामान्यवधूरिव सती न विदुषां प्रीतिस्तस्याः स्वार्थस्य हानितः॥ १७॥ यथा नवरसच्छाया वाणीतिचतुरः परः॥ तथापि परमार्थस्य लाभसाम्य न विद्यते॥ १८॥ तथा मन्दिकया;(?) दृष्टा रसज्ञात्या प्रमापता॥

महत्त्वमभ्येत्यनेन परमार्थन्तु दूरतः ॥ १९ ॥ अपवादिरहं पाकी जातः परस्मान्वितः । तथापि शिष्टैः भ्रष्टत्वो नैव पातित्वईशुतः ॥ तथा सांसारिकं वाचं न स्वीकुर्वीत पंडिताः ॥ तेषामखंडानुभवं परतत्त्वं प्रकाशते ॥ २० । २१ ॥ यत्र ब्रह्मरसास्वाद. स्वयमेवानुभूयते । यागुरु फं तादृशी तु स्यात् साधूनां प्रीतिवत्तमा ॥ २२ ॥ अतो वितन्यते ग्रंथो विवेकामृत-संज्ञक. । शुद्धभावनया सद्भिः श्रोतव्या सविवेचकैः ॥ गुरुणा शिष्यसंवाद-मीष्यते यदिनीदतः । महानुभावैः श्रोतव्यमानंदम स्वशीलया ॥ २३ ॥

End. (नास्ति)

Colophon. (नास्ति)

विवरणम्—विवेकामृतनामकब्रह्मतत्त्वविवेकपरोऽयं निबन्ध. ॥

No. 114. विवरणप्रमेयसंग्रहः । Vivarana-prameya Sañgrahah. Substance, country made yellow paper, 10 × 5 inches. Folia, 398 Lines, 7 in a page. Character, Nágara. Date, Samvat 1904; Bengali Era 1254. Appearance, not old. Prose Not correct Complete.

A work on the Vedánta Philosophy, entitled Vivarana-prameya Sañgraha, by Vidyáranya Muni.

Beginning. श्रीगणेशाय नम. ॥ स्वमाययानंदयदम तनून् सर्व्वात्मभावेन तथा परत्र । यच्छंकरानंदपदं हृदब्जे विभाजते तद्यतयोविश्रांति ॥ १ । भाष्यटीकाविवरण तन्निबन्धनसपद: व्याख्यानव्याख्येयभावक्रमग्रहणाय रच्यते । २ ॥ नित्य-स्वाध्यायविधिसौधीव्य वेदांतमस्य यें । संमेरतऽर्थं त सूत्रभाष्यादिष्वधिकारिण. । ३ ॥ नित्यांहि स्वाध्यायोध्येतव्य: स्वध्ययनविधि: अक्षयेन निष्कारणो धर्म, षडङ्गो वेदोध्येयो ज्ञेयश्चेति वचनात् ।

End. तस्मान्न भेदाभेदावित्यद्वैतदर्शनेन द्वैतदर्शनस्य बाध सिद्ध. तत्र ब्रह्मसाक्षात्कारे मार्गय.(साक्षात्कारमार्गेण ?) फलसिद्धे न वेदो तेषु (वेदान्तेषु ?) विधिगंधोऽपि शकनीय: (शंकनीय ?) यदि स्यात् तर्ह्यकैव योकमलक्षणो (?) धर्ममीमांसा.प्रसज्येत तथा चायतो ब्रह्मजिज्ञासेति पृथगारम्भो नोपपद्येत । शरीरेन्द्रियसाध्याविधिभेदा: पूर्वमीमांसायां निरूपिता: । हृदयस्य (त ?)नुमान-ससाध्यो विधिर्निरूपित इति पृथगारंभ इति चेत् तर्ह्यंशकापातः परिशिष्ट-धर्मजिज्ञासेत्येवारभ्येत न त्वेवमारभ्यते तस्माद्धर्मब्रह्मभेदादेव तयोर्मीमांसयो-र्भेद: । तदेवं विधिप्रकाया (?) भप्यभावाद्विशिष्टो ब्रह्मणि वेदांत: समन्वय-

स्वीयमतिर्मतम् ॥ संग्रहोत विवरणं महाभिर्कैर्निबंधनैः । टीकायाश्च विना भोक्ताः कौतूहलम् यथागुणं गमन (?) सहता हृदयं मुदा समनोभ्यति-भजित. (?) । चकार्थे च धर्मेतन प्रकाशाका प्रमोदतु ॥ १० ॥ यविद्या-तीर्थगुरवे प्रभुपाद्या न शेवते (?) तदर्शा भक्तियुता श्रीविद्यातीर्थपादयोः ॥

Colophon. इति श्रीविवरणप्रमेयसंग्रहे चतुर्थसूत्रे द्वितीयवर्णकं समाप्तमिति शिवमस्तु सम्वत् १८०७ माघ कृष्णाद्वितीया सन् १२१४ सामम १० दिवसे इंराजी १८४८ (?) ११ जानेर लिखितं श्रीगोविन्दरामशर्मणा

विवरणम्—विवरणप्रमेयसंग्रहाभिधवेदान्तशास्त्रग्रन्थकारकः कविप्रिवरः श्रीविद्यारण्य-मुनिविरचितः ।

No. 115. वृत्तिसम्बद्धवार्त्तिकम् । Vṛittisambaddha-várttikam. Substance, country-made white paper, 12 × 4 inches. Folia, 316 (of which foll. 1–5 and foll. 7–29 are wanting). Lines, 7–9 in a page. Extent, 22,300 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Appearance, very old, and written by different hands. Prose. Not correct. Incomplete.

A commentary on the Vedánta Sútravṛitti, entitled Vṛitti-sambaddhavárttika. Anonymous.

Beginning. (नास्ति)

End. । तथेति स्वार्थे बोधस्वरूपतासाविशेषत्वमधिगंतव्यं आभासेतरः स्वार्थे विभुते-रतस्यापवदत्यर्थेऽपि विषयेषु मनुमोः प्रसारितप्रबोधः प्रत्यगात्माऽसंगोस्तो (प्रत्यगात्माऽसंगोस्तो ?) त्यादिसुगेरित्यर्थः यथेदः पूर्वेण पुण्यविषयेन पुरार्पितेन ॥ वृत्तिसंबंध (?) वार्तिकं समाप्तं ॥ छ ॥ रामगति. वेदान्त-वार्तिक सपूर्ण अध्याय ४ ग्रंथसंख्या २२३००० पत्र १००० (?) श्रीकृष्णः सहाय । असंकुचितविग्रहः (?) साक्षी स्वप्रबोधवत् । तथा प्रकृतबोधात्मः प्राग्वत् स्वप्रबोधयोः ॥ ॥ धर्मियादित्वयं यस्मात् परस्परविलक्षणं । आत्मानं सर्वतस्मात् यः सोऽप्यचीनाभ्युपेयतां ॥ १ ॥ मायादित्वयं कर्मादित्वयं भोक्त्रादि-त्वयं च मिथो विलक्षण धर्मत्वादयं नेष्य स्वतत्त्वादौ नान्यदपेक्षते यथा धितकूटस्थः सन् संविद्रूपत्वात् स कूटस्थो बोधोऽस्य सार्व्यं साक्षी तस्य निराकर्तुमशक्यत्वात् (?)

Colophon. - (नास्ति)

विवरणम्—इतिसम्बन्धवार्त्तिकाभिधवेदान्तसूत्रभाष्यटीकाख्योऽयं निबन्धोऽसम्पूर्णः।

No. 116. चतुःसूत्री। Chatuḥsútrí. Substance, country-made yellow paper, 20 × 4 inches Folia, 19. Lines, 4-5 in a page. Character, Bengali Date, ? Appearance, nearly fresh Prose. Generally correct. Complete.

A commentary on the four important aphorisms of the Vedánta-sútra, entitled Chatuḥsútrí. Anonymous.

Beginning. ओँ तत्सत् ॥ चिदात्मने नमः ॥ युष्मदस्मत्प्रत्ययगोचरयोर्विषयविषयिणोस्तमः-प्रकाशवद्विरुद्धस्वभावयोरितरेतरभावानुपपत्तौ सिद्धायां तद्धर्म्माणामपि सुतरा-मितरेतरभावानुपपत्तिरित्यतोऽस्मत्प्रत्ययगोचरे विषयिणि चिदात्मके युष्मत्-प्रत्ययगोचरस्य विषयस्य तद्धर्म्माणाञ्चाध्यासस्तद्विपर्य्ययेण विषयिणस्तद्धर्म्माणाञ्च विषयेऽध्यासो मिथ्येति भवितुं युक्तं ॥

End. अपि चाहुः। गौणमिथ्यात्मनोऽसत्त्वे पुत्रदेहादिबाधनात्। सद्ब्रह्मात्माह-मित्येवंबोधे कार्य्यं कथं भवेत्। अन्वेष्टव्यात्मविज्ञानात् प्राक् प्रमातृत्वमा-त्मनः अन्विष्टः स्यात् प्रमातैव पाप्मदोषादिवर्ज्जितः। देहात्मप्रत्ययो यद्वत्-प्रमाणत्वेन कल्पितः। लौकिकं तद्वदेवेदं प्रमाणं त्वात्मनिश्चयादिति ॥ ० ॥

Colophon. चतु सूत्री समाप्ता ॥ ० ॥

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् सव्याख्यानप्रसिद्धसूत्रचतुष्टयं वर्त्तते।

No. 117. वेदान्तशिखामणिः। Vedántaśikhámaṇiḥ. Substance, country-made colourless paper, 16 × 5 inches Folia, 92 Lines, 6-12 in a page. Character, Nágara. Date, Samvat 1856 Appearance, old, and slightly worm-eaten throughout Prose. Generally correct. Complete.

A commentary on the well known work Vedánta Paribháshá, entitled Vedánta Śikhámaṇi*, by Rámakrishṇa Adhvari, son of Dharmarája Adhvari, the author of the text, which consists of eight chapters or parichhedas. The first chapter treats of Perception (प्रत्यक्ष), the second, of Induction (अनुमान), the third, of Comparison (उपमान), the fourth, of Revealed words (आगम), the fifth,

---

* It is otherwise entitled Vedánta Chúḍámaṇi in another codex.

of Deduction (अर्थापत्ति), the sixth, of Ignorance (अनुपलब्धि), the seventh, of worldly things (विषय), and the eighth of the Supreme Being (परब्रह्म).

Beginning. श्रीगणेशाय नमः श्रीरामाय नमः नैदाघभानुकिरणेष्विव वारिपूरः सर्व्वो विभाति यदबोधवशात् ,प्रपंचः माला फणीव च निभीषति यत्प्रबोधात् तत् ब्रह्म नौमि सुखमद्वयमात्मरूपं १ आ सेतोरा सुमेरोरपि भुवि विदितान् धर्म्मराजाध्वरीन्द्रान् वन्देहं तर्कचूडामणिमणिजननीरत्नधीख्यातपादान् यत्कारुण्यान्मयाभूदधिगतमधिकं दुर्ग्रहं मूढधीकैरप्यार्त्तं (?) शास्त्रजातं जगति सुखकृता रामकृष्णाध्वरीण २ वेदान्तपरिभाषाख्यं सोहं तातविनिर्म्मितां व्याकरोमि कृतिं सर्व्वमुत्यर्थं (?) प्रकाशिका ३ ।

End. यथा शुक्तिसाक्षात्कारात् फणिनैकावरणशक्तिविनाशः यथा सर्व्वज्ञानप्रागभावनिवृत्तिस्वरूपोत्येन ज्ञानेन कस्यचिदेव प्रागभावस्य निवृत्तिरेवमन्यत् प्रपञ्चोपलम्भानुरोधेन यस्य ब्रह्मज्ञानं तदीयानर्थहेत्वावरणशक्तेरेव नाशः नान्यदीयसंसारहेत्वावरणशक्तीनामिति व्यवस्थोपपद्यत इत्याह तस्मादिति परिच्छेदप्रतिपाद्यमर्थं निगमयति तदेवमिति प्रमादस्खलितं क्षन्तव्यं प्रमादात् स्वस्य दोषतः । तत् क्षन्तव्यं बुधैः सद्भिः क्षमा हि विदुषां धनम् सुवर्णवर्णचित्ताकारा कृतिरेषा मया कृता विदुषामस्तु वेदान्तशिखामणिरलंक्रिया अनेन संप्रवर्त्तन वेदान्तार्थावलम्बिना गुरुकारुण्यलब्धेन तारकं ब्रह्म तुष्यतु वन्देऽहं वन्दनीयानां वन्द्यां वाचामधीश्वरीम् कामिताशेषकल्याणकलनाकल्पवल्लरीम् ।

Colophon. इति श्रीमद्धर्म्मराजाध्वरीन्द्रात्मजरामकृष्णाध्वरिविरचिते वेदान्तशिखामणावष्टमः परिच्छेदः सम्वत् १८५६ शुभमस्तु श्रीरामाय नमः ॥ श्रीरामाय नमः ॥ श्रीरामाय नमः ॥ छ ॥

विवरणम्—श्रीधर्म्मराजाध्वरिपुत्रश्रीरामकृष्णाध्वरिविरचितो वेदान्तशिखामणिनामको वेदान्तपरिभाषाटीकारूपोऽयं निबन्धः ।

No. 118. वेदान्तशिखामणिः । Vedántaśikhámaṇiḥ Substance, country-made white paper, 13 × 3½ inches. Folia, 95. Lines, 7–9 in a page. Character, Nágara. Date, Samvat 1924. Appearance, fresh. Prose Generally correct. Incomplete.

Another copy of the same work but without the first chapter.

विवरणमुक्तपूर्व्वम् ।

No. 119. वेदान्तपरिभाषा । Vedánta Paribhásh́á. Substance, country-made yellow paper, 12 × 4 inches. Folia, 10. Lines, 7-12 in a page Character, Nágara. Date, ? Appearance, nearly fresh. Generally correct. Incomplete.

A well-known work on the Vedánta Philosophy, entitled Vedánta-Paribhásh́á, complete in eight chapters, by Dharmarájádhvari, as noticed in No. 117.

Beginning. ओं नमः परमात्मने ॥ यदविद्याविलासेन भूतभौतिकसृष्टयः । तं नौमि परमात्मानं सच्चिदानन्दविग्रहं ॥ यदन्तेवासिपञ्चास्यैर्निरस्ता भेदवारणाः । तं नौमि नृसिंहाख्यं यतीन्द्रं परमं गुरुं ॥ ब्रह्मबोधाय मन्दानां वेदान्तार्थावलम्बिनी धर्म्मराजाध्वरीन्द्रेण परिभाषा वितन्यते ॥ इह खलु धर्म्मार्थकाममोक्षेषु चतुर्विधपुरुषार्थेषु मोक्ष एव परमपुरुषार्थः । न स पुनरावर्त्तत इति श्रुत्या तस्यैव नित्यत्वावगमात् । इतरेषां त्रयाणां प्रत्यक्षेण ॥ तद्यथेह कर्म्मजितो लोकः क्षीयते एवमेवामुत्र पुण्यजितो लोकः क्षीयते इति श्रुत्या च नित्यत्वावगमात् ॥ स च ब्रह्मज्ञानादिति ब्रह्मतज्ज्ञानं तत्प्रमाणं च सप्रपञ्चं निरूप्यते ॥

End. (नास्ति)

Colophon. (नास्ति)

विवरणम्—श्रीधर्म्मराजाध्वरीन्द्रविरचितवेदान्तपरिभाषाभिधोऽयं ग्रन्थः सुप्रसिद्ध एव ।

No. 120. वेदान्तपरिभाषा । Vedánta Paribhásh́á. Substance, country-made yellow paper, 18 × 4 inches Folia, 32. Lines, 3-6 in a page. Character, Bengali. Date, ? Appearance, old. Generally correct. Complete

Another copy of the same work.

End. तथा च यस्य ब्रह्मज्ञानं तस्य ब्रह्मस्वरूपावरणशक्तिविशिष्टाविद्याविनाशः न त्वन्यस्य प्रतिब्रह्मस्वरूपावरणशक्तिविशिष्टनाश इत्यभ्युपगमात् नैकमुक्तौ सर्व्वमुक्तिः । अतएव यावदधिकारमवस्थितिराधिकारिकाणामित्यधिकरणे आधिकारिकपुरुषाणामुत्पन्नतत्त्वज्ञानानामिन्द्रादीनां देहधारणानुपपत्तिमाशङ्क्याधिकारापादकप्रारब्धकर्म्मसमाप्त्यनन्तरं विदेहकैवल्यमिति सिद्धान्तितं । तदुक्तमाचार्य्यवाचस्पतिमिश्रैः । उपासनादिसंसिद्धितोषिते-